

KYLKIRAUTA

Maanpuolustuksen ja johtamisen erikoislehti

2/2006

Patria Oyj, Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki, puh. 020 4691, faksi 020 469 2022,, info@patria.fi

Patria

www.patria.fi

Patria on kansainvälisesti toimiva puolustusväline- ja ilmailuteollisuuskonserni, joka kehittää ja toimittaa yhteistyössä kumppaneidensa kanssa kilpailukykyisiä ratkaisuja ja palveluja.

Strategian jalkauttaminen

”**M**e emme saaneet koulutusta rauhan ajan upseerin tehtäviin”, kaksi 26. kadettikursin upseeria huomautti. He olivat lukeneet Kylkiraudasta miten upseereita tänä päivänä koulutetaan. 1930-luvulla antauduttiin nimitään sodan ajan johtamisen koulutukselle.

Ajat muuttuvat, ja niin monet johtamisen ismit. Muistan kuinka aloimme 1990-luvulla sotilaallisessa joukko-osastossamme vannaon silmät pyöreinä tulosjohtamisen nimeen. Myöhemmin eteeni tulivat opit visioista ja strategioista, tilannejohtamisesta, projektijohtamisesta, laatujohtamisesta, prosessijohtamisesta jne. Yritysmaailmasta tutut johtamisen opit muovaavatkin nykyisiä johtamisen käytäntöjämme.

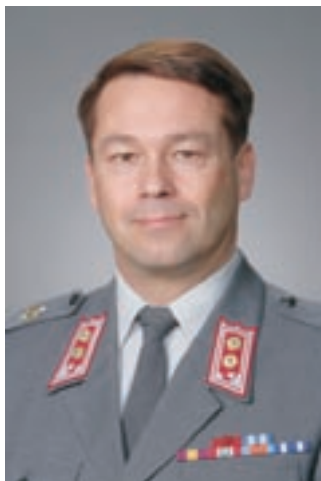
Toisaalta moni yritysmaailman johtaja lukee sotastrategia. SunZistä ja Clausewitzista ammennetaan tärkeitä johtamisen periaatteita. Menestyneistä yritysjohtajista osa on julkisestikin väittänyt rakentaneensa yrityksen johtamisen käytäntöjä reserviupseerikoulun vakuuttavan johtamiskoulutuksen varaan.

Sanotaan, että strategia ratkaisee yrityksen menestyksen pitkällä aikavälillä. Strategia ei enää kuitenkaan riitä. Hyvä suunnitelma ei siis riitä. Nyt tarvitaan kykyä jalkauttaa strategiat. Näin väittivät Teknillisellä korkeakoululla yritysten johtamiskulttuuria tutkineet professorit ja tohtorit hiljan.

Vaikka ismit tulevat usein jälkijunassa ongelmaan nähden, on johtaminen ongelman edessä: yritysten strategiat eivät ole jalkautuneet toiminnaksi. Strategia on jäänyt juhlalliseksi paperiksi, pahimmillaan johdon pöydille tai maksimissaan verkkoon. Yritysten työntekijät eivät ole strategioita joko lukeneet tai eivät ole lukemaansa ymmärtäneet. Strategiasta on tullut kaukainen toive ilman resursseja. Saattaapa olla niinkin, että strategian välittömät seuraukset ovat jopa vaikeuttaneet työntekijän arkea vieden aikaa ydintehtäviltä, joille strategia on kuitenkin luvannut resursseja.

Keskeinen strategian jalkauttamisen haaste koskettaa johtamisen osaamista eikä välttämättä osaamisen johtamista. Johtamisen osaaminen koskettaa taitoja, joilla johdetaan ihmisiä. Kysymys on erityisesti vuorovaikutuksesta; strategian ja arkkikäytännön kohtaamisesta. Sillä organisaatio ei ole sama asia kuin organisaation vaikuttavuus. Tehokkuutta ei ole se, että kykenee suoltamaan strategioita vaan se, että ihmiset toimivat niiden mukaisesti. Se on laatua ja vaikuttavuutta määrän ja touhun sijaan.

Strategia on parhaimmillaan toimivaa käytäntöä. Materiaalialalta jalkautuvat esimerkiksi pian upeat NH-90 helikopterit. Henkilöstöjohtamiseen liittyvät uudet tietojärjestelmät näkyvät työpöydillämme. Upseerikoulutuksessa jalkautamme Nato-yhteensopivaa operatiivisen suunnittelun prosessia. Kuulostaa näin paperille kirjoitettuna helpolle.

Muutos on kuitenkin ihmisille vaikea paikka. Ihmiset vaativat aikaa. Se taas lisää johtamisen osaamisen vaatimuksia - varsinkin tänä päivänä, jolloin tehokkuus on yritysjohdon mukaan organisaatioiden keskeisin kehittämiskohde.

Strategian jalkauttamisesta nousee esille ajatus viestinnän kaksisuuntaisuudesta. Koska strategiat jalkautuvat henkilöstön ja ihmisten työpaikoille ja näkyvät siellä konkreettisesti, ovat nämä ihmiset osa strategioita.

Muutoksessa me saatamme passivoitua. Se voi näkyä esimerkiksi pitäytymisenä entisiin rooleihin, tehtäviin ja toimintamalleihin, vaikka maailma ympärillä muuttuu.

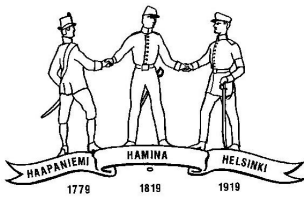
Muutoksessa me saatamme myös yliaktivoitua. Pyrimme saamaan organisaatiostamme entistä tuottavamman. Sekään ei riitä, sillä kannattavuuden ylläpitäminen voi johtaa yrityksen konkurssiin. Yliaktiivisuus saattaa jollakin yksittäisellä saralla (materiaali, henkilöstö, toiminta) viedä yrityksen kaikki rahat.

Esimerkkinä voidaan pitää teknologiaa. Ihmiset passivoituvat mikäli he joutuvat ”koneen” tai näkymättömän ”järjestelmän” osaksi. Arvostamme teknologiaa korkealle: on jopa hyvä, kun se korvaa ihmiset. Tämä taas merkitsee sitä, että innovaatioita ei enää synny, sillä johtokaan ei voi olla täynnä yli-ihmisiä. Teknologia vie yhä suuremman osan yrityksen rahoista. Samalla osaamistasojen ja vaativuustasojen nousessa ihmisten palkkaamiseen ei enää löydykään rahaa. Se taas johtaa vaativuusluokitusten laskemiseen, joka taas johtaa siihen, että ihmiset eivät olekaan yrityksessä enää niin kyyhkäitä, mitä kallistuva ja monimutkaistuva järjestelmä vaatii. Osaaminen alkaa yrityksestä kadota, samoin ihmiset teknologian tieltä. Ja strategian jalkauttamisen noidankehä alkaa pyöriä.

Strategian jalkauttamisen ”ismi” nostaa aivan uudella tavalla ihmisen menestyvien yritysten strategioiden keskiöön. Yksittäisestä työntekijästä tulee strategioiden jalkauttamisen mittari. Siirtyminen määrällisestä ja suorituskeskeisestä johtamisen mittaamisesta laadulliseen vaatii matkan kuljettavakseen, sillä ne toimivat eri logiikoilla.

Strategian jalkauttaminen korostaa toimeenpanokykyä. Siinä me suomalaiset olemme perinteisesti olleet vahvoja. Strategian jalkauttamisessa johtamisen osaaminen merkitsee ennen kaikkea taitoa olla vuorovaikutuksessa. Se on rauhanajan johtajan ydinosaa. Henkilöstön innostuminen ehkäisee myös strategian jäämisen juhlapuheeksi. Samalla yritys viestii - kuin huomaamattaan - aitoa menestystä.

Jari Rantapelkonen
jari.rantapelkonen@mil.fi

*Vyötti miekan vyötärölle
kupeellensa Kylkiraudan.*

*Teiss on taiston tulta peistä
kylmyyttä myös Kylkiraudan.
(Eino Leino)*

Sisältö

- 1 Strategian jalkauttaminen
Jari Rantapelkonen
- 3 Juhlavuosi puolivälissä
Ilkka Aspara
- 4 Johtaminen helikopteriprojektissa
Harri Luoma
- 9 Helikopteriprojektissa sattunutta
Harri Luoma
- 10 Snellmanilainen sivistysaate
Raimo Savolainen
- 12 Ongelmallinen yhteistyö
Timo Soikkanen
- 18 Erich Hartmann - Ässien ässä
Tapio Skog
- 24 Eldankajärven jää
Martti Kähkönen
- 26 Aleksei Apostol
Matti Orlamo
- 28 Sotilas kylmässä, vaan ei kylmissään
Mika Penttinen
- 32 Jouni Kvist, Suomen vahvin upseeri
Jari Rantapelkonen
- 34 Urheiluselostaja Arto Aunola
Jari Rantapelkonen
- 36 Mielenpitoja
Jussi Korpinen ja Seppo Ruuhonen
- 40 Pääsihteerin palsta
- 41 Tapahtumia, kurssien kuulumisia ja muuta ajankohtaista
- 61 Constantem decorat honor
- 36 Kolumni
- 64 In memoriam

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n jäsenlehti
vuodesta 1935, N:o 231, 2/2006
ilmestyy neljä kertaa vuodessa
painos 6000 kappaletta

Päätoimittaja

Jari Rantapelkonen
Evl ja VTL
Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen
laitos, PL 7, 00861 Helsinki
Puh. 09-181 46519
jari.rantapelkonen@mil.fi

Tilaukset, osoitteen- muutokset ja laskutus

Marjukka Lehtinen
Puh. 09-490 759, Fax. 09-446 262
marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi
Kadettikunnan toimisto
Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki

Kotisivut: www.kadettikunta.fi

Artikkelitoimittaja

Arto Kotro
Puh. 050-307 9454
arto.kotro@kadettikunta.fi

Toimitusneuvosto

Sami Aarnio (pj), Pekka Rapila (vpj), Tapio
Skog, Olli Vuorio, Jarno Limnell, Panu Pok-
kinen, Jari Rantapelkonen, Arto Kotro,
Liisa Knudsen

Kuvatoimittaja

Liisa Knudsen
liisa.knudsen@kolumbus.fi
Umpiaidanpolku 4 D 20, 00840 Helsinki
Puh/fax 09-677 715, 050-587 1318

Tilaushinnat

Vuosikerta 25,00 eur
Irtonumero 8,00 eur

Kansikuva: SA-kuva.

Ulkoasu

Toimitussihteeri Sabina Krogars
sabina.krogars@ankkurikustannus.inet.fi

Painopaikka

Uusimaa Oy, Porvoo 2006
ISSN 0454-7357

Seuraava numero

Seuraavaan numeroon tarkoitettun materi-
aalin on oltava päätoimittajalla 4.9. men-
nessä, kuvamateriaali 4.9. kuvatoimittajalla.
Tekstie tulee toimittaa digitaalisessa jpg-
muodossa, kuvat mieluummin paperikuvina,
jos diginä niin resoluutio 300 dpi. Ei inter-
net-kuvia. Paperikuvia ei palauteta.

Ilmoitushankinta

Pertti Kukkonen
ADspace Oy
Puh. 050-577 3177
pertti.kukkonen@kadettikunta.fi

Juhlavuosi puolivälissä

Kadettikunnan 85. juhlavuosi on puolivälissä. Varsinaista vuosipäivää 27.1. vietettiin kadetti-riiressä perinteisin muotoin laskemalla kukkalaitteet sankarivainajien muiston kunnioittamiseksi ja nauttimalla yhteiset juhlakahvit. Helsingissä järjestettiin lisäksi Kadettikunnan valmistumassa olevan ”Suomi kylmässä sodassa”- multimediahjelman esittelytilaisuus hankkeen yhteistyökumppaneille ja tukijoille. Lähetettyyn kutsuun vastasi erittäin arvovaltainen joukko puolustushallinnon, opetushallinnon ja talouselämän vaikuttajia. Ohjelma valmistuu lopullisesti kesän aikana ja julkistetaan 29.8. Kouluille ohjelma jaetaan lukuvuoden alkaessa.

Juhlavuoden päätapahtumat järjestettiin 25.3. Turussa. Päivä aloitettiin sääntömääräisellä kevätkokouksella, johon osallistui ennätyskelliset 100 jäsentä. Lounaan jälkeen pidetyssä maanpuolustusjuhlassa Kadettikunta sai kaksi uutta kunniajäsentä, kenraalimajuri Asko Sivulan ja kommodori Jukka K Pajalan. Vuoden kadettiupseeriksi nimettiin everstiluutnantti Jussi Larkka. Juhlassa palkittiin myös, juhlavuoden arvolle sopivasti, runsaslukuinen joukko Kadettikunnan toiminnassa ansioituneita kadettiveljiä.

Juhlapäivä jatkui Turun kaupungin vastaanotolla kaupungintalossa. Ennen vastaanottoa tehtiin kunniaikänti Kadettikunnan kunniajäsenen, jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin muistopaadelle, jonne laskettiin kukkalaite. Juhlapäivä huipentui Turun kadetti-riiriin järjestämään iltajuhlaan ravintola Suomalaisessa Pohjassa. Juhlava ja arvokas, mutta samalla iloinen ja viihdyttävä tilaisuus aloitettiin perinteisesti ilmoittamalla 150 henkeä käsittävä juhlaväki vanhimmalle paikalla olleelle kaaderille, everstiluutnantti Kaarle H Pentille (24.kadk). Illan ohjelmassa oli Kaaderilaulajien esityksen lisäksi mm tilaisuuden nuorimman, luutnantti Kalle Järven (72.mek) erinomainen puhe naiselle ja kadettikursseittain laulettu, tunnelman viimeistään vapauttanut Juuan Ville. Lämmin kiitos vielä Turun kadetti-riirille juhlapäivän järjestelyistä! Kokouspäivästä tarkemmin toisaalla tässä lehdessä.

Juhlavuoden turvallisuuspolitiikan juhlaseminaari ”Kylmästä sodasta uuteen maailmanjärjestykseen” kokosi 30.3. Maanpuolustuskorkeakoulun auditorioon noin 250 turvallisuuspolitiikan asiantuntijaa ja harrastajaa. Seminaarissa käsiteltiin huippuluennostijoiden alustusten muodossa monipuolisesti Suomea kylmän sodan loppuvaiheissa ja Neuvostoliiton hajoamista seuranneina vuosina. Seminaarin suojelija, presidentti Mauno Koivisto seurasi seminaaria koko päivän ja käytti lopuksi mielenkiintoisen puheenvuoron kylmän sodan kauden viimeisistä vaiheista maassamme.

Seminaarista on tekeillä julkaisu, joka ilmestyy syksyllä.

Kadettikunnan juhlavuosi huipentuu Kaaderitanssiaisiin Maanpuolustuskorkeakoululla syyskokouksen aattopäivänä 27.10. Illan ohjelma tulee noudattamaan vanhaa juhlaperinnettä illalliseen ja vanhoine tansseineen. Tanssiaisista on tarkoitus tehdä vuosittain toistuva perinne. Maanpuolustuskorkeakoulun juhlalilat mahdollistavat noin 200 henkilön osallistumisen. Mukaan pääsyn varmistamiseksi kiinnostuneiden kannattaa ilmoittautua heti tässä lehdessä olevien ohjeiden mukaan.

Kadettikunnan juhliessa 85.toimintavuottaan katseemme ovat jo kääntyneet tulevaisuuteen. Haminan Kadettikoulun merkitystä ja perintöä koskeva hankkeemme, jonka tähtäin on vuodessa 2009, on hyvässä vauhdissa ja siirtymässä asiantuntijaseminaari-vaiheeseen. Myös historiikkiin kirjoittaminen Kadettikunnan turvallisuuspoliittisesta toiminnasta on käynnistymässä. Tavoite tällä hankkeella on Kadettikunnan 90-vuotisjuhlavuodessa 2011.

Lehden ilmestyessä kesä on puhkeamassa kauneimpaan kukoistukseensa. Toivotan Kadettikunnan kaikille jäsenille läheiseen sekä kaikille Kylkiraudan lukijoille ja tukijoille hyvää kesäaikaa!

Ilkka Aspara

Johtaminen yhteispohjoismaisessa helikopteriprojektissa

Teksti: Harri Luoma

Helikopteriprojekti on poikkeuksellinen hanke. Myös johtaminen on poikennut merkittävästi siitä, mihin upseerimme ovat kotimaassa tai kansainvälisissä kriisinhallintatehtävissä tottuneet. Everstiluutnantti Harri Luoma kertoo kiinnostavasti miten suomalaiset upseerit ja muu puolustusvoimien henkilöstö ovat toimineet yhteispohjoismaisessa helikopteriprojektissa (Nordic Standard Helicopter Program, NSHP) jo vuodesta 1998 alkaen. Pohjoismaisella helikopteriyhteistyöllä katsotaan mahdollisuudeksi saada aikaan merkittäviä kustannussäästöjä niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä.

Yhteistyön historiaa

Keskustelu vanhenevien Mi-8 kuljetushelikopterien uusimisesta alkoi 1990-luvun alkupuolella. Valtioneuvoston vuoden 1997 selonteossa asetettiin tavoitteeksi maavoimiemme valmiusyhtymien varustamiseen liittyen hankkia kuljetushelikoptereiden lisäksi niitä suojaavia aseistettuja helikoptereita. Selonteon seurauksena esitettiin valmiusyhtymien varustamisen tilausvaltuutta alkavaksi heti seuraavana vuonna. Käydyn julkisen keskustelun jälkeen eduskunta teki päätöksen valmiusyhtymien varustamisen tilausvaltuuden myöntämisestä. Saattohelikoptereita varten eduskunta ei myöntänyt varoja.

Päätös oli puolustusvoimien kannalta valitettava, koska se esti pääsyn puolustuspoliittisessa selonteossa asetettuun tavoitteeseen. Puolustusvoimien suunnitelmassa kuljetushelikopterit ja niiden suojaamiseen tarkoitetut saattohelikopterit muodostivat kokonaisuuden, josta suojaava elementti jäi puuttumaan.

Kuljetushelikopterihankinta käynnistyi kotimaisena hankintana heti eduskunnan päätöksen jälkeen. Samanaikaisesti pohjoismainen vuodesta 1996 vireillä ollut helikopteriseselvitys alkoi olla loppusuoralla ja piti saada nopeasti päätökseen. Ensimmäinen keskustelu Suomen ja Ruotsin välillä oli kevättalvella 1998. Pian voitiin todeta, että Suomen ja Ruotsin vaatimukset olivat varsin lähellä toisiaan. Tällöin vielä kuviteltiin, että tavoitteeseen olisi mahdollista päästä verrattain nopeasti yhdistämällä Ruotsin aiemmin keskeyttämän hankinnan tarjouspyyntö ja Suomen valmisteilla oleva tarjouspyyntö. Tavoitteena oli yhteisen tarjouspyynnön lähettäminen vuoden 1999 alussa. Uusien kuljetuskoptereiden kuviteltiin olevan käytössä viimeistään vuonna 2003.

Vuoden 1996 esiselvityksessä mukana olleet Norja ja Tanska kutsuttiin mukaan keskusteluihin ideoimaan yhteistyön yksityiskohtia. Yhteistyöhön päädyttiin tärkeimpänä perusteena kustannussäästöt. Näitä syntyisi erityisesti hankkimalla yhdessä suurempi määrä helikoptereita sekä yhdistämällä logistiikkaa ja koulutusta. Myöhemmin operointivaiheessa nähtiin yhteis-

Harri Luoma

työalueiksi kansainvälinen toiminta ja yhteiset harjoitukset. Viralliseksi pohjoismainen yhteistyö muuttui vasta vuoden 1999 alussa.

NSHP:n tehtävät ja organisaatio

Tehtävä oli haastava. Julkisuudessa oli kuva, jonka mukaan neljä pohjoismaata tarvitsivat kuljetushelikoptereita ja olivat päättäneet hankkia ne yhdessä säästöjen saamiseksi. Hieman kärjistäen ja yksinkertaistaen totuus oli kuitenkin hieman toisenlainen. Suomi halusi kuljetushelikoptereita, Tanska pelastuspalveluhelikoptereita, Norja sukellusveneentorjuntahelikoptereita, joiden tuli lisäksi mahtua heidän uuteen fregattiinsa sekä Ruotsi vähän näitä kaikkia, kunhan niihin tulisivat Saabin järjestelmät. Miten vaatimukset voisivat olla yhtenevät, kun yksi halusi puhtaasti kuljetuslavettia ja toinen kehittänyt asejärjestelmää? Tavoite oli kuitenkin helikopteri, jonka tuli olla ”standard”. Edellä mainittu huomioiden voi olla hieman helpompi ymmärtää projektin ajoittain hitaahkoa etenemistä.

Ylimpänä johtoportaana pohjoismaisessa organisaatiossa on NSHP:n ohjaava komitea (Steering Committee). Se kokoontui aluksi noin kerran kuussa ja nykyisin muutaman kerran vuodessa. Komiteassa on kaikkien maiden edustus. Suomea ovat edustaneet

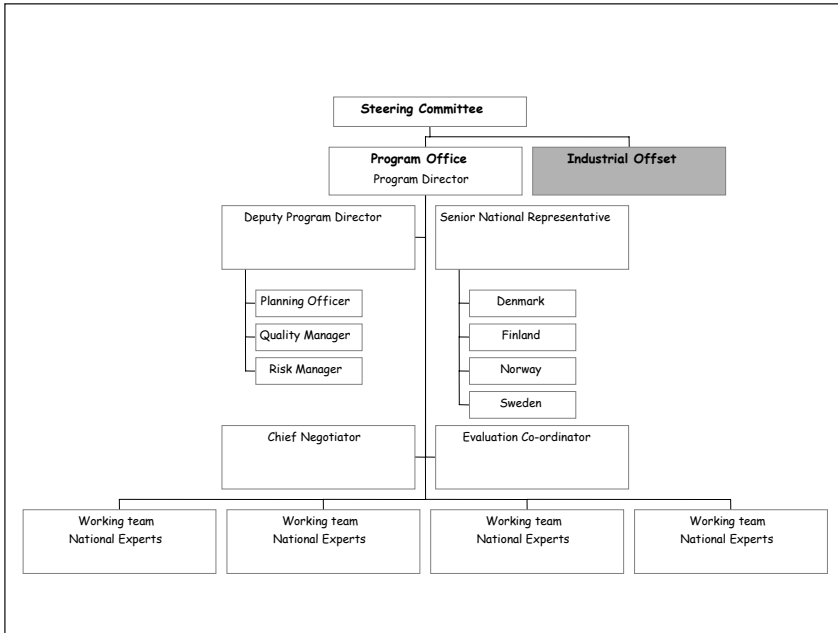
maavoimapäällikkö, sotavarustepäällikkö ja nykyisin hankepäällikkö. Suomella oli alusta alkaen usean vuoden ajan komitean puheenjohtajuus. Tällöin puheenjohtaja oli asetettu puolustusministeriöstä.

Projektin keskeinen osa on projektitoimisto (Program Office). Sen kokoonpano on vaihdellut vuosien aikana projektin vaiheen ja tehtävien mukaan. Suurimmillaan toimisto oli tarjousten evaluointivaiheessa. Silloin toimiston kirjoilla oli neljästä maasta yhteensä noin 150 henkeä. Suurin osa heistä osallistui vain oman erityisalansa kokouksiin, mutta useita kymmeniä henkilöitä työskenteli vakituisesti tuolloin Tukholmassa olleessa työpisteessä. Evaluointi- ja neuvotteluvaiheen organisaatio on esitetty kuvassa 1.

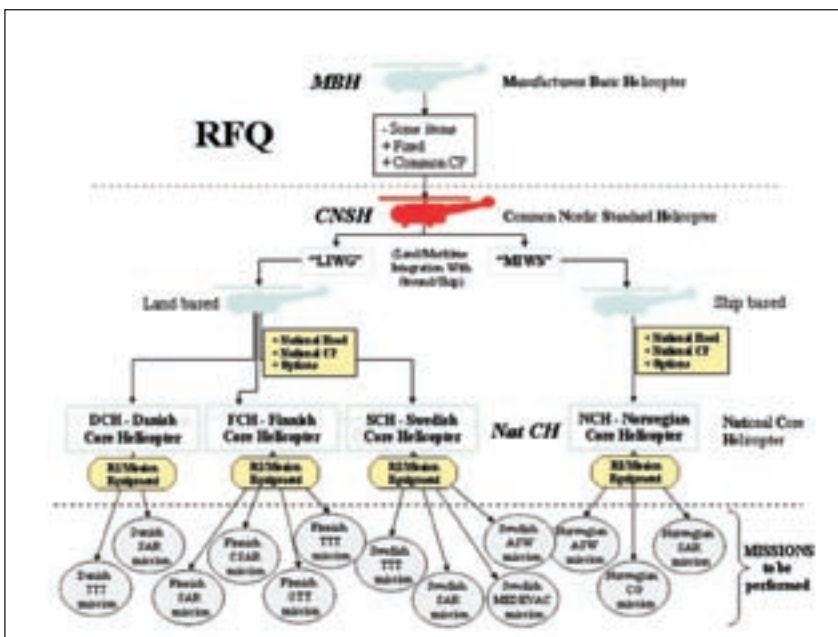
Projektitoimistoon kuulumattomia ohjaavan komitean alaisia osia olivat myös laki- ja kaupallisten asioiden sekä suunnitteluasioiden alakomiteat (Legal and Finance Subcommittee ja Strategic Subcommittee). Edellinen hoiti nimensä mukaisesti neuvottelujen ja sopimusten kaupallisia ja lakiasioita. Pohjoismaiden sisäiset sopimukset yhteistyöstä olivat heidän luonnostelemaansa. Jälkimmäinen keskittyi suunnittelemaan yhteistyön tulevaisuutta ja tekemään siihen liittyviä esityksiä sekä ratkaisemaan erityistehtäviä, jotka ohjaava komitea heille antoi.

NSHP oli muodollisesti Ruotsin puolustusvoimien materiaalilaitoksen (Försvarets Materielverk, FMV) osa. Projektissa toimittiin siis Ruotsin lakien mukaisesti. Aluksi kiistaa oli siitä, että Ruotsi halusi FMV:n hoitavan hankinnan kaikkien maiden puolesta. Tähän eivät muut maat kuitenkaan suostuneet. Projektitoimistoa johtaa projektipäällikkö (Program Director). Tehtävässä on tähän mennessä toiminut viisi ruotsalaista tai norjalaista prikaatikenraalia tai everstiä. Toimin ensimmäisenä suomalaisena kyseisessä tehtävässä. Apulaisprojektipäällikkönä (Deputy Program Director) on sen sijaan toiminut kaksi suomalaista: eversti Karl Gustav Storgårds ja everstilutnantti Pekka Partonen.

Tehtävänä oli siis aluksi hankkia neljälle pohjoismaalle yhteinen helikopteri. Periaatteessa kyseessä oli hankinta siinä kuin joku muukin. Aluksi

Kuva 1. Evaluointi- ja neuvotteluvaiheen organisaatio.

Kuva 2. Eri maiden helikopteriversioiden kuvaus tarjouspyynnössä.

työstettiin yhteistä vaatimusasiakirjaa (Common Nordic Requirements Document, CNRD). Seuraava vaiheena oli tarjouspyynnön laatiminen (Request for Quotation, RFQ). Sitä tehtiin kiireen vuoksi osin samanaikaisesti CNRD:n kanssa. Tarjouspyynnössä kuvatut eri maiden helikopteriversiot on esitetty kuvassa 2.

Tarjoukset saatiin neljältä valmistajalta. Evaluoitavana oli yhteensä kym-

menen helikopteria, koska yhdeltä valmistajalta saattoi tulla useita vaihtoehtoja. Paperimuodossa aineistoa oli noin 20 000 sivua. Lähes samanaikaisesti evaluoinnin kanssa ryhdyttiin käymään hankintaneuvotteluja. Ne käynnistyivät Fact Finding - matkoilla kolmen valmistajan luo. Sopimus solmittiin kolmen pohjoismaan osalta syksyllä 2001. Tanska päätyi eri helikopteriin ja irtautui yhteistyöstä.

Sopimuksen jälkeinen työ on keskittynyt yhteistyöhön sopimuksen seurantaan liittyen, suunnittelemalla tulevaa yhteistyötä koulutukseen, logistiikkaan, konfiguraation hallintaan ja operointiin liittyen. Nykyisellään projektitoimisto toimii ”runkokokoonpanossa” johon kuuluvat projektipäällikkö, apulaisprojektipäällikkö sekä maiden edustajat. Asiantuntijatyöryhmiä perustetaan aina tarpeen ja tilanteen mukaan.

Kesällä 2005 projektitoimisto siirtyi Tukholmasta Aix-en-Provenceen, Ranskaan. Siirto oli luontevaa, sillä siellä sijaitsee NH-Industries’n toimipaikka, Eurocopterin helikopterien kokoonpanolinja sekä helikopterin alullepanijan ja pääasiakkaan Nato Helicopter Management Agency’n (NAHEMA) toimisto.

Hieno yhteishenki

Suomalaisia asui ja työskenteli Tukholmassa vakituisesti 5-6 henkilöä. Evaluointivaiheessa työhön osallistui kolmisenkymmentä eri alojen asiantuntijaa Suomesta. Joukossa oli upseereja, opistoupseereja, erikoisupseereja ja siviilejä.

Kaikki työskentelivät virkamatka-periaatteella. Osa henkilöstöstä siis matkusti vuosia joka maanantai Tukholmaan ja perjantaina kotiin. Maakunnissa asuville tämä tarkoitti heräämistä maanantaina aamuyöllä ja kotiin tuloa lauantaina aamuyöstä. Päivät venyivät usein pitkäksi. Esimerkiksi RFQ saatiin lopullisesti hyväksytyksi ja valmiiksi aamuyöllä kahden aikoihin päättyneessä kokouksessa.

Työkykyä ylläpitävä toiminta oli täysin omissa käsissä. Olimme itse oma hyvinvointilautakuntamme. Kesäaikaan teimme pitkiä yhteisiä kävelyretkiä Djurgårdenin luonnonkauniille saarelle, vietimme yhteisiä päivällisiä sekä kävimme elokuvissa ja jääkiekkootteluja katsomassa.

Yhteishenki suomalaisten kesken on ollut ennen kokemattoman hienoa ja sen voi sanoa korvanneen kaikki hankaluudet. Keskinäisiin kiistelyihin ei juuri ole aikaa kulunut ja tarvitsemansa asiantuntijan tuesta on aina voinut olla varma. Suomalaiseen tyyliin ei juuri julkisesti valiteta, mitä nyt vähän keskenään purnataan.

Johtamisessa eroja

Projektitoimistossa päätökset tehdään kerran viikossa pidettävissä johtoryhmän kokouksissa (Program Management Control Board, PMCB). Sen, kuten muidenkin NSHP:n osien, työskentelyssä on merkittävä ero kansalliseen työskentelyyn. Edellytetään konsensusta eli päätösten tulee olla yksimielisiä. Tämä aiheutti Tukholman vaiheen aikana sen, että päätöksenteko oli joskus hyvin vaivalloista. Jos asia ei ratkennut, se vietiin ohjaavan komitean ratkaistavaksi. Taisivatpa jossain vaiheessa puolustusministerikin ratkaista visaisimpia ongelmia.

Kunkin maan kannan tuo esille virallinen kansallinen edustaja. Sitä ennen pidetään kansalliset kokoukset kannan muodostamiseksi tai haetaan tärkeät linjaukset kotimaasta. Suomalaiset pitävät kunnia-asiana, ettei keskinäisiä erimielisyyksiä tai eri näkökantoja esiintynyt yhteisissä kokouksissa. Näin ei valitettavasti aina ole ollut kaikkien maiden osalta. Jatkuvat linjan muutokset ja keskinäinen kiistely saman maan edustajien kesken olivat tarjouspyynnön laatimisen aikaan yleistä.

Hämentävää meille suomalaisille on myös käsite ”päättös”. Meillä asioista voidaan valmistelu- ja suunnitteluvaiheessa keskustella suhteellisen vapaasti ja esittää erilaisia vaihtoehtoja, mutta lopuksi johtaja tekee päätöksen. Olemme tottuneet siihen, että kun päätös on tehty, kaikki alkavat työskennellä yhdessä sen mukaisesti riippumatta siitä, mikä on ollut kunkin henkilökohtainen mielipide aikaisemmin. NSHP:ssä ”päättös” käynnisti varsinkin yhteistyön alkuaikoina usein loppumattomalta tuntuvan selittelyn, päätöksen vähättelyn ja tulkinnan sekä joskus jopa vaatimuksen päätöksen muutoksesta. Usein ohjaavan komitean tai johtoryhmän kokouksen jälkeen kului ainakin yksi työpäivä kokouksen päätöksen tulkintoihin.

Johtajan rooli

Johtajan ominaisuuksissa korostuvat diplomaattiset kyvyt. Usein perinteinen sotilasjohtaja epäonnistuu yrittäessään johtaa tavanomaisella käskytyksellä. Suostuttelu, taivuttelu ja maanittelu

ovat tärkeitä keinoja, kun yritetään taivuttaa muita maita samalle kannalle. Henkilökohtaiset suhteet muiden maiden edustajiin ovat tärkeitä. Vaikka asiat usein riitelevätkin, eivät riidat yleensä mene henkilökohtaiselle tasolle. Tosin eräitä henkilöitä on jouduttu vaihtamaan ”yhteistyökelttomina”.

Alkuvaiheessa kiinnitettiin suurta huomiota työskentelyn tasapuolisuuteen. Kussakin työryhmässä tuli olla täsmälleen sama määrä edustajia kustakin maasta. Eräänkin kerran yhdestä kokouksesta heitettiin suomalainen ulos, koska hän oli ylimääräinen toimissaan kokouksen sihteerinä. Onneksi tuo vaihe meni ohi ja varsin pian oivallettiin, että on kaikkien etu saada kaikki parhaat asiantuntijat ottamaan työhön osaa.

Toimintaa johtava kansallinen vanhin (Senior National Representative, SNR) on etenkin hallinnollinen johtaja. Hän ei voi hallita kaikkien alaistensa erityisalvoja, mutta kokonaisuus on kuitenkin ymmärrettävä ja oltava hallinnassa. Asiantuntijoille on usein ominaista, että he haluavat aina parasta mahdollista. SNR kuitenkin varmistaa sen, että myös hintalappu otetaan huomioon jo ennen kuin esitys viedään eteenpäin. Hänellä ei ole sihteerä, joten hän joutuu ajoittain hoitamaan kuljetukset lentokentälle, ratkaisemaan kuka nukkuu siskonpetissä, kun hotellihuoneet loppuvat kesken ja toimimaan riitojen sovittelijana, kun yhteispohjoismainen yhteistyö kärjistyy. SNR:llä tulee olla suomalaisten alaistensa luottamus, hänen on pystyttävä vastaamaan tekemisistään linjaesimiehille Suomessa ja hänen on tultava toimeen NSHP-esimiestensä kanssa kansallisuudesta riippumatta.

Vielä tänäänkin on oleellista, että projektipäällikkö ja hänen apulaisena ovat ”Nordic-tehtävässä”. Näin ollen he eivät saa ottaa kantaa oman maansa puolesta. Usein suomalaiset edustajat olivat vaikeiden omantunnonkysymysten edessä. Projektin etu ja kansallinen etu saattoivat olla ristiriidassa. Voinko antaa tässä vaatimuksessa periksi, jotta projekti saadaan taas askel eteenpäin vai aiheutanko Suomen vaatimuksille kohtuuttoman menetyksen? Luonnollisesti kaikki suuren linjan päätökset hyväksytetään ensin kotimaassa, jolloin kansallisen edustajan on helppo

pysyä kannassaan. Jonkin verran edellä mainittua periaatetta on nyttemmin kevennetty. Projektipäällikkö voi hoitaa yksittäisenkin maan toimeksiannon, kunhan se ei ole ristiriidassa muiden maiden etujen kanssa. Hän on tehtävänsään kaikkien pohjoismaiden korkein edustajana ja hänellä on pääsy NH-Industries'n ja NAHEMA:n pääjohtajien puheille.

NSHP:n tulevaisuus

Yhteinen hankinta on kuitenkin vain yksi osa yhteistyötä. Itse asiassa saavutettavat edut realisoituvat vasta opeointivaiheessa. Yhteistyö on kuitenkin ajan myötä laajentunut. NSHP on osa NH90-helikopteriperhettä. Tässä toiminnassa pohjoismaiden yhteisesiintymisellä on enemmän painoa kuin yksittäisellä maalla. Tämähän on tuttua esimerkiksi toiminnasta YK:ssa.

Toisaalta pohjoismaiseen yhteistyöhön kohdistuu myös paineita. Kannattaako pitää yhtä toisen pohjoismaan kanssa vai omaa helikopteria konfiguraatioltaan lähempänä olevan maan kanssa, jolla on satoja helikoptereita? Kehityskuluthan maksetaan hankittavien helikopterien lukumäärän suhteessa myös jatkokehittämisen ja modernisoinnin osalta. Luonnollisesti kaikille pohjoismaille on edullista pysytellä mahdollisimman lähellä NAHEMA-maiden helikopterien konfiguraatiota.

Nykymuotoisen yhteistyön jatkaminen pohjoismaiden kesken tulee vakavasti harkittavaksi viimeistään vuosina 2008-2009, jolloin helikopteritoimitukset ovat päättyneet tai päättyemässä NSHP-maiden osalta. Toistaiseksi on sovittu, että jatkosta päätetään vuosi kerrallaan.

On selvää, että yhteistoimintaa josain muodossa tarvitaan koko helikopterin elinkaaren ajan. Emme kuitenkaan enää kovin pitkään tarvitse pysyvää organisaatiota tai päätoimisia ihmisiä pohjoismaisessa yhteistyössä.

Tällä hetkellä ajankohtaisia ja työn alla olevia yhteistyökohteita ovat logistiikka ja koulutus. Ruotsilla ja Norjalla on aluksi viiden vuoden sopimus, jonka aikana valmistaja vastaa logistiikasta. Suomi sen sijaan ottaa heti itse huoltovastuun ja pyrkii samalla luomaan mahdollisimman hyvän kotimaisen huoltokyvyn. Nyt on kuitenkin

NH90-helikopteri koelennolla. Kuva Puolustusvoimat.

kin oikea aika aloittaa keskustelu siitä, miten yhteistyöstä voitaisiin hyötyä tuon viiden ensimmäisen vuoden jälkeen. Tilanne on samankaltainen koulutuksen osalta. NSHP- ja NAHEMA-maiden yhteisyritys kaatui aiemmin lopulta hinta- ja kustannustenjakokysymyksiin. Tällä hetkellä on tilanne se, että operointi on aloitettava ilman simulaattoria. Ainoastaan Saksalla on sopimus simulaattorikoulutuksesta ja sekin vasta vuodesta 2008 alkaen. Pohjoismaat joutunevat tekemään aluksi kansallisen lyhyen 3 - 5 vuoden sopimuksen simulaattorikoulutuksesta. Nyt on jälleen uusi etsikköaika tutkia pohjoismaisen yhteistyön mahdollisuudet tuon alkuvaiheen jälkeen. Viiden vuoden kuluttua mahdollisuudet kustannuksia säästävään yhteistyöhön ovat nykyistä suuremmat tarjonnan markkinoilla lisääntyessä. Logistiikka ja koulutus ovat nykymuotoiselle NSHP:lle kohtalonkysymyksiä. Jollei niiden osalta päästä yhteistyöhön, lienee NSHP tiensä päässä jo ensi vuoden syksynä.

Monet hyödyt - arviointi jatkuu

Onko pohjoismaainen yhteistyö ollut siihen uhrattujen resurssien arvoinen? Lopullisesti tuohon kysymykseen ei vielä voi vastata, mutta jotain johtopäätöksiä voidaan jo tehdä.

Varmaa on, että oma henkilöstömme on kehittänyt ammattitaitoaan työskentelemällä yhdessä muiden maiden asiantuntijoiden kanssa. Helikopterialan osaaminen on Suomessa ollut kapeilla hartioilla, mutta tämän yhteistyön myötä nämäkin hartiat ovat levenneet. Myös omien asiantuntijoidemme panos yhteiseen asiaan on ollut merkittävä. Emme ole missään tapauksessa olleet vain saavana osapuolena.

Työskentelyssä mukana olleet suomalaiset ovat myös tottuneet meidän tavastamme poikkeavaan työskentelyyn ja johtamiseen sekä ottamaan näistä johtuvat kitkatekijät työssään huomioon. Kielitaito paranee aina kansainvälisissä tehtävissä.

Kustannussäästökysymys on vielä

osittain auki. Uskon, että hankkimalla yhteisesti kuutisenkymmentä helikopteria saatiin helikopterit halvemmalla kuin mitä kansallisella erillishankinnalla olisi saatu. Logistiikan ja koulutuksen osalta vasta tulevaisuus ratkaisee, paljonko säästöjä on saatu aikaan. Käsitykseni on, että näilläkin aloilla säästöt ovat suuremmat kuin uhratut resurssit. Hintalappua henkilöstön hankkimalle ammattitaidolle, kielitaidolle ja poliittiselle onnistumiselle on vaikea arvioida.

Kirjoittaja, everstiluutnantti Harri Luoma aloittaa yhteispohjoismaisen helikopteriprojektin projektipäällikkönä (Program Director) Aix-en-Provencessa Ranskassa elokuussa 2006. Aiemmin hän on toiminut saman projektin Suomen kansallisena edustajana (Senior National Representative) Tukholmassa vuosina 1999-2001. Näiden tehtävien välillä hän on toiminut muun muassa kansainvälisissä yhteistyöelämissä maavoimien edustajana helikopterihankintaan liittyen (Program Manager Army). □

Helikopteriprojektissa sattunutta

Teksti: Harri Luoma

Miljoonan euron sikari

Muistan hyvin kun olimme sopimusneuvotteluissa loppusuoralla. NH-Industries antoi neuvotteluviikon päätteeksi lopullisen tarjouksensa (best and final offer). Viikon aikana olimme pyrkineet neuvottelemaan vielä viimeisiä alennuksia hintaan. Karkeasti yleistettynä viikon lopputulos oli valmistajan esitys, jossa oli kukin hinnanalennus lueteltuna ja sen peruste.

Tämän jälkeen nautimme yhteistä lounasta, jonka lopuksi tarjottiin kahvit. Tuolloin vielä tapanani oli joskus poltella sikaria, etenkin hyvän ruuan jälkeen. Kaivoin sikarilaatikon taskustani ja sytytin sikarin. Valmistajan rahoituksesta vastaava henkilö pöydän toisessa päässä huomasi tämän ja rupesi itsekin kaivelemaan taskujaan - tuloksetta. Pian hän kysyi, josko minulla olisi tarjota hänelle sikaria. Tarjosin hänelle rasiaa, jossa oli jäljellä vain yksi sikari. Hän totesi, ettei halua ottaa viimeistä sikariani. Lohdutin häntä sillä, että ainahan niitä saa lisää ja minulla on hotellihuoneessani toinen aski. Hieman vaivautuneena hän suostui ja lupasi kyllä maksaa sikarista. Totesin siihen leikkilläni, että en minä mitään tarvitse, mutta laitetaanko miljoona euroa alennusta helikopterikaupan loppusummaan? Hieman mietittyään hän totesi, että laitetaan vaan. Nauroimme makeasti tämän päälle.

Seuraavana päivänä tuli lopullinen tarjous. Siinä oli kaikki neuvotellut alennukset - ja sen lisäksi selittämätön miljoonan euron alennus loppuhinnasta. Ruotsalaiset ja norjalaiset kysyivät tämän kuultuaan, olenko todella myynyt sikarin miljoonalla eurolla. Näytin heille edelleen taskussani olevaa tyhjää sikarilaatikkoa ja kehotin laskemaan siitä, paljonko alennusta on yhteensä tullut. Varmaankin kyseessä oli sattuma...

Helikopteriprojektissa työskentelevät joutuvat kovaan paineeseen ja vakavaan vastuuseen. Heille kuitenkin sattuu kaikenlaista, joista osaa evl Luoma rohkeni muistella. Sattumalle ja naurulle on löytynyt sijaa. Ne kuuluvat yhteen näissä kevyesti valotetuissa ”heko”-tapahtumissa.

Lohdutuspalkinto

Toinen hauska tapaus liittyy myös neuvotteluihin. Olimme lentomatkalla Yhdysvaltoihin menossa sikäläisen helikopterivalmistajan luokse. Edellisviikko oli mennyt neuvotteluissa toisen valmistajan kanssa. Yhdysvalloista etukäteen saatuun aineistoon oli mahdollisuus tutustua vain viikonlopun aikana. Olimme reissanneet viime viikot todella paljon ja tämän ainoa kerran yritin perustella meille business-luokan lippuja. Tällöin voisimme ottaa vierekkäiset paikat, avata tietokoneet ja valmistautua neuvotteluihin pitkän matkan aikana. Perheetkin olisivat tyytyväisiä meidän viettäessä yhteistä aikaa edes viikonlopun verran. Muut pohjoismaat matkustivat businessluokassa. Pettymys oli suuri, kun ennakkotiedoista poiketen saimme lippumme - turistiluokasta totta kai. Onneksi pohjoismaiset ystävämme verhon etupuolella lievensivät pettymystämme. Lentoemäntä tuli luoksemme ja kertoi ruotsalaisten lähettäneen meille suomalaisille lohdutukseksi lahjan; yhteinen pikkupullo kuohuviiniä kuudelle jaettavaksi. Näin helposti pettymyksemme oli poispyyhkäisty!

Vessa helikopteriin?

Kolmas tarina liittyy tarjouspyynnön viimeistelyyn. Teimme sitä projektitoimistossa Tukholmassa. Eräs pohjoismaista (ei Suomi) keksi lisätä viime hetkellä vaatimuksen siitä, että wc olisi helikopterissa optiona. Koska kyseessä oli vain optio, ei Suomikaan halunnut sitä vas-

tustaa, vaikka meillä ei ollut aikomusta tuota optiota lunastaa. Näin kirjattiin vaatimus wc:stä helikopterissa tarjouspyyntöön. Hetken kuluttua toinen pohjoismaa (ei Suomi) esitti lisävaatimuksen, että koska heillä on miehistössä jonkin verran naisia, tulee kirjata vaatimus wc:n soveltuvuudesta kummallekin sukupuolelle. Näin tehtiin. Lopuksi vielä kolmas pohjoismaa (ei Suomi) esitti, että koska olemme sukupuolelta käyttävät wc:tä, tulee wc:n käytön olla mahdollista intiimisti (”certain amount of privacy”). Muutoinhan voisi tarjottu wc merkitä vain reikää lattiassa. Näin tehtiin. Lopuksi wc:tä koskien oli kolme erillistä vaatimusta. Kun aikanaan tarjoukset tulivat, oli wc:llä niin posketon hinta, etteivät sitä esittäneet maat kertaakaan ottaneet asiaa enää esille.

Kabiinisimulaattori

Neljäs hauska juttu liittyy siihen, kun eräässä vaiheessa keskustelimme matkustamon eli kabiinin korkeudesta. Ruotsi saakin helikopteriinsa korkeamman kabiinin kuin muut maat, kuulimme. Heidän vaatimuksensa oli, että helikopterissa on voitava seistä suorana. Helikopterin perusversiossa se nimittäin ei ole mahdollista. Huomasimme myöhemmin, että Aix-en-Provencessa on kuppila, jonka miestenhuoneen katto mataloituu wc-pyppyturkkausta kohden. Normaalkokoinen mies ei voi siellä kumartumatta ”hoitaa asiaansa”. Joukkomme nimitti kyseisen miestenhuoneen välittömästi ”kabiinisimulaattoriksi”. □

Snellmanilainen sivistysaate

Rauhanomaista kansakunnan rakennusta 200 vuotta

Teksti: Raimo Savolainen

Vuosi 2006 on suomalaisuuden esitaistelijan ja eurooppalaisen kansakunnan oppaan Johan Vilhelm Snellmanin 200-vuotissyntymän juhlavuosi.

Monipuolinen 100 päivän juhlaohjelma eri puolilla Suomea ja tuore Snellman-elämäkerta ”Sivistyksen voimalla” vie lukijansa suomalaisen kansakunnan juurille ja 1800-luvun eurooppalaiseen aatemaailmaan.

Kansallisten tunnusmerkkienme luojasta on tullut entistä ajankohtaisempi tänään, kun kansainvälistymiskehitys haastaa meidät pohtimaan kansallisen identiteetin ja sivistysperinnön merkitystä.

Usko sivistyksen voimaan

Snellmanin usko sivistyksen voimaan pienen kansakunnan ainoana pelastuksena on toimiva perintö tänäkin päivänä. Snellmanin elämässä ja toiminnassa punaisena lankana on oma sivistymisprosessi: miten hän omien kokemustensa ja mietiskelynsä kautta vapautui lapsuudenpiiristään, itsenäistyi ajattelussaan ja kehittyi osallistujaksi. Elämäkertatutkimuksessa on ollut kiinnostavaa jäljittää niitä aineksia, joista hänen maailmankuvansa on rakentunut. Tavoitteenani on ollut nähdä myytiksi muotoutunut suurmies omassa ajassaan, ihmisenä ihmisten joukossa. Tarkoituksena on ollut kuvata hänen elämässään se sivistyksen voima, joka hänet ajoi yhä uudelleen isänmaan

palvelemiseen oman mukavuutensaakin kustannuksella. Koko elämänsä hän tinkimättömästi noudatti perustuutta, jonka varassa hänen mielestään tämä kaikki on pohjimmiltaan: ”Suomi ei voi mitään väkivalloin; sivistyksen voima on sen ainoa pelastus - kansakunnan kanssa voi kaatua, mutta kuoleminen sen kanssa orjan olkivuoteeseen ei ole ihmisen arvoista”

Sivistyksen voima konkretisoitui Aleksis Kiven Seitsemässä veljeksesä, jonka esipuheessa Snellman kirjoitti 1873: ”Hän ei ole antanut yhden ainoankaan noista seitsemästä veljeksestä saada loppuansa hirsipuussa. Se loppu oli enemmän hänen runoluonteensa mukainen, että he oman kokemuksensa ja miettimisensä kautta tulisivat näkemään sivistyksen arvon,

Raimo Savolainen

Dosentti

ja että he omin voimin ponnistaisivat ylös hurjasta ja raa’asta metsäelämästään ihmiselle sopivaan sivistykseen ja tapoihin.”

Innostus uudistaa

Tämän mukaisesti Snellmanin sanoma meille tänään on, että kansakunta ei ole koskaan valmis. Jokaisessa meissä asuu joku näistä seitsemästä veljeksestä kuten jokaisessa esivanhemmassamme kaikissa sukupolvissa ennen meitä.

Jokaisen sukupolven tehtävä on kartuttaa vastaanottamaansa inhimillisen sivistyksen perintöä ja siten kartutettuna jättää se jälkipolville. Tärkeää ei ole se, kuka on nykypäivän snellman, runeberg tai joku muu. Olennaista on löytää sisältään se oma innostuksen liekki ja sillä vakaumuksen voimalla palvella isänmaataan oman sukupolvensa aikana.

Snellman ei jäänyt pelkästään julistajaksi vaan ideoidensa toteuttajana näytti monessa asiassa esimerkkiä. Hän oli ennen kaikkea reaali poliitikko, jonka mukaan tosiasioiden tunnistaminen oli viisauden alku. Hän näki Suomen suuriruhtinaskunnan aseman Venäjän valtakunnan yhteydessä erinomaiseksi puitteeksi kehittyä kansakuntana. Machiavellistisen häikäilemättömästi hän hyödynsi aina tilaisuudet saada aikaan uudistuksia kansakunnan rakennustyöhön kuten mm. kieliasetus, raha ja rautatiet.

Snellman: Suomelle omat sotavoimat

Näihin kuului myös oma sotaväki, mistä Snellman oli tuonut usein esiin näkemyksensä: Suomen piti saada omat sotavoimat kyetäkseen tehokkaalla tavalla avustamaan valtakunnan puolustusta. Hänen mukaansa se oli elinehto, koska muuten Venäjältä ei voinut vastavuoroisesti odottaa Suomen erillisaseman kunnioittamista. Suomalaiset olivat velvolliset ottamaan osaa valtakunnan puolustukseen, mutta sen oli tapahduttava oman maan alueella. Lopputulos oli huomattava todiste erillisaseman toimivuudesta; suomalaiset saivat oman kansalliselle pohjalle rakentuvan armeijan vaikeissa yleisvaltakunnallisissa olosuhteissa.

Korostamalla sivistyksen merkitystä Snellman toteutti kansallisen projektinsa todellisen henkisen maanpuolustuksen hengessä. Hänen reseptinsä kiteytyi Litteraturbladissa toukokuussa 1863 artikkelissa Sota vai rauha Suomelle: ”Harvat Euroo-

pan kansat ovat vahvemmin osoittaneet tätä uskoa kuin suomalaiset, tämä suuren kansanperheen eristynyt jäännös, joka sivistyksensä ansiosta on pelastanut tuon kansanperheen jokseenkin yleisestä tuhosta. Millään kansalla ei liioin ole osoittaa yhtä runsaita tämän tulevaisuudenuskon tuottamia hedelmiä ja yhtä sitkeää itsensä säilyttämistä tuota tulevaisuutta varten. Sillä mikään kansa ei ole voitettuna ja sodan oikeu-

delle alistettuna kyennyt säilyttämään sen suurempaa itsenäisyyden astetta.” Tämä on velvoittava perintö nykyiselle sukupolvellekin isänmaan vaalimiseksi.

Kirjoittaja, dosentti Raimo Savolainen toimii Snellmanin juhluvuoden pääsihteerinä valtioneuvoston kansliassa. □

Ongelmallinen yhteistyö

Ulkoasiainhallinnon ja puolustushallinnon suhteiden kehitys Kekkonen kaudella

Teksti: Timo Soikkanen

Ulkoasiainhallinnon ja puolustushallinnon suhteet vaihtelivat sotien jälkeisinä vuosikymmeninä saumattomasta yhteistyöstä jopa kriiseihin asti. Professori Timo Soikkanen keskittyy artikkelissaan presidentti Kekkonen kauteen. Hän tuo hyvin mielenkiintoisella tavalla esiin varmaankin monelle uusia näkökohtia esimerkiksi noottikriisin ajasta, ilmatorjuntaohjusten hankinnoista, marsalkka Ustinovin esityksestä yhteisiksi sotaharjoituksiksi sekä presidentin ja puolustusvoimien ylimmän johdon suhteista.

Puolustusneuvosto hyytyy yöpakkasiin

Kun ylin valta ja presidenttiys siirtyivät sotien jälkeen Mannerheimilta Paasikivelle, ulkopoliittinen ja sotilaallinen maailma palasivat omiksi sfääreikseen. Mannerheimin ajattelussa ulkopoliittikka ja maanpuolustus kulivat rinnan. Paasikiven kauden alussa sotilaallinen ajattelu oli vielä vankasti mukana. Vuoden 1948 yya-neuvotteluissa ja kaappaushuhujen synnyttämässä tilanteessa sotilasjohto oli keskeisesti mukana. Mutta tuon vuoden jälkeen sotilasjohto ja sotilaalliset seikat jäivät syrjemmälle. Ulko- ja puolustushallinnon yhteistyö tavallaan kuoleutui itsestään. Kosketukset jäivät satunnaisiksi.

Kekkonen ajattelu noudatti Paasikiven vuoden 1948 jälkeistä linjaa ja linjauksia. Tilanteeseen toi oman panoksensa vuonna 1957 puolustusneuvostosta annettu asetus. Puolustusneuvostosta tuli korkein neuvoo-antava ja suunnitteleva elin maanpuolustusta koskevissa kysymyksissä. Sen jäse-

ninä olivat kaikki keskeiset ministerit sekä puolustusvoimain komentaja ja yleisesikunnan päällikkö.

Puolustusneuvoston työsuunnitelma sisälsi yleiskatsauksen Suomen puolustuskysymykseen ja sellaisia, myöhemmin äärimmäisen ajankohtaisiksi osoittautuneita teemoja, kuten Suomen kansainvälisten sopimusten sotilaalliset velvoitteet ja niiden tulkinta, ilmavalvonta ja sen vaatimat valmistelutyöt sekä puolueettomuuden suojaaminen.

Fagerholmin II hallitus ehti syksyllä 1958 aloittaa puolustusneuvoston työsuunnitelman käsittelemisen. Samanaikaisesti alkoivat kuitenkin yöpakkaset ja käsittely yksinkertaisesti hyytyi ”pakkasiin”.

Yöpakkasten jälkeen presidentti näyttää omaksuneen aikaisempaa kriittisemmän suhtautumisen sotilaalliseen sfääriin. Hän ei selvästikään kelpuuttanut kanssaan turvallisuuspolitiikkaa arvioimaan sen enempää puolustusneuvostoa kuin Pääesikuntaa. Myös ulko-ministeriön korkeimmille virkamiehille kävi selväksi, että presidentti oli kriit-

Timo Soikkanen
Professori

tinen sotilasjohtoa kohtaan ja ilmiselvästi edellytti samaa heiltä.

Uusia tekijöitä

Oman ”lisänsä” tilanteeseen toivat useat tekijät. Puolustusvoimain komentaja vaihtui vuonna 1959. ”Kylmä Kalle” Heiskanen kanssa Kekkonen oli tullut hyvin toimeen, koska Heiskanen ei häirinnyt valtiovaltaa toivomuksillaan. Hän ei myös millään tavoin halunnut osallistua poliittisten asioiden tai kansainvälisten suhteiden hoitoon. Hän oli jopa kieltäytynyt vierailemasta itäisessä naapurissa ja tapaamasta pohjoismaisia sotilasjohtajia.

Presidentin välit uuteen puolustusvoimain komentajaan kenraali Sakari Simeliukseen muodostuivat jännitty-

neiksi. Kekkonen koki Simeliuksen poliittiselle johdolle esittämät toiveet ja kehittämissuunnitelmat yrityksenä sekaantua politiikkaan.

Simelius puolestaan koki presidentin ja ulkoministeriön kylmäkiskoisiksi maanpuolustuksen kohentamiselle ja muutenkin haluttomiksi yhteistyöhön. Vastakkainasettelu johti siihen, että Simelius puolestaan jätti informoimatta tärkeistäkin asioista presidenttiä.

Toinen yhteistyötä haitannut ”lisä” oli käsitys atomiasesta. Puolustusvoimissa käsiteltiin atomiasetta 1950-luvun lopulla ja 1960-luvun alkupuolella eräänlaisena konventionaalisenä suurpommina. Sen räjähdysteho oli erittäin suuri mutta vailla laadullisia eroja. Presidentti puolestaan koki atomiasen laadullisesti täysin erilaisena pommina, joka samalla tekisi aseellisen toiminnan ja sotilaallisen vastarinnan käytännössä pitkälle mahdottomaksi.

Yhteistyön vähäisyyteen ja tilanteeseen tuskastunut puolustusneuvoston sihteeri eversti Paavo Ilmola marssi eräänä päivänä 1950- ja 1960-lukujen vaihteessa Ritarikadulle ja ilmoitti käynnistävänsä yhteistyön ”vaikka väkisin”. Ulkoministeriössä ei vastustettu ”periaatteessa”.

Vuonna 1959 everstilutnantti Lauri Sutela määrättiin Pääesikunnan tarkastustoimiston päälliköksi. Hän sai alaisekseen majuri Raimo Heiskasen. Tällöin alkoi vähitellen sotilastiedustelun ja ulkoministeriön poliittisen osaston välisten informaatiotilaisuuksien pito. Keskeisiä henkilöitä tässä olivat Lauri Sutela ja ulkoministeriön poliittisen osaston apulaisosastopäällikkö Max Jakobson.

Keväällä 1961 saatiin järjestetyksi virkamiehille ja yhteiskunnan vaikuttajille tarkoitettu ensimmäinen totaalisen maanpuolustuksen kurssi. Sotakorkeakoulun järjestämän kurssin tarkoituksena oli perehdyttää osallistujat maanpuolustuksen vaatimuksiin eri aloilla, suunnitella ja koordinoita yhteistoimintaa eri alojen välillä sekä luoda kansallinen organisaatio totaalisen maanpuolustuksen tarpeisiin. Upseerien ammattipätevyys teki vaikutuksen siviileihin ja ulkoministeriön virkamiehiin. Kurseista tuli jatkossa tehokas mielen muokkaaja, mikä oli tarkoituskina.

Eri teillä nootin varjossa ...

Kesällä 1961 Pääesikunnan tarkastustoimiston nuorta toimistoupseeria kapteeni Risto Hyväristä pyydettiin laatimaan sotilaspoliittinen analyysi kansainvälisestä tilanteesta. Syynä oli kylmän sodan kärjistyminen ääripisteeseensä. Naton ja Varsovan Liiton joukot katsoivat toisiaan silmästä silmään Berliinissä. Hyvärisen arvion keskeinen kohta kuului:

”Mikäli tilanne tästä vielä kiristyy, saattaa Neuvostoliitto

kansliapäällikkö sekä ulkoministeriöstä Jaakko Hallama ja Ilkka Pastinen. Ensimmäinen kokoontuminen sovittiin kuin kohtalon oikusta lähes päällekkäiseksi nootin tulon kanssa.

Sotilasartiklojen merkitystä jouduttiin nyt pohtimaan akuutin kriisin alla. Sotilasjäsenet kokivat poliittisen johdon ja ulkoministeriön pimittävän tietoa. Tunnelma oli kiihkeä ja väärinkäsityksille otollinen. Jo aiemmin syvä juopa poliittisen ja sotilaallisen puolen välillä näytti syventyneen entisestään. Kokouksen virallinen muistio kuitenkin

Tasavallan presidentti Urho Kekkonen ja puolustusvoimain komentaja, jalkaväenkenraali Sakari Simelius Pääesikunnassa vuonna 1964. Kuva Puolustusvoimat.

vaatia yya-sopimukseen vedoten sotilaallisia konsultaatioita”.

Ilmola ja Sutela veivät päätelmät ulkoministeriöön, jossa heidät ottivat vastaan poliittisen osaston päällikkö Jaakko Hallama ja apulaispäällikkö Max Jakobson. Ministeriössä oltiin yleensä kriittisiä ulkopuolisten kannottoja kohtaan. Niin nytkin. Selvitys palautettiin toivomuksen kera, ettei asiasta puhuttaisi enempää.

Ulkoministeriö kuitenkin ehdotti sopimuksen sotilaallisten artiklojen merkityksen selvittämistä senhetkisen tilanteen valossa. Puolustusneuvoston aloitteesta puolustusministeriö asetti toimikunnan, johon kuuluivat yleisesikunnan päällikkö kenraaliluutnantti Aatos Maunula, puolustusministeriön

kin laadittiin siten, että erimielisyydet peittyivät.

Puolustusministeriö ja kenraalit pitivät noottikriisin aikana Suomen ja Neuvostoliiton välistä sotilasyhteistyötä hallitustason neuvotteluja vaarattomampana. He kannattivat siksi sotilasvaltuuskunnan lähettämistä Moskovaan. Kenraalit myös vaativat pääsyä neuvottelujen valmisteluun.

Ulkoministeriön johdossa ei ymmärretty sotilaspuolen ajattelua alkuunkaan vaan koettiin, että sotilaat olivat ”riehaantuneet” ja jopa toivoivat Suomeen neuvostojoukkoja ja -tukikohtia. Poliittinen johto sai ulkoministeriön virkamiehiltä ilmeisen yksipuolisen kuvauksen sotilaiden asenteista ja tavoitteista.

Presidentti, joka ei halunnut käyn-

**Totaalisen maanpuolustuksen kurssi n:o 1 toukokuussa 1961.
Kuva Puolustusvoimat.**

nistää missään muodossa sotilaallista yhteistoimintaa tai sotilasneuvotteluja, koki puolustusvoimien johdon toiminnan erittäin negatiivisena. Ahti Karjalainen muisteli haastattelussa, että hän ja presidentti pitivät kenraalikunnan pyrkimyksiä jopa tahallisenä sabotaa-sina ulkopoliittista johtoa vastaan.

Puolustusvoimain komentajan jalkaväenkenraali Sakari Simeliuksen ja yleisesikunnan päällikön, kenraaliluutnantti Aatos Maunulan päiväkirjat taas viestivät ihmetystä ja syvää epäluuloa sen johdosta, ettei ulkoministeriö ottanut yhteyttä puolustusvoimiin saatuaan tiedon nootista. Lisäksi Suomen Moskovan suurlähettilään ja sotilasasiamiehen raportoinnissa oli merkittäviä eroja ("Kyllä he sen jo tietävät!").

Ainakaan Simeliuksen silmissä tilannetta tuskin paransivat Ahti Karjalaisen Moskovan-käynnin tulokset. Simelius merkitsi päiväkirjaansa puolustusministeri Björkenheimin kertomuksen: "Nootti kytketty Kekkosen persoonaan. Venäläiset haluavat vakuuttaa siitä, että nykyinen suuntaus Suomessa jatkuu. Tämä merkitsee sitä, että Kekkonen valitaan presidentiksi. Tällöin neuvottelut voidaan siirtää tuonemmaksi." Simelius tiivistyi oman näkemyksensä: "Kovin masentavaa itsenäisyyden kannalta. Mitä seuraa sisäpolitiikassa ja mitä länsi sanoo?"

... ja ohjuksia hankittaessa

Pääesikunnassa oli jo 1950-luvulla haviteltu ilmatorjuntaohjuksia. Vuonna 1956 perustettiin Rakettitoimikunta. Ohjukset oli kuitenkin Pariisin rauhansopimuksessa kielletty.

Seurauksena oli monimutkainen näytelmä, jossa Suomi pyrki saamaan rauhansopimuksen tärkeimpien allekirjoittajamaiden suostumuksen sopimuksen uudelleentulkinnalle. Suomalaisten yllätykseksi Neuvostoliitto ei osoittanut mitään kiinnostusta siihen, mikä oli kiellettyä vaan se oli valmis myymään myös rauhansopimuksen kieltämiä aseita. Sen sijaan Isosta-Britanniasta tuli yllättäen punaista valoa.

Presidentti ja ulkoministeriö eivät olleet aluksi tajunneet, kuinka paljon ohjukset olivat muuttaneet sotilasstrategiaa. Puolustusministeriössä ja Pääesikunnassa ei osattu varautua Ison-Britannian kannanottojen takana olevaan Yhdysvaltojen kielteiseen ja jyrkkään asenteeseen. Ilmatorjuntaohjuksia havitellessaan Suomi oli käytännössä kääntämässä rintamalinjansa länttä vastaan. Lännen tappio oli idän etu. Asenteet olivat kummallakin puolella sen mukaiset.

Puolustusministeriön ja ulkoministeriön väliset yhteydet olivat puutteelliset ja auttamattoman sekaiset.

Kuvaavaa on, että puolustusministeriössä oli ryhdytty tunnustelemaan ohjusten hankkimista Neuvostoliitosta ohi ulkopoliittisen johdon.

Vuodenvaihteessa 1961-62 yritettiin parantaa ulkoministeriön ja puolustusvoimien keskinäistä yhteydenpitoa. Ulkoministeri, poliittisen osaston päällikkö ja puolustusministeri kutsuttiin Pääesikuntaan informoitaviksi. Heille selvitettiin mm. voimasuhteita kalottialueella ja Itämeren ympäristössä sekä niiden todennäköistä kehitystä. Simelius antoi tilaisuudelle niin suuren arvon, että katsoi sen aloittaneen kiinteän ja hedelmällisen yhteistyön ulkoministeriön kanssa.

Johtopäätösten aika

Noottikriisi ja ohjushankintaseikkailu aiheuttivat yhdessä ja erikseen tilanteen, jossa turvallisuuspolitiikkaa jouduttiin arvioimaan monin tavoin uudelleen.

Noottikriisin aikaisesta syvästä epäluottamuksesta ja näkemyseroista huolimatta ulkoministeriö ja puolustusvoimat tekivät samansuuntaiset johtopäätökset. Simelius kirjasi päiväkirjaansa myönteiseksi saavutukseksi yhteistoiminnan paranemisen ulkoministeriön kanssa. Kummassakin pääteltiin, etteivät salailu ja pikkutaktikointi edistäneet maan etua vaan että turvallisuuspolitiikan oli jatkossa toimittava kriisitilanteessa kitkatta.

Noottikriisin puolustuspoliittinen vaikutus näkyi presidentti Kekkosen Kouvolassa heti kriisin ratkettua pitämässä puheessa. Siinä hän ensimmäisen kerran tunnusti puolustuspolitiikan tärkeän aseman Suomen turvallisuuspolitiikassa. Kekkonen korosti, ettei mikään maa voi säilyä puolueettomana, jollei sen haluun ja kykyyn pysyä puolueettomana luoteta. Suomen puolueettomuus nojasikin presidentin mukaan neljään tukipylvääseen, joista yksi oli puolustusvoimien valmius ja kyky estää puolueettomuuden loukkaukset.

Presidentin puhe oli varsin radikaali eikä samansuuntaisia puheenvuoroja ollut kuultu sitten Mannerheimin presidenttipäivien. Yksityisesti presidentti kuitenkin kaatoi kylmää vettä puolustusvoimain komentajan jalkaväenkenraali Simeliuksen niskaan. Samoin

hän kielsi sotilaita lainaamasta kohtia Kouvolan puheestaan. Ilmeisesti presidentti pelkäsi puolustusvoimien lisääntyvää vaikutusta turvallisuuspoliittisessa päätöksenteossa.

Voimakkaasti lisääntyneiden kalustohankintojen valossa presidentti kuitenkin näyttää tunnustaneen puolustusvoimien tärkeyden. Samoin on syytä huomata, että presidentin testamentiksi kutsutussa Tamminiemi-teoksessa vuodelta 1980 mennään vielä pitemmälle ja tunnustetaan puolustusvoimien rooli ja merkitys tavalla, jonka Mannerheimkin olisi allekirjoittanut. Teoksen taustakirjoittajina toimi kaksi ulkoministeriön korkeaa virkamiestä, Keijo Korhonen ja Juhani Suomi. Neuvostoliitossa teoksen käänös joutui kiellettyjen kirjojen listalle.

Ohjusseikkailu osoitti myös, että Suomelta puuttui ulko-, kaupp- ja puolustuspolitiikan huomioon ottava turvallisuuspoliittinen kokonaisnäkemys.

Ulko- ja puolustusministeriön riskikäinen toiminta johtikin perustamaan Pääesikunnan ja ulkoministeriön hankintapoliittisen toimikunnan valvomaan puolustusvoimien hankintojen suuntaamista puolueettomuuspolitiikan edellyttämällä tavalla. Ulkoministeriöstä jäseneksi tuli poliittisen osaston päällikkö Max Jakobson. Ensimmäinen kokous oli lokakuussa 1962. Toimikunta aloitti uudenlaisen yhteistyön ulko- ja puolustusministeriön välillä.

Ulkoministeriö käänsi ohjussekkailun voitoksi. Ohjusten hankinnan mahdollistuttua ilmoitti poliittisen osaston päällikkö Max Jakobson, että rauhansopimuksen uudelleentulkinta oli käytännössä osoittanut, että molemmat puolet, itä ja länsi, luottivat Suomen pyrkimykseen pysyä puolueettomana.

Eräs tulema kriiseistä oli turvallisuuspolitiikka-käsitteen omaksuminen. Käsite lanseerattiin uudeksi, maanpuolustuksen, kauppapolitiikan ja ulkopolitiikan yhdistäväksi ilmaisuksi. Käsite oli käytössä mm. Ruotsissa. Käsitteen varhaisin käyttäjä Suomessa oli Risto Hyvärinen. Hyvän levityismaaperän tarjosivat edellä mainitut maanpuolustuskurssit.

Turvallisuuspoliittinen näkökulma voittoon

Kekkonen tapa suunnitella ulkopolitiikkaa muuttui hänen toisella kaudellaan niin, että ulkoministeriöstä tuli yhä selvemmin hänen työkalunsa. Samalla pääsivät esille Suomen lähialueisiin liittyvät turvallisuuskysymykset. Kehitys liittyi ulkopolitiikan ja puolustuspolitiikan kytkeytymiseen toisiinsa ja turvallisuuspoliittisen ajattelun omaksumiseen.

Uudenlainen turvallisuuspoliittinen näkemys sävytti vahvasti Kekkonen Paasikivi-seurassa toukokuussa 1963 tekemää ehdotusta Pohjolan ydinaseetomasta vyöhykkeestä.

Samankaltaista turvallisuuspoliittista dynaamisuutta on nähtävissä myös Kekkonen marraskuussa 1965 Nuoren polven ulkopolitiittisessa yhdistyksessä pitämässä esitelmässä. Sen sisältöön vaikuttivat mm. puolustusneuvoston yleissihteri eversti Kauko Pöyhönen ja majuri Aimo Pajunen.

Uudenlaisen turvallisuuspoliittisen näkökulman veivät lopullisesti voittoon ulkoministeriön nimitykset 1960-luvun puolivälissä. Ratkaiseva oli majuri

Risto Hyvärisen vetäminen armeijan piiristä keväällä 1965 ulkoministeriön poliittiselle osastolle. Vuonna 1967 Hyvärinen nousi poliittisen osaston päälliköksi. Toinen uuden näkökulman kannalta tärkeä sivurekrytointi oli yliopistomaailmasta poimittu Keijo Korhonen.

Samanaikaisesti presidentin ja puolustusvoimain komentajan väliset suhteet ajautuivat kriisiin. Myllykirjeessään 1969 presidentti muistutti kenraali Yrjö Keinosta: ”YYA-sopimuksen tulkitseminen on hyvin arkaluontoinen tehtävä, jossa ulkoasiainministeriön asiantuntemusta olisi käytettävä hyväksi”.

Myös uuden puolustusvoimain komentajan Kaarlo Leinosen (1969-1974) kausi alkoi ongelmallisesti. Presidentti kaatoi vuonna 1970 ns. K-ohjelman, joka oli ensimmäinen sotien jälkeinen, useille vuosille ulottuva perushankintaohjelma ja oli vaatinut huolellista valmistelua. Presidenttiä ei kuitenkaan ollut valmisteltu tarpeeksi. K-ohjelman hylkääminen leimasi pitkäksi aikaa sotilaiden suhtautumisen presidenttiin.

Korkein sotilasjohto ei selvästikään osannut 1960-luvulla käsitellä Kekkos-

Puolustusneuvoston puheenjohtaja, pääministeri Ahti Karjalainen ja yleissihteri, eversti Kauko Pöyhönen sekä yleissihterin apulainen, kapteeni Aimo Pajunen marraskuussa 1963. Kuva Puolustusvoimat.

Presidentti Kekkonen ja puolustusvoimain komentaja, kenraali-luutnantti Yrjö Keinonen kalastusretkellä lokakuussa 1966. Kuva Puolustusvoimat.

ta oikein. Tässä taidossa se jäi auttamatta ulkoministeriön varjoon.

Toisaalta on huomionarvoista, että presidentti tosiasiaa tunnusti nuorten upseerien ajattelutavan ja käsitteistön ja että hän nosti sotilaan ulkoministeriön tärkeimmälle paikalle - poliittisen osaston päälliköksi!

Yhteysupseerijärjestelmä syntyy

Ulkoministeriön sotilaallisen asiantuntemuksen tarve oli lisääntynyt jatkuvasti 1960-luvun loppupuolella. Syynä oli muun muassa se, että aseistariisuntakysymykset olivat kohonneet aiempaa keskeisemmiksi kansainvälisessä politiikassa.

Lisäksi turvallisuuspolitiikka vaati jatkuvaa ajantasaista aseteknisten kysymysten seuranta. Helsingissä vuonna 1969 alkaneet SALT-neuvottelut korostivat sotilaallista asiantuntemusta myös Suomen osalta.

Tilannetta ulkoministeriössä vaikeutti, että ase-, aseistariisunta- ja turvallisuuskysymyksiä hoitanut jaostopäällikkö Keijo Korhonen oli siirtynyt lokakuussa 1969 tutkijaksi Harvardin yliopistoon. Ulkoministeriö pyysi ja Pääesikunta komensi lokakuusta 1969 alkaen everstiluutnantti Aimo Pajusen ulkoministeriön poliittisen osaston käyttöön. Pajunen tuli Korhosen tilalle (1969-70) jatkamaan tälle kuuluneiden hankkeiden valmistelua.

Sotilaallinen asiantuntemus oli traditionaalisesti hankittu ottamalla tarvittaessa yhteys Pääesikuntaan. Sotilaallisten näkökohtien varmistaminen ei tuolloin ollut säännöllistä ja johdonmukaista.

Poliittisen osaston päällikkö Risto Hyvärinen laati vuoden 1969 lopussa asiasta muistion, joka toimitettiin myös Pääesikuntaan kenraaliluutnantti Lauri Sutelalle ja puolustusministeriöön kansliapäällikkö Kauko Pöyhöselle. Muistiossaan Hyvärinen totesi ulkoministeriön puutteet ja arveli niin Pääesi-

kunnalle kuin Sotakorkeakoulullekin olevan etua jatkuvasta ja riittävästä ulkopoliittisesta asiantuntemuksesta. Hyvärinen ehdottikin pysyvää yhdysupseeria ulkoministeriöön. Nimitettävä, yleisesikuntaupseerikoulutuksen omaava, everstiluutnantin/-majurin tasoa oleva upseeri komennettaisiin kahdeksi vuodeksi kerrallaan poliittiselle osastolle ja samalla tiedusteltaisiin Pääesikunnalta sen toivomuksia vastavuoroisuudesta.

Puolustusministeriökin näki Hyvärisen ehdotusten hyödyt. Se ilmoitti pikavauhtia ryhtyneensä tarvittaviin virkajärjestelyihin ja irrottaneensa upseerin tehtävään tilapäisjärjestelyin. Samalla puolustusministeriö ehdotti, että ulkoministeriö määräisi pysyvästi sopivaksi katsomansa virkamiehen ulkopoliittiseksi asiantuntijaksi Sotakorkeakouluun. Ulkoministeriö asettikin ulkopoliittisen asiantuntijan Sotakorkeakoulun käyttöön, mutta henkilöstöpulasta johtuen vain ”oman toimen ohella”.

Ensimmäinen Pääesikunnan yhteysupseeri ulkoministeriöön, everstiluutnantti Pentti Laamanen, nimitettiin poliittisen osaston yleispoliittiseen toimistoon vuonna 1972. Häntä seurasivat tehtävässä everstiluutnantit Veikko Vesterinen ja Martti Vuori sekä komentaja Juhani Lähteinen.

Presidentti Kekkonen ja puolustusvoimain komentaja, kenraali Lauri Sutela Gyltössä heinäkuussa 1974. Kuva Puolustusvoimat.

Marsalkka Ustinov ja kenraali Lauri Sutela keskustelevat heinäkuussa 1978 Pääesikunnassa vierailun aikana, jolloin Ustinov teki esityksen yhteisistä sotaharjoituksista. Kuva Puolustusvoimat.

Vuorovaikutus tiivistyy

1970-luvun alkuvuosina ulkoministeriön virkamiehet alkoivat osallistua yhä tiheämmin Pääesikunnan tiedusteluosaston kuukausikatsauksiin. Näitä katsauksia tai tilaisuuksia kutsuttiin ”pätkiksiksi”.

Pätkikset olivat kerran kuussa Pääesikunnassa ja niissä käytiin toista tuntia läpi tiedusteluaineistoa. Lisäksi oli ”ad hoc” yhteydenpitoa. Tälle ei ollut muotoja vaan tilanne ja asia sanelevat ne.

Lauri Sutela nimitettiin vuonna 1974 puolustusvoimain komentajaksi. Matti Tuovinen tuli seuraavana vuonna ulkoministeriön valtiosihteeriksi. Heidän johdollaan voi sanoa alkaneen uuden kauden.

Vanha yhteistyö säilyi muodoiltaan entisen kaltaisena, mutta lisäksi muodostui pienen suljetun piirin yhteistyö. Tuovinen poimi ”käsin” ulkoministeriön piiristä 4-5 virkamiestä, joihin hän ehdottomasti luotti ja jotka ”eivät

puhu sivu suunsa”. Sutela toimi samoin omalla tahollaan.

Kokouksista ei pidetty pöytäkirjaa eikä asioita pantu paperille. Usein kokoonnuttiin saunaillan merkeissä. Aiheet sivusivat idänsuhteita, puolueettomuutta, hankintoja ja maanpuolustuksen ongelmia yleensä. Yhteistyö toimi erinomaisesti ja tieto kulki esteettä.

Ylätasolla koettiin dramaattisiakin hetkiä. Tärkein oli Neuvostoliiton puolustusministerin ja ylipäällikön, marsalkka D. F. Ustinovin vierailu ja ehdotukset kesällä 1978 yhteisten sotaharjoitusten järjestämisestä ja sotilaallisen yhteistyön laajentamisesta. Myös suurlähettiläs Vladimir Stepanov ajoi yhteisiä sotaharjoituksia kuin käärmettä pyssyyn.

Tässä äärimmäisen arkaluonteisessa tehtävässä tarvittiin korkeimman sotilasjohdon, presidentin ja ulkoasiainhallinnon saumatonta ja sanatonta yhteistyötä. Sutela oli puolustusvoimain komentajaksi tultuaan asettanut

erääksi tavoitteekseen välien parantamisen presidenttiin. Suomen puolueettomuuspolitiikan kannalta olikin onni, että Ustinovin tehdessä ehdotuksensa presidentti luotti puolustusvoimain komentajaan ja puolustusvoimilla oli politiikan vivahteita hyvin ymmärtävä komentaja. Ilman Sutelan poliittisia taitoja asiasta olisi tuskin selvitty siten kuin tapahtui.

Sutelan jäätyä vuonna 1983 ja Tuovisen 1985 eläkkeelle alkoi jälleen kerran uusi kausi.

Artikkeli perustuu professori Timo Soikkasen Kadettikunnan kevätkokouksessa Turussa 25.3.2006 pitämään esitelmään. Professori Soikkanen on Turun yliopiston poliittisen historian laitoksen johtaja. Hän toimii myös Kadettikunnan suurhankkeen ”Suomi kylmässä sodassa” asiantuntijaryhmässä. □

Erich Hartmann

Ässien ässä

Teksti: Tapio Skog

Jokainen vähänkin sotahistoriasta tai ilmailusta kiinnostunut tietää, että ensimmäisen maailmansodan menestyksekkäin hävittäjälentäjä oli Manfred von Richthofen, joka saavutti 80 ilmavoittoa ennen kaatumistaan. ”Punaisen paronin” tarina on suorastaan osa yleissivistystä, niin paljon häntä on esitelty julkisuudessa mitä erilaisimmissa yhteyksissä. Sen sijaan kaikkien aikojen menestyksekkäin hävittäjälentäjä Erich Hartmann, joka saavutti toisessa maailmansodassa 352 ilmavoittoa, on jäänyt suurelle yleisölle lähes tuntemattomaksi.

Erich Hartmannin taustat

Erich Hartmann syntyi Saksassa Württembergin osavaltiossa Weissachissa 19.4.1922. Lääkäri-isä oli eräänlainen oman aikansa kehitysmaatyöntekijä ja niin Hartmannit matkustivat 1925 Kiinaan auttamaan paikallista väestöä lääkärin palveluilla. 1920-luvun lopulla tilanne muuttui levottomaksi sisäpoliittisen tilanteen vuoksi ja niin Hartmannit palasivat Saksaan vuonna 1929 Siperian kautta.

Erichin tulevaisuuden kannalta oli merkittävää, että hänen äitinsä Elisabeth Hartmann oli innokas purjelento-toiminnan ystävä ja hän vei poikansa Böblingenin lentokentälle näissä merkeissä. Älykkääksi mainittu Erich ei oman kertomansa mukaan ollut opiskelijatyyppejä, mutta sitä enemmän hän innostui purjelennosta suorittaen vuonna 1937 A- ja B-luokan purjelentotutkinnot. Lopulta hän suoritti C-luokan ja hänestä tuli purjelentokouluttaja. Koulunkäynnin päämääränä oli valmistua lääkäriksi.

Koulutuksessa

Erich Hartmann liittyi 18-vuotiaana 15.10.1940 Saksan asevoimiin ja purjelentajataustansa vuoksi ilmavoimiin, Luftwaffeeseen. Lentäminen innosti häntä, muu sotilaskulttuuri kuten sulkeisjärjestyksen harjoittelu sen sijaan ei.

Perusoppinsa Hartmann sai Itä-Preussissa Lentorykmentti 10:ssä lähellä Königsbergiä. Ensilennon hän suoritti 5.3.1941 kersantti Kolbergin opastuksella. Peruskoulutus kesti vuoden, jatkokoulutus toisen vuoden Berliinissä Hävittäjälentokoulu 2:ssa. Lopulta lokakuussa 1942 hänet ja eräät muut komennettiin Kaukasian rintamalle. Hänet oli ylennetty luutnantiksi jo 19-vuotiaana.

Sotilasarvot eivät paljon painaneet Hävittäjärykmentti 52:ssa (Jagdgeschwader 52 eli JG 52), vaan todelliset taidot. Niinpä Hartmann määrättiin väepeli Eduard "Paule" Rossmannin siipimieheksi ohjeella: "Noudattakaa tarkoin Rossmannin oppeja. Hän on parhaita lentäjiämme!" Hartmannilla oli erinomainen mekaanikko, kersantti Heinz "Bimmel" Mertens. Hän oli, kuten Hartmann sanoi: "Jo puoli voittoa vihollisesta ilmatistelussa!"

Tapio Skog

Taisteluun

"Bubi" Hartmann lähti taisteluun luultavasti maailman parhaassa lentorykmentissä, jota johti tuolloin eversti Dietrich Hrabak ja "Bubin" laivueen komentajana oli majuri Hubertus von Bonin. Rykmentissä oli hyvin paljon kokeneita lentäjiä. Luultavasti kukaan ei olisi uskonut vaaleatukkaisen 174 cm pitkän luutnantin loistavaan tulevaisuuteen hävittäjälentäjänä. "Paule" Rossmann opetti häntä kädestä pitäen. Tuntui lennon aikana rauhoittavalta, kun kuuli radiosta "Paulen" rauhallisen äänen: "Älä hätäile. Minä vartioin selustaasi. Kadotin sinut näkyvistä. Laskeudu takaisin pilvien alle, niin näen sinut taas." Ja hetkeä myöhemmin: "Kaarra oikealle, niin pääsen lähemmäksi sinua." Tilanne oli vaikea ja Hartmann oli paniikissa, sillä häntä seurasi viholliskone, jonka hän sai lopulta "Paulen" ohjeitten perusteella karkotetuksi. Tämän lennon jälkeen "Bubi" joutui laivueenkomentajan puhutteluun. Majuri von Bonin haukkui hänet perusteellisesti.

Hän oli:

- irtautunut johtajastaan ilman käskyä
- lentänyt johtajansa tulitussektorille
- noussut pilvikerroksen läpi
- luullut johtajansa konetta viholliskoneeksi, kyseessä oli Rossmannin kone

- laiminlyönyt Rossmannin käskyä liittyä muodostelmaan ja
- menettänyt koneensa ilman, että viholliselle oli aiheutunut mitään vahinkoa, hän teki pakkolaskun. Jalkaväki korjasi hänet talteen.

Rangaistus: seuraavat päivät huoltojoukoissa. Hän työskenteli nöyränä asentajien ja ammusmiesten kesellä. Uran alku oli "Ässien ässälle" äärimmäisen nolo. Lopulta hän pääsi takaisin Rossmannin hoiviin ja alkoi kuunnella tarkkaan, mitä tämä maineikas lentäjä (93 ilmavoittoa) opetti. Hän oppi muun muassa "havaitse ja päättää" taktiikan Rossmannilta, joka joutui myöhemmin tekemään pakkolaskun osuman saaneella koneellaan heinäkuussa 1943 ja joutui venäläisten vangiksi. Hän selvisi elävänä sodasta.

Jo ennen tätä Hartmann oli määrätty yliluutnantti Walter Krupin (197 ilmavoittoa) siipimieheksi. Vähitellen alkoi tulla menestystä. Jo 5.11.1942 hän oli saanut ammuttua alas vaikeasti tuhottavan maataistelukoneen IL-2:n. Kaksi kuukautta myöhemmin se sai seurata MiG-1:stä. Sen jälkeen alkoi ilmavoittoa tulla Kubanilla, Krimillä, Donetskin alueella, Harkovan ympäristössä, Dnepropetrovskissa, ylipäänsä aluksi Kaukasiassa, sitten Ukrainassa.

Viideskymmenes viholliskone putosi Harkovan lähellä 3.8.1943. Yhdeksäskymmenes viholliskone tuhoutui 20.8.1943 mutta tämän lennon päätteeksi myös Hartmannin kone sai osumia ja pakkolasku vihollisen puolelle oli tosiasia ja mikä pahinta - hän joutui vihollisen vangiksi. Harhauttaen vartijoitaan muka haavoittuneena hän pääsi karkuun ja vaelsi omalle puolelle, jolloin oma jalkaväen vartiomies oli ampua hänet.

Nyt noin vuorokauden ajan "Bubi" joutui olemaan eteentyönnettyssä tukikohdassa seuraten jalkaväen luutnantin johtamaa puolustustaistelua. Hartmann muisteli jälkepäin järkyttyneensä ankarasta tilanteesta, jossa vihollisen komppania hyökkäsi ja puolustaja avasi lähietäisyydeltä tulen tuhoten kaikki hyökkääjät. Hän havaitsi taistelutavoissa lentäjien kanssa yhtäläisyyksiä, kuten ankara tulikuri, yllätys lähietäisyydeltä jne. Vielä vuonna 1969, kun Hartmannista tehtiin elämäkertaa, hän

palasi tähän jalkaväkimuistoon. Tukikohdasta hän pääsi taistelun jälkeen palaamaan joukko-osastoonsa, jossa häntä oli pidetty menetettynä.

Taistelut Ukrainassa ja Krimillä

Syyskuun 2. päivänä 1943 Hartmann nimitettiin lentueen päälliköksi. Hänestä oli tullut todellinen Ässä, jolle myönnettiin Rautaristin ritariristi 29.10.1943.

Vuonna 1943 saksalaiset joukot olivat kärsineet itärintamalla tappion toisensa jälkeen. Nyt taisteltiin Do-

ja kovuutta vastapuoleltakin. Ehkä kuitenkin on todettava neuvostolentäjien heterogeenisuus. Oli huippuhyviä lentäjiä, mutta erittäin paljon oli myös laadultaan kehnompia.

Nimenomaan amerikkalaisten median edustajien on ollut vaikea tunnistaa venäläisiä omiaan paremmiksi. Myös saksalaisten valtavat pudotusluvut on ollut vaikea niellä. Amerikkalaistutkijat ovat täysin toista mieltä. Näin Toliver ja Constable kirjassaan: ”Liittoutuneitten puolella taistelleissa maissa alettiin levittää puolitotuuksia, väärää tietoa, jopa räikeitä valheitakin, joiden tarkoituksena oli kyseenalaistaa saksalaisten ilmoittamat ilmavoitto-

rykmentin viimeinen komentaja (212 iv) jne.

Rall oli pudotustilaston kärjessä pitkään, mutta hän haavoittui ja joutui lopettamaan taistelulennot. On varmaankin syytä mainita, että tämä todellinen huippuässä vieraili Suomessa vuonna 2003.

Erich Hartmann ylennettiin yliluutnantiksi heinäkuussa 1944, kapteeniksi syyskuussa 1944 ja majuriksi 8.5.1945. Tammenlehvät ritariristiinsä hän sai 2.3.1944, miekat 4.7.1944 ja timantit 25.8.1944. Vain 27 Saksan asevoimien sotilasta palkittiin Rautaristin ritariristillä tammenlehvien, miekkojen ja timanttien kera.

Hartmann joutui lentämään myös Romanian alueella. Puolustaessaan Ploestin öljykenttiä hän joutui ensimmäisen kerran taisteluun amerikkalaisia lentäjiä vastaan. Hän ampui näissä ilmataisteluissa alas kuusi amerikkalaista konetta.

Erään ilmataistelun aikana häneltä loppui polttoaine koneesta ja oli pakko hypätä. Roikkuessaan laskuvarjossa hän pohti mahdollisuutta pelastua. Muuan amerikkalaislentäjä havaitsikin hänet. Hartmann odotti laukausta, mutta sitä ei tullut. Nähdessään Hartmannin avuttoman tilan hän lensi ohi ja tervehti Hartmannia kättä heilauttamalla. Ritareja sentään vielä löytyi.

Sodan aikana Hartmann ampui alas 261 yksimoottorisia, 90 kaksimoottorista ja yhden nelimoottorisen lentokoneen, yhteensä 352 konetta. Tässä joukossa oli hyvin monia konetyyppejä, kuten IL-2, LaGG-3, La-5, Airacobra, Jak-7, Jak-1, Jak-9, Pe-2 ja Mustang.

Hän itse lensi ensisijaisesti Messerschmitt 109:n eri alatyypeillä B, C, D, E, F, G ja K sekä lyhyen aikaa suihkühävittäjällä Me 262. Kaikkiaan konetyyppejä oli 21, kun Me 109:n alatyypit lasketaan yhtenä konetyypinä. Hartmann osallistui 1428 sotalennolle ja 825 ilmataisteluun.

Hartmann saavutti 200. ilmavoittonsa 2.3.1944, 250. ilmavoittonsa 4.6.1944, 300. ilmavoittonsa 24.8.1944 ja 352. eli viimeisen 8.5.1945, jolloin hän pudotti Brünin lähellä Tsekkoslovakiassa Jak-7:n.

Sotatoimien päätyttyä lentokoneet tuhottiin ja lähdettiin maakuljetuksin kohti Saksaa. Varsin runsaslukuinen

Ilmasodan historian menestyksekkäimmät hävittäjä-ässä kapteeni Erich Hartmann (352 ilmavoittoa ja majuri Gerhard Barkhorn (301 ilmavoittoa) Molemmat palvelivat JG 52:ssa eli Hävittäjärykmentti 52:ssa. Kuva KOALA-kustantamo.

netsin laakiossa ja vastassa oli kova ja kokenut vihollinen. Sotien jälkeen levitettiin sellaista väärää tietoa, että neuvostolentäjistä ei ollut mihinkään. Hartmannin elämäkerran tekijät amerikkalaiset eversti Raymond Toliver ja tutkija Trevor Constable, jotka kymmenen vuoden ajan tutkivat sekä saksalaisia että neuvostoliittolaisia lähteitä, totesivat, että liittoutuneitten parhaat hävittäjälentäjät olivatkin neuvostoliittolaisia. Näistä ns. kaartin lentäjistä mainittakoon parhaat: Ivan Kozedub (62 neuvostoliittolaisen tutkijan ilmoittamaa ilmavoittoa), Alexander Pokryskin (59 ilmavoittoa) ja Grigorij Retskalov (58 ilmavoittoa). Jos saksalaiset olivat kovia, löytyi taitoa

määrät. Usein väitettiin, että saksalaiset laskivat ilmavoittomäärät pudotettujen koneitten moottorien lukumäärän mukaan jne.” Näin siis amerikkalais-tutkijat, jotka mainitsevat Luftwaffen ilmavoittojen varmennusjärjestelmän amerikkalaisia luotettavammaksi.

Lopputaistelut

JG 52 joutui siirtymään jatkuvasti tukikohdasta toiseen. Tämä määrävahvuudeltaan alun perin 120 koneen vahvuinen hävittäjärykmentti saavutti noin 11 000 ilmavoittoa. Kärjessä olivat Erich Hartmann (352 iv), Gerhard Barkhorn (301 iv), Günther Rall (275 iv), Willi Batz (237 iv), Hermann Graf,

siviiliväestö seurasi mukana pakoon neuvostosotilaita, joiden tiedettiin syyllistyneen laajamittaisiin julmuuksiin.

Sotavankeudessa

Majuri Hartmann, joka oli syksystä 1944 lähtien toiminut JG 52:n I Laivueen komentajana, otti päämääräkseen tämän joukon pelastamisen amerikkalaisten käsiin. Se onnistuikin, mutta sitten paikalle ilmestyi venäläisjoukko ja amerikkalaiset häipyivät kiireesti pois. Seurasi inhottava raiskausnäytelmä ja sotilaat erotettiin siviileistä.

Hartmann tovereineen kuljetettiin Neuvostoliittoon. Siellä heitä kuljetettiin leiriltä toiselle ja painostettiin siirtymään Neuvostoliiton kätyriksi. Tähän ei Hartmann suostunut ja niin hän joutui syytteeseen ja tuomittiin joulukuussa 1949 pakkotyöleirille 25 vuodeksi. Se oli hyvin raskasta aikaa ja kuolema oli useasti lähellä. Kidutukset olivat muodossa tai toisessa arkipäivää. Sahtin vankileirillä mitta oli täysi. Vangit nousivat kapinaan ja heittivät vartijat ulos leiristä. Kuten oli odotettavissa puna-armeija tuli paikalle ja kapina kukistettiin. Hartmann siirrettiin toiseen leiriin Diaterkaan. Stalinin kuoleman jälkeen tilanne parani ja kidutukset vähenivät loppuen sitten kokonaan.

Liittokansleri Konrad Adenauerin käynti Moskovassa käynnisti vapauttamistoimenpiteet ja niin myös Hartmann vankitovereineen saivat käskyn valmistautua kotimatalle. Lokakuussa 1955 vankijuna pysähtyi Herleshauseinin asemalle Saksan liittotasavallassa. Matka Novotserkassin vankilasta oli päättynyt. Pian lentäjäritari tapasi vaimonsa kymmenen vuoden sotavankeuden jälkeen.

Mikä nyt eteen?

Kotiutumisen jälkeen Hartmannin edessä oli kysymys: Mitä nyt? Ajatus isän ammatista kiehtoi varsinkin, kun veli Alfred oli myös valinnut vuonna 1952 edesmenneen isän lääkäriammattin. Bubi pohti tilannetta, mutta totesi olevansa liian vanha yliopisto-opiskelijaksi. Uudet Bundesluftwaffen kantavat voimat Johannes Steinhoff, Walter Krupinski, Günther Rall, Gerhard Barkhorn, Dietrich Hrabak, siis maailman

Erich Hartmann heti Saksaan palattuaan lokakuussa 1955. Kasvoista näkyvät kymmenen raskasta vuotta sotavankileirillä Neuvostoliitossa. Kuva KOALA-kustantamo.

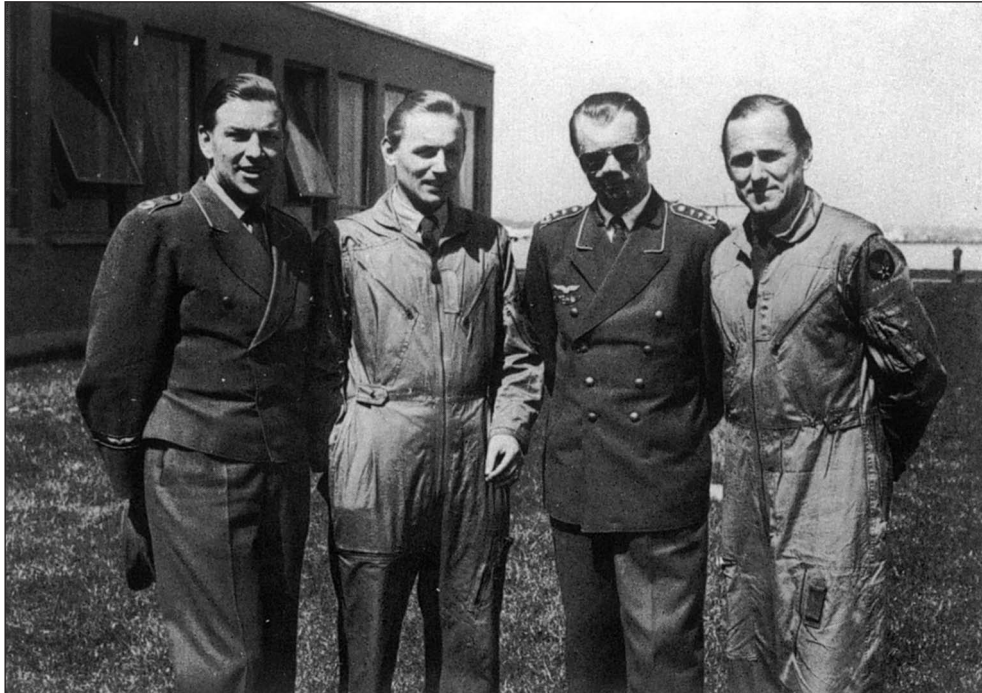
hävittäjälentäjistön kerma, houkuttelivat Hartmannia Länsi-Saksan ilmavoimiin. Lopulta Bubi Hartmann suostui ja astui palvelukseen majurin arvoisena, josta hän yleni everstiluutnantiksi vuonna 1960 ja everstiksi vuonna 1967.

Tehtävät olivat vaativia ja Hartmannia jatkokoulutettiin USA:ssa. Hän ystävystyi amerikkalaislentäjien kanssa ja viihtyi Arizonassa mainiosti. Saksassa hänen suorasukaisuutensa ei oikein miellyttänyt ns. ”johtavia piirejä” ja riskiriitojen kasaannuttua hän erosi palveluksesta 30.9.1970, vaikka hänen kenraalin arvon saavuttaneet ystävänsä

Hrabak, Krupinski ja Rall yrittivät lieventää ”Ässien ässä” kritiikkiä.

Vuonna 1980 Hartmann sairastui vakavasti ja hän joutui valitsemaan hiljaisen elämän. Koetut rasitukset kostautuivat. Erich Hartmann, kaikkien aikojen menestyksellisin hävittäjälentäjä, kuoli 20.9.1993.

Erich Hartmann on ollut merkillisen tuntematon Suomessa, kuten koko muu hävittäjäkärkikin. Adolf Galland kyllä tunnetaan (104 ilmavoittoa/sijaluku 94), samoin Hans Joachim Marseille (158 iv/sij. 30) tai itävaltalainen Walter Nowotny (258 iv/sij. 5) mutta Hartmann, Barkhorn, Rall, Otto Kittel ym. ovat

Entiset JG 52:n lentäjät tapaavat jälleen kesällä 1957. Vasemmalta: majuri Gerhard Barkhorn, majuri Erich Hartmann, eversti Johannes Steinhoff ja majuri Günther Rall. Kuva KOALA-kustantamo.

olleet tuntemattomia muille kuin sotahistorian ja ilmailun harrastajille.

Aikaisemmin mainitut amerikkalaisitutkijat Toliver ja Constable tutkivat noin 10 vuoden ajan saksalaislentäjien saavutuksia julkaisten suuren suosion saaneen hävittäjälentäjähistoriikin ”Horrido”, joka kiireesti käännettiin saksaksi. Siellä siitä on otettu ainakin 14 painosta.

Erich Hartmann moninaisine elämänvaiheineen kiinnosti amerikkalaisitutkijoita ja markkinoille ilmestyi Hartmannin elämäkerta ”The Blond Knight of Germany.” Oli selvää, että teos käännettiin saksaksi ja myyntimenestys oli suuri. Suomeksi Hartmannin elämäkerta julkaistiin vuosikymmeniä myöhemmin ilmailuun erikoistuneen KOALA- kustantamon julkaisemana. Korkealuokkainen käänös on ollut myös ilmailupiirien ulkopuolella suosittu. Tämän taitavan ja rohkean lentäjän elämäntarinaa kannattaa tutustua.

Tämän kirjoituksen tärkeimpänä lähteenä on käytetty teosta: *Raymond Toliver ja Trevor Constable: ERICH HARTMANN, 2. painos, KOALA-kustantamo, Karisto Hämeenlinna 2004.* Kirjoituksessa olevat kuvat on saatu KOALA-kustantamon kautta. □

Toisen maailmansodan menestyksekkäimmät hävittäjälentäjät:

Saksa

Erich Hartmann	352 ilmavoittoa
Gerhard Barkhorn	301 ”
Günther Rall	275 ”
Otto Kittel	267 ”
Walter Nowotny	258 ”
Wilhelm Batz	237 ”

Yöhävittäjälentäjät

Wolfgang Schnauffer	121 ilmavoittoa
---------------------	-----------------

Suomi

Ilmari Juutilainen	94 ilmavoittoa
Hans Wind	75 ”
Eino Luukkanen	56 ”

Japani

Hirojoshi Nishizawa	87 ilmavoittoa
---------------------	----------------

Neuvostoliitto

Ivan Kozedub	62 ilmavoittoa
--------------	----------------

USA

Richard Bong	40 ilmavoittoa
--------------	----------------

Iso-Britannia

James E Johnson	38 ilmavoittoa
-----------------	----------------

Ranska

Pierre Closterman	33 ilmavoittoa
-------------------	----------------

Tervetuloa Cumulusten kesään...

Kaupunkilomalla rennoissa Cumulus-kaupungeissa koet kesän parhaan sykkeen. Monipuolinen tarjonta siivittää lomapäivät lentoon. Upeat kesäristeilyt, teatterit ja golfkenttien viheriöt kutsuvat nauttimaan kesän annista. Rauhallisten unien jälkeen on mukava hypätä uusiin seikkailuihin. Koko kesän tarjonta netissä www.cumulus.fi.

Golfloma Salossa

Sis. majoitus 2 hh ja green feen.

alk. **62,50€** hlö/yö

Teatteria Jyväskylän kesäillassa

Sis. majoitus 2 hh ja teatterilipun Lemmenlakko -näytökseen.

alk. **45€** hlö/yö

Ukkopekka iltaristeily Turussa

Sis. majoitus 2 hh Superior huoneessa, risteilylipun ja Tapaspyödan herkut.

alk. **67,50€** hlö/yö

Lomahintaan sisältyy 1 yön majoitus/henkilö/2 hengen huone, lippu kohteeseen, runsas buffet-aamiainen ja sauna. Voimassa YkkösBonus-kortilla 16.6.-13.8.2006. Ilman korttia +9 e/huone/yö. Huoneita rajoitettu määrä. Paikkakuntakohtaiset rajoitukset mahdollisia.

24 Cumulusta Suomessa

Varaukset www.cumulus.fi tai 0800-1-28646

CUMULUS
www.cumulus.fi

Pohjolan Liikenne

Oy Pohjolan Liikenne Ab

Postintaival 3, 00240 Helsinki

puh. 0307 15, faksi 0307 23 760, www.pohjolanliikenne.fi

Eldankajärven jää suomeksi ja ”auf deutsch”

Teksti: Martti Kähkönen

Eldankajärven jää oli jatkosodan suursuosikki, ja monessa veteraanijuhlissa onkin laulettu, että ”läskiä, lotinaa ja peuranpa pyyllyä ihanaa, on römpissä käristetty, kiristetty, vattahan varistettu juu...”

Eldankajärven jää synnyttiin eräänä joulukuun iltana 1941 Jalkaväkirykmentti 32:n komentokorsussa Uhtualla. Kuulu Makkarakukkula oli vallattu, linjat jähmettyneet paikalleen ja korsuissa raikui laulu Lili Marlenesta yhä pontevammin. Rykmentin komentaja eversti Aksel Vuokko sanoi rykmentin valistusupseerille Erkki Tiesmaalle ja minulle, että ”mitä te tuota aina laulate, kun teitä on kaksi opettajaa, ja tietääkseni vielä runoilettekin. Ei muuta kuin teette uuden marssin. Ja tämä on käsky eikä mikään pyyntö!” muisteli nykyinen opetusneuvos Jouko Pesola haastattellessani häntä taannoin Helsingissä.

”Fritzit ja Maxit ja ja Petromamaxit juu...”

Komentaja määräsi lomalle lähtiesään pataljoonan komentajan pitämään huolta laulun syntymisestä. Majuri Simo Mäkisellä pulppusi runosuoni vahvasti ja hän tokaisikin linjoille lähtiessään, että laulun pitää alkaa: ”Eldankajärven jää on taakse jäänyt elämää, on siellä ne Fossit ja Sassit ja puomit ja passit”. Meillä alkoi kuumeinen työ. Erkillä oli kitara ja mielessä saksalaisen Fred Markushin sävellyksellä Ali Baba - Abessinian sodasta kertova foxtrot ’Addis Abeba ja maa Abessinian, on kaikkein huulella, tuulella, mielellä, kielellä juu’ . . .”, Jouko Pesola kertoi.

”Minä toimin kirjuriina ylälaverilla Erkin maata alempana. Kun hänellä oli suurenmoinen lahja riimitellä no-

Martti Kähkönen

peasti, oli minulla täysi työ kirjoittaa siinä vauhdissa. Välillä piti kuitenkin keskeyttää ja sanoa, että ’kuule, eikös tuohon sopisi jokin muu sana?’ ”No sano sitten”, Tiesmaa urahti ja minä sanoin, että pannaan se ja se sana. Tiesmaa hyväksyi ja niin laulun teko jatkui.

Musiikkineuvos Aapeli Vuoristo kertoo eräässä muisteluksessaan, että laulun sanoihin sisällytettiin paikallista nimistöä ja ajankohtaisia tapahtumia. Esimerkiksi säepari ”Ei hevosilla heiniä, vaan syövät ne tallista seiiniä” tuli suoraan rykmentin eläinlääkärin vierailusta. Hän oli näet valittanut, että hevosilla esiintyi ähkytautia, koska heinät olivat lopussa ja hummat pureskelivat nälissään korsutallin seiiniä. Fritzit ja Maxit olivat tietysti panssari-vaunujen miehistöä, Fossi erään upseerin lempi- tai haukkumanimi, ja lotta Lunkreeni oli lotta Lampi.

Ensiesitys korsussa

Kun Eldanka oli valmis, se esitettiin ensimmäiseksi pataljoonan komentajalle. ”Erkki otti kitaran ja me lauloimme Eldankan korsussamme”, Jouko Pesola kertoo. ”Laulun edetessä alkoivat kyynelkylä yskäks vieräjä majurin Mäkisen silmistä - ja sitten meidänkin. Tunnelma oli niin tiivis, että jopa Erkki Laurila, silloinen adjutanttin sijainen ja myöhempi akateemikko, hieman kipristeli silmiään, vaikka onkin jäyhä hämäläinen.”

”Nyt se pannaan nauhoja pitkin jokaiseen korsuun, missä vaan on puhelin”, Mäkinen määräsi. Kun eversti Vuokko palasi lomalta ja kuuli laulun, hän määräsi meidät esittämään sitä korsusta korsuun, ja niin Eldanka alkoi kaikkua joka puolella. Eldanka-ryhmä esitti laulunsa Uhtuan suunnalla rintamaradiossa ennen joulua 1941 ja laulu tuli tunnetuksi ympäri Suomea - sittemmin myös asemiesilloissa Oulussa ja Helsingissä.

Jouko Pesola on monipuolinen lahjakkuus ja pätevytyi musiikin, kuvaamataidon, liikunnan ja puhetaidon opettajaksi. Nuorena hän väänsi Suomen mestareita painimolskillalla, oli suuri lupaus yleisurheilussa ja kepitti amunnassa pari maailmanmestariaikin. Pesola on myös persoonallinen taidemaalari, jonka töitä on nähty mm. Suomen taiteen näyttelyissä New Yorkissa, Chicagossa ja Washingtonissa. Pesola kiersi pari kymmentä vuotta konsertoimassa, ja hänen tunnetuin sävellyksensä on Veteraanimarssi.

Miten syntyi Eldanka ”auf deutsch”?

Aika harva Eldankaa laulanut taitaa tietää, että se on myös käännetty saksaksi. Eversti evp. Veikko Suorsa on

aikoinaan laulanut ja ollut käännättämässä tuota mainiota laulua.

Eldankajärven jää saksannettiin vuonna 1943, jolloin 3.Divisioonan Esikunta toimi Uhtuan suunnalla. Silloinen kapteeni Veikko Suorsa toimi divisioonan esikunnan tiedustelutoimiston päällikkönä ja joutui ”viran puolesta” tekemisiin saksalaisten kanssa. Hän muisteli, miten kerran oli kutsuttu saksalaisia upseereita majuri Bayerleinin johdolla vierailulle ”Hevosenkengän” tukikohtaan. Ilta onnistui hyvin; kilpailtiin ja saunottiin - ja tietysti laulettiin. Vieraat ihastuivat erityisesti Eldankajärven jää -lauluun, ja majuri totesikin, että ”on niin mukava ja kaunis laulu, mutta ah - ei pysty laulamaan, kun ei osaa suomea!” Tällöin kapteeni Suorsa lupasi: ”Eldankajärven jää on saksannettuna tänään kello 18!”

Åke Mattas - ”salainen ase”

Kova lupaus, kun elettiin jo aamua ja kello näytti kolmea. Mutta Veikko Suorsalla oli ”salainen ase” alikersantti Åke Mattas, myöhemmin tunnettu oululainen taidemaalari. Kapteeninime suunnistikin suoraan erään teltan luo, nosti ovipressun ja hihkaisi: ”Åke Mattas, ylös ja äkkiä!” Mattas oli kieltämättä hieman hölmistyneen näköinen, kun Suorsa sanoi, että ”Eldankajärven jää on saksannettava ja käännöksen pitää olla valmiina kello 16.00”. Hänen käännöksensä valmistui kuitenkin hyvissä ajoin, vaikka puoli vuorokautta on lyhyt aika noinkin pitkän laulun saksannokseen. Mutta tällaisena ”pikakäännöksenä” se on mielestäni onnistunut ja mikä tärkeintä: se voidaan laulaa Eldankan nuotilla!

Eversti evp Veikko Suorsa komensi 1961-1965 Pohjan Prikaatia ja toimi ennen eläkkeelle siirtymistään 1971 Joensuun sekä Oulun sotilaspiirien päällikkönä, Pohjan Prikaatin killan ensimmäisenä puheenjohtajana ja kiltavaltuuskunnan puheenjohtajana. Hän totesi haastatelllessani myhäillen, että ”jokainen saksaa taitava voi todeta ainakin viimeisestä värssystä, että käännös on hyvin tehty. Ihastuin juuri tuohon viimeiseen värssyyn niin, että opettelisin sen oitis ulkoa. Ja onhan sitä koko lauluakin tullut muutaman kerran lau-

**Joka kylässä on jonkinlainen riemuportti. Eldanka 24.10.1941.
Kuva Puolustusvoimat.**

leskeltua ”auf deutsch”, Veikko Suorsa muisteli.

*Des Eldankajärvi Eis
Des Eldankajärvi Eis,
ist hintergelassene Lebens-
weis.*

*Wir haben den Fossi und Sassi
und Fritsi und Maxi, juu
in den Bunkern hier
am liebsten Ramina spielen
Wir*

*Abends, wenn Petromax leuchten
gibts Beuchte, so leichte, juu.
Russen gestorben sind,
so gut die Sauna ist,
wenn arg das Läuslein frisst
Ja, grimmig ist der Krieg
Bloss Juno pafft ihr nach
dem Sieg*

*Bom, bom, Geschütze
nur knallen,
Granatwerfer knallen, juu*

*Nach dem schweren Marsch
Wir braten des Renntiers
leckren Arsch
und schönste Kartoffeln und
Eisbein*

*dem Magen zum Wohlsein, juu
Den Pferden gibts Futter
nicht,
sie fressen die Wände mit Appetit*

*Viele haben nur Sand im
Darme
an Mist sind wir arme, juu
Auf Minen treten wir*

*beim Leitungsbauen hier
kriegt in der Küche schon
die liebe Schnapration
V-pillen sind Schuld daran
dass ich die Frau nicht lieben
kann.*

*Kis-Kis Hügelchien,
Da giebt alles was Fraüchien
will*

*zwar haben wir Eier verlieren
doch Würst ist geblieben, juu
Aus Röhö geht Tiltus weg,
der schmutzig und schlammig
nach Uhtua geht,*

*Hier sind die ”Beloje-, Tschirni-,
Tschornojeoozerot”, juu*

*Im Kieferschatten liegt die
Lottenkantine,
da Ersatz jeder kriegt,
von Lotta Lunkreeni
Ach, Jungens, was verdammt
Zieht schnellstens die
Gasmasken an,
denn hier überall haben Russen
im Walde geschossen, juu.*

Majuri Martti Kähkönen palveli virkauransa aikana pääasiassa Pohjan Prikaatissa, Reserviupseerikoulussa sekä eri esikunnissa Oulussa. Hän on toiminut pitkään radiotoimittajana sekä muissa toimittajatehtävissä. Hän on keilailun suurmestari. Reserviin Martti Kähkönen siirtyi vuonna 1986. □

Alexei Apostol

Suomen ensimmäinen ylikapellimestari

Teksti: Matti Orlamo

Kreikkalaisesta orpolapsesta kehittyi etevä sotilassoittaja Suomessa

Alexei Apostol syntyi Ateenassa 6.1.1866. Hänen isänsä oli ammatiltaan nahkuri. Alexein lapsuusiässä perhe muutti Gallipoliin lähelle Konstantinopolia. Samoihin aikoihin Balkanin alueella olot olivat sekavat ja epävarmat. Venäjän tsaari julisti Turkille sodan 24.4.1877 ja syksyllä Suomen Kaartin sotilaat lähtivät kohti Balkania ja taistelivat menestyksellisesti Gornyi Dubnjakissa eli nykyisen Plevnan kaupungin liepeillä Bulgariassa. Väli rauha tehtiin 31.1.1878 Adrianopolissa, minkä jälkeen Suomen Kaarti marssi vartiopalvelukseen Konstantinopolin

Suomessa sotilassoitolla on ollut erityinen merkitys kansan keskuudessa. Varsinkin marssimusiikista on aina paljon pidetty. Suomen itsenäistyttyä oma armeijamme ja siinä myös soittokunnat ja koko niiden soittohjelmisto oli järjestettävä uudelleen. Tätä työtä johtamaan tarvittiin energinen ja pystyvä musiikkimies, kreikkalaisyntyinen Alexei Apostol.

jota suomalaiset sotilaat joutuivat sodan päätyttyä suorittamaan. Turkin sodan rauhansopimus solmittiin myöhemmin San Stefanon kaupungissa.

Läheltä tätä San Stefanon kaupunkia erästä autiosta kylästä Suomen Kaartin sotilaat löysivät orvoksi jääneen 11-vuotiaan Alexei-pojan. San Stefano sijaitsee

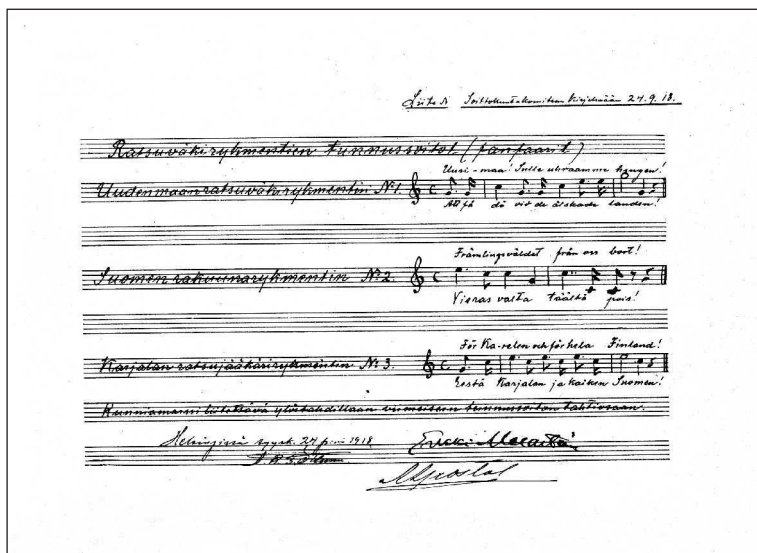
koska hän tunsi jo alkuaikoina mieltymystä musisointiin. Alexei pääsi opiskelemaan Helsingin Musiikkiopistoon ja sai tilaisuuden välillä täydentää musiikkiopintojaan Saksassa ja Itävallassa. Oltuaan Suomessa kymmenen vuotta Alexei avioitui Anna Wittmanin kanssa. Alexeilla oli myös tytär Antonia (Toni), joka tunsi isänsä tavoin mieltymystä musiikkia kohtaan ja aloitti pianonsoiton opinnot Helsingin Musiikkiopistossa 1910-luvulla. Myöhemmin Antonia Apostol-Massow oli pianonsoitonopettajana Helsingissä.

Opiskeluajan jälkeen Alexeista tuli vuonna 1890 Suomen rakuunarykmentin ja 1893 Turun pataljoonan sekä 1899-1901 Suomen Kaartin kapellimestari.

Suomen armeijan ensimmäinen ylikapellimestari

Kun Suomen armeija lakkautettiin, niin Apostol perusti ja johti Helsingin Torvisoittokuntaa vuosina 1901-1918. Suuri osa soittokunnan jäsenistä oli entisiä sotilassoittajia ja siis Apostolille entuudestaan tuttuja. Säveltäjä ja pedagogi Axel Tornudd sanoo kirjassa Musiikin historia pääpiirteissään (1907), että ”Suomen paras soittokunta on A. Apostolin johtama Helsingin Torvisoittokunta”.

Professori Heikki Klemetti kuvailee

Soittokuntakomitean ja paljolti Alexei Apostolin suunnittelemat Rautaväkirykmentin tunnussoitot vuodelta 1918. Kuva Sota-arkisto

porteille. Vanhassa sotilaslaulussa tuolta ajalta kerrotaan, että ”Konstantinoopelin portin päällä’ oli Turkin keisarin kuva...”. Se kertoo myös siitä vartiopalvelusta,

nykyisen Istanbulin länsilaidalla. Suomalaiset sotilaat toivat pojan mukanaan Suomeen ”kaartin kasvattipokana”. Täällä Alexei otettiin soittokuntaan jäseneksi,

näitä Apostolin johtamia soittokuntia seuraavasti: ”Muistan minäkin sen soiton hyvin. Siinä kun ei ollut vielä pillegiä ja muita puita, joita eivät hallitse puhtaasti muut kuin luetut orkesteritaiteilijat. Soittokunnan puhtaus tyydytti viuluniekkakorvaakin. Mitä olisi Helsinki ollut ilman sitä! Kampin ryssien räähkämusiikki mölyävine subkontratuubineen, meillä ei mitään! Sitten tuli Valkoinen Kaarti ja Apostol taas takaisin. Siellä Tauno Hannikainen, Eero Koskimies ja muita asevelvollisuuttaan puhaltamassa. Kävin ja näin ja totesin, että Apostol saattoi suuttua. Hiirenhiljaisuus! Mutta hyvä mies sitten väliajalla.”

Apostol oli myös vuosina 1912-18 Filharmonisen orkesterin apulaisjohtajana. Suomen itsenäistyttyä Apostolista tuli Suomen Valkoisen Kaartin kapellimestari sekä armeijan ensimmäinen ylikapellimestari. Hänet ylennettiin musiikkikapteeniksi vuonna 1919 ja musiikkimajuriksi vuonna 1920. On oikeastaan luonnollista, että entisestä Suomen Kaartin kapellimestarista ja Helsingin Torvisoittokunnan johtajasta tuli itsenäisessä kotimaassamme Suomen Valkoisen Kaartin kapellimestari ja siinä ohessa myös armeijamme ensimmäinen ylikapellimestari.

Sota-asiaintointikunta asetti 8.6.1918 komitean sotilassoittokuntien järjestämisestä varten. Tämän komitean yhdeksi jäseneksi tuli myös Alexei Apostol. Sen puheenjohtaja oli tunnustettu sotilasmusiikin asiantuntija everstiluutnantti A.R.G. Stenius ja toisena jäsenenä oli silloinen Helsingin Musiikkiopiston johtaja, professori Erkki Melartin. Komiteatyössä Apostol pääsi vaikuttamaan armeijamme soittokuntien kokoonpanoihin monella tavoin. Samoin myös joukko-osastojen kunniamarssit tulivat paljolti hyväksytyiksi juuri tämän asiantuntijaelimen työn tuloksena. Menettely, joka sopisi vielä nykyäänkin ottaa käytäntöön. Komiteassa Apostol oli käytännöllinen neuvonantaja, joka näytti ehkä kaikkein innokkaimmin osallistuvan työhönsä.

Alexei Apostol musiikkimajurina ja Suomen armeijan ylikapellimestarina. Kuva Sotamuseo.

Professori Klemetti, joka myöhemmin tuli mukaan tähän komiteaan, kertoo Apostolin puhuneen sopivista kunniamarssista mm. seuraavaa: ”Kun on Suomen armeija kysymyksessä, pitää olla kunniamarssina suomalainen marssi, paras vielä, jos olisi historiallinen sellainen, saadaksemme näyttää, että on oltu mukana ennenkin. Hän puhui hakapeliitoista niin kuin hänenkin kreikkalaiset esi-isänsä olisivat olleet siinä joukossa.”

Sotilassoitto ei ole sinfoniasoittoa

Alexei oli ihmisenä vilkas, tummasilmäinen ja iloinen mies. Olihan hänen syntyperänsä Kreikasta. Es-kornetin soiton lisäksi Apostol soitti erinomaisesti myös pianoa, mikä oli siihen aikaan tavallisille muusikoille harvinaista. Hänen johtamansa torvisoittokunnat tunnettiin iskevistä polkantapaisista tempoistaan. Soittokuntien soitto oli erittäin soinnukasta ja puhallus puhdasta. Apostolin tunnettuja lausahduksia ja periaatteita oli, että ”kapellimestareilla pitää olla korva” ja ”sotilassoitto ei ole sinfoniasoittoa”. Tuon

ajan sotilassoitto oli raikasta ja helppotajuista. Apostolille isänmaallinen ja kansallinen marssi oli tärkeä piristin ja mielialan kohottaja. Kun hänen soittokuntansa usein esiintyi Kappelin lavalla ja soitti näitä reippaita marssseja, sen musiikin ymmärsi niin kauppamies, tieteen asiantuntija kuin tavallinen kansalainenkin.

Taiteilija ja liikemies

Apostol pyrki hankkimaan soittajilleen sen ajan parhaita instrumentteja. Harjoituksissa hän hioi soittajistonsa tekniikkaa ja kehitti tasais- ta, pehmeää yhteissointia, jonka hienoistuneisuus ja tyylikkyys vastasivat silloista musiikkimakua. Apostol teki kaikkiaan noin kuutisensataa sovitusta sotilassoittokunnalle tai torviseitsikolle. Hän perusti torvisoitintehtaan, musiikkikaupan ja -kustantamon sekä vuonna 1919

pianotehdas Apollon. Ne eivät kuitenkaan ehtineet toimia kauan. Apostolin viimeisenä virkavuotena maassamme oli 27 soittokuntaa ja niitä johti 15 musiikkiupseeria sekä 12 ns. virkailijakapellimestaria. Vuosikertomuksessaan vuodelta 1926 hän korosti, että soittokuntien minimivahvuutena olisi ehdottomasti oltava 24 soittajaa ja Suomen Valkoisen Kaartin soittokunta olisi pidettävä mahdollisimman ”edustavassa kunnossa” ja vähintään 36 soittajan vahvuisena. Jo silloin ylikapellimestaria askarruttivat soittokuntien soittajavahvuudet.

Professori Heikki Klemetti on luonnehtinut Alexei Apostolin elämäntyötä mm. seuraavasti: ”Hän oli liian irtonainen, ailahteleva, liian paljon yleensä taiteilija, ollakseen liikemies. Intomielisenä, kyvykkäänä muusikkona tämä oivallisesti paikkansa täyttänyt kansalainen varmaan kumminkin aikanaan jäi ansionsa mukaan arvostamatta.” Alexei Apostol kuoli 20.6.1927. Hänen hautajaisissaan olivat läsnä kaikki silloisten sotilassoittokuntien kapellimestarit. Apostol on haudattu Hietaniemeen Kaartin vanhalle hautausmaalle. □

Sotilas kylmässä, vaan ei kylmissään

Teksti: Mika Penttinen

Kurssi alkoi Arvidsjaurissa tiistai-aamuna 31.1.2006 pidetyllä aloitusluennolla. Kurssin tavoitteena oli kehittää yksittäisen taistelijan taitoja talviolosuhteissa. Kurssinjohtajana toimi majuri Erik Falck. Minut määrättiin yhden ryhmän johtajaksi. Osallistujia oli yhteensä 25 upseeria tai aliupseeria, jotka edustivat seitsemää eri kansallisuutta.

Muodollinen koulutus ja lumen voima

Kurssi alkoi muodollisella koulutuksella. Tällöin opettelimme yksittäisen taistelijan toimintatapamalleja talvisessa toimintaympäristössä ja liikkumista suksin vihollisuhan alla. Käsitelimme ruotsalaista rynnäkkökivääriä. Opeskimme koulu- ja taisteluammuntojen keskeisimpiä varomääräyksiä. Lisäksi ammuimme lukuisia ammuunjoja eri asennoista ja etäisyyksiltä. Kurssi ei ollut ns. herrasmieskurssi, sillä jo toisena päivänä välittömästi ampumaradalla nautitun päivällisen jälkeen ryhmät saivat tehtävän siirtyä hiihtäen kasarmille, jossa odotti kirjallinen varomääräyskoe sekä asehuolto. Varsin monikansallisen joukon vaihtelevista hiihto- ja suunnistustaidoista johtuen ilta venyi melko pitkäksi, joten päivän viimeinen palvelusvelvollisuus, aseiden lukitseminen, saatiin suoritettua vasta hieman ennen iltayhdeksää. Pakkanen puri pohjoiseen sopivasti lähes 30 asteen kieppeillä.

Muodollisen vaiheen aikana saimme seurata näytöstä, jossa esiteltiin käsiaseiden ja kevyiden kranaatinheittimien tulivaikutusta lumisessa maastossa. Tulokset olivat varsin yllättävät. Kaksi metriä tampattua lunta riitti pysäyttämään sekä rynnäkkökiväärin että kevyen konekiväärin luodit. Edelleen pehmeä

Taitaminen arktisissa olosuhteissa on yliluultnanteille Mika Penttiselle ja Tommi liskonmäelle tärkeää. Jääkäriprikaatin kouluttajina he pääsivät osallistumaan Ruotsin asevoimien arktisen koulutuksen erikoisyksikön The Norrlands Dragoonsin ulkomaalaisille ammattisotilaille suunnatulle Tactical Winter Course-kurssille. Naapurissa on talvitaistelutaitojen osaajia. Penttinen kuuluttaa talvisen taistelutekniikan kehittämisen perään.

lumi suojasi erinomaisesti tavallisten kevyiden kranaattien sirpalevaikutuksilta. Pahvisilla maalitauluilla kuvatun ranger-ryhmän keskelle ammutut kolme kevyen heittimen kranaattia upposivat lumeen, joten ne aiheuttivat ainoastaan muutaman sirpaleen osumat sotilaisiin. Osa maalitauluista säilyi jopa täysin ehjinä.

Ryhmän johtamisen tekniikkaa

Mielenkiintoista oli havaita muodollisen koulutusvaiheen aikana, että sotilaskulttuureissa on huomattavia eroja. Ruotsalaisten toimintatavat muistuttivat melko paljon meidän tapojamme. Varsin osuva ratkaisu oli muun muassa muodostaa taistelujoukokseen monikansalliset ryhmät, mikä tarjosi runsaasti erilaisia näkemyksiä eri asioiden toteuttamiseksi. Tosin suomalaisittain tarkasteltuna ryhmän johtaminen oli hieman hankalaa, mikä johtui meidän ilmeisesti ainutlaatuisesta kansallisesta johtamiskulttuuristamme. Keskieurooppalaiselle sotilaille oli mahdotonta toteuttaa annettua käskyä ilman, että hän edes jollain tavoin kyseenalaisti tai kommentoi saamaansa tehtävää. Toinen erityis-

tä huomiota vaatinut seikka oli ryhmän jäseniltä lähes täysin puuttunut omaaloitteisuus, joten johtajalta edellytettiin erittäin kontrolloivaa otetta alaisistaan.

Ruotsalaiseen ranger-ryhmään kuuluu ainoastaan kuusi sotilasta eli kolme taistelijaparia. Ryhmän toiminnassa painopiste oli liikkumisen harjoittelu suuren vihollisuhan alla. Saimme perusteet kahteen eri vaihtoehtoon, jotka olivat ryhmän etenemisen jatkaminen tai irtautuminen. Pyrittäessä jatkamaan eteenpäin kohti alkuperäistä tavoitetta ryhmä liikkuu jonossa, jossa kukin siirtyy kohdaltaan sivulle pääladulta tulitamaan vihollista. Liikettä pidetään yllä menetelmällä, jossa aina ryhmän viimeinen taistelija tai taistelijapari siirtyy menosuunnan mukaisesti ensimmäiseksi muiden suojatessa. Irtauduttaessa toimitaan samalla periaatteella, mutta nyt liikkeen jatkuvuudesta vastaa aina etummainen taistelija tai taistelijapari, joka siirtyy tulolatua pitkin ryhmän viimeiseksi. Perädyttäessä ryhmän tähytys- ja tulitussuunnat muodostavat täyden 360 asteen suojan. Ylläkuvatuisissa menetelmissä keskeistä on, että jokainen taistelija siirtyy selkeästi sivuun päälatu-uralta, jotta kulloinkin liikkumisvuorossa oleva taistelija kykenee sitä hyödyntämään. Toinen huomioitava

seikka on katkeamattoman liikkeen yläpito, joka puolestaan edellyttää aseiden käyttöä sukset jalassa.

Sovellettu taisteluharjoitus

Oli aika soveltaa saatuja oppeja maastoon. Ennen ryhmittymistä harjoitusalueelle saimme vielä teoreettiset perusteet ryhmän ja joukkueen tukikohdan perusrakenteista. Riippumatta ryhmittymisestä joukosta tukikohta sisältää aina valetukikohdan, ketunlenkin, tunnistustasan, vartiopaikan eli ”Central Pointin” ja lepopaikan lähipuolustusasemineen, joissa säilytetään henkilökohtaisia varusteita ja valmistetaan ateriat. Tosin maaston salliessa voidaan myös rakentaa erillinen keittopaikka sekä suksien ja ahkion säilytyspaikka.

Sovelletun harjoituksen taktinen kehys oli yksinkertainen. Kurssimme neljä ryhmää muodostivat 1. Ranger-joukkueen. Operaatiokäskyn ”Lynx Mountain” mukaisesti siirryimme hiihtäen joukkueemme väistöalueelle, jonne ryhmityimme puolijoukkueittain sunnuntai-iltapäivän ja illan aikana.

Maanantaina aikaisin aamuyön hämärässä purimme tukikohdat ja siirryimme ryhmittäin kaikki kalusto mukana annetulle kiintopisteelle koulutukseen. Aamupäivän ja alkuiltapäivän harjoittelimme hiihtohinausta sekä kävimme läpi perusteet, kuinka ryhmä suorittaa tierummun räjäyttämisen. Vielä ennen hämärää tarkastelimme mallitukikohdan rakennetta, minkä jälkeen aloitimme siirtymisen hiihtäen uudelle ryhmitysalueelle. Tällä kertaa ryhmityimme koko joukkue koossa. Käytimme edellisen yön tapaan lämmitettäviä ryhmäteltoja, joiden paikat valmisteltiin tamppaamalla majoitusten alle jäävä lumi tela-ajoneuvoilla.

Toimialueelle mars!

Tiistai-aamuna joukko siirrettiin hiihtohinauksella väistöalueelta varsinaiselle toimialueelle. Jokainen ryhmä sai oman vastuualueensa, jonne sen piti perustaa tukikohta ja aloittaa partiointi. Ainakin oman ryhmäni osalta tukikohdan perustaminen sujui varsin nopeasti, koska se tehtiin valoisalla ja käytimme ei-lämmitettäviä teltoja. Iltapäivällä suoritimme tehtäväksi annetun yhteydenoton, jossa tapasimme pioneeriupseerin. Hänen joh-

dollaan jokainen ryhmä tiedusteli illan hämärtäessä läheiseltä tieltä paikat hävitteille, jotka oli määrä toimeenpanna keskiviikon kuluessa. Lisäksi kävimme koko joukkue yhdessä läpi, mitä eri käyttötarkoituksia ja vaatimuksia kokoontumispaikalla on ryhmän toiminnassa. Yöksi ryhmät palasivat omille tukikohdilleen jatkamaan partiointia ja lepäämään.

Keskiviikkona kaikki ryhmät kokoontuivat jälleen kaikki kalusto

kuluessa koko joukkue koottiin yhteen tukikohtaan, jossa se valmistautui suorittamaan häirintäiskun heti seuraavan aamun koitteessa.

Torstaina 1. Ranger-joukkue siirtyi pimeään turvin kokoontumispaikalle, jossa joukkueenjohtaja antoi hyökkäyskäskynsä maastolaatikkoon sitoen. Ennen häirintäiskua vielä harjoittelimme suorituksen osastoittain ja tarkastimme viesti- ja johtamis yhteydet. Häirintäisku onnistui suunnitelman mu-

Kirjoittaja yliluutnantti Penttinen ampumaradalla. Kuva Penttinen.

mukanaan edellisen päivän yhteydenotto paikalle. Siellä joukkue jaettiin kahteen osastoon, jotka vuorollaan suorittivat ryhmittäin tierummun räjäytyksen sekä ryhmän hyökkäysammunnan, jota suomalaisittain voisi kutsua ryhmän kissanpolku-ammunnaksi. Ellei hieman riskialtista, niin vähintäänkin kaksi perin mielenkiintoista yksityiskohtaa näissä kovapanosammunnoissa oli. Emme käyttäneet lainkaan kypäriä kissanpolkuammunnassa ja kummasakaan amunnassa kukaan ei valvonut a-tarvikkeiden kulutusta millään tavoin. Jokainen sai lipastaa patruunoita vapaasti oman mieltymyksensä mukaisesti. Välittömästi ammuntojen päätyttyä ryhmille annettiin tehtäväksi huoltaa itsensä sekä siirtyä uudelle yhteydenottopisteelle, jossa oli määrä tavata joukkueen varajohtaja. Käsketyssä paikassa suoritimmekin a-tarviketäydennyksen sekä saimme tietoon uuden ryhmitysalueen sijainnin. Illan

kaisesti, vaikka joukkueen varajohtaja haavoituikin irtauduttaessa. Taisteluumunna oli varsin mielenkiintoinen, koska se sisälsi useiden eri osastojen monipuolisen käytön sekä melko vaativan evakuoitustehtävän. Oman haasteensa toi myös se, että varsinaisella ampumapaikalla ennen kovapanosvaihetta olivat käyneet ainoastaan joukkueenjohtaja ja varajohtaja. Muutaman kilometrin irtautumisen jälkeen taisteluharjoituksen taktinen tilanne keskeytettiin ja koko joukkue koottiin yhteen. Pikaisen aterioinnin yhteydessä ylijääneet ampumatarvikkeet kerättiin pois. Heti ruokailun päätyttyä aamuisen ammunnan johtaja piti kaksipuolisen palautetilaisuuden. Lopulta iltapäivän aluksi siirryimme hiihtohinauksella takaisin kasarmille, jossa alkoi välitön joukko- ja henkilökohtaisen kaluston huolto. Tätä seurasivat päättäjaisillallinen, todistusten jako sekä palautetilaisuus.

Antoisia oppeja ja mielekkäitä kokemuksia

Sovellettu taisteluharjoitus oli kokonaisuudessaan antoisa ja mielekäs kokemus. Osaltaan sen haasteellisuutta lisäsi vaihtelevat sääolosuhteet, jotka tarjosivat todella kylmiä pakkasilmoja, lumija räntäsadetta sekä kevätauringon paisetta.

Toiminta maastossa oli varsin itseohjautuvaa, aika ajoin jopa liikaakin, koska muun muassa ensimmäiset ryhmittymiset suoritettiin täysin pimeässä ilman kouluttajan ohjaavaa tai valvovaa läsnäoloa. Ongelmia tuotti esimerkiksi lämmitettävien ryhmäteltojen pystytys, jota ei opetettu tai edes mallinnettu perusteviikon aikana. Toisaalta vasta kolmannen tukikohdan perustamisen jälkeen saimme kouluttajalta vihdoinkin palautteen ryhmityksemme järjestelyistä ja ryhmän toiminnasta. Pääosin ryhmien itsenäinen työskentely oli kuitenkin onnistunut ratkaisu, jolla mahdollistettiin ”tekemällä oppiminen”. Epäilemättä se olikin juuri järjestävän organisaation tarkoitus, josta kielii muun muassa monikansallisten ryhmäkokonaisuuksi-

en muodostaminen. Eri maiden sotilaat kukin omasivat tiettyjä erikoistaitoja, joita sovellettaessa ja yhdisteltäessä saatiin parhaimmillaan aikaan todella luovia ratkaisuja sekä hyviä oppimistuloksia.

Ruotsalaisia saa kadehtia

Suomalaisittain täytyy kadehtia ruotsalaisten toimitapamallia, jossa kovin a-tarvikkein suoritettavat kovapanosammunnat on sujuvasti sisällytetty taisteluharjoituksen taktiseen kehyykseen. Edes taisteluammuntojen harjoitteluvaiheet eivät aiheuttaneet tilanteen keskeyttämistä, vaan ne suoritettiin sivussa varsinaisilta ampumapaikoilta ja olivat aina osa annettuun tehtävään valmistautumista.

Tosin joukkueena suoritettuna häirintäiskun osalta olisi mielestäni ollut vieläkin parempi ratkaisu se, että ryhmät olisivat edellisenä yönä saaneet mahdollisuuden kohteen tiedusteluun ennen aamun iskua. Lukuisten erillisten osastojen liikkeen yhteensovittaminen jäi nyt täysin joukkueenjohtajan ja vara-johtajan vastuulle, koska tuliyläkköpai-

kan maasto oli täysin vierasta aluetta tulituki-, suojaus- ja räjäyttäjiosastojen johtajina toimineille ryhmänjohtajille. Ainakaan tällä kertaa joukkueenjohtajan mallinnus maastolaatikolla ei mielestäni antanut riittävän kattavia perusteita joukkueesta koottujen erillisosastojen niin itsenäiseen toimintaan kuin todellisuudessa epäilemättä edellytettäisiin tällaisessa toiminnassa.

Maastoharjoitus parasta antia

Kurssin parhaaksi anniksi koettiin sovellettu maastoharjoitus kokonaisuudessaan. Siitä erottui erityisesti viimeisen päivän kohteen häirintäisku-ammunta. Edelleen mieluisana koettiin monikansalliset ryhmät ja kansainvälinen ilma- piiri. Kiitosta saivat myös ruotsalaisten laadukkaat varusteet. Kehittämistarpeiksi puolestaan listattiin perusteviikon liian tiiviit päiväohjelmat ja kouluttajahenkilöstön ”näkyttömyys” sovelletun taisteluharjoituksen aikana, minkä takia kaikkia suorituksia ei kyetty tai viitsitty tehdä niin hyvin kuin syytä olisi ollut.

Tulitukiosasto on jalkautunut suksilta ja on etenemässä tuliasemiinsa. Kuva Penttinen.

Joukkue siirtymässä lähemmäksi kohdetta. Kuva Penttinen.

Kouluttajat olivat nuoresta iästään huolimatta ammattitaitoisia ja tehtäviinsä vihkiytyneitä. Aivan kuten kurssilaiset, niin myös opettajat olivat motivoituneita ja avoimia persoonia, minkä takia koko kaksiviikkoista jaksoa leimasi välitön ja kannustava ilma-
piiri. Tosin rykmentin henkilökunta myönsi kohdanneensa aivan samankaltaisia haasteita arkisessa varusmieskoulutuksessaan kuin mihin me suomalaiset esimerkiksi olemme saaneet viime vuosina totutella. Henkilöstöresursien puute yhdessä tiukan työaika-käytännön kanssa ovat vaikuttaneet negatiivisesti koulutustuloksiin. Toisto-harjoittelun sijaan on jouduttu kerta-suoritusten kierteeseen, jolloin virheellisten suoritusten korjauttaminen joudutaan kuittaamaan puheella itse uudelleen teettämisen sijaan.

Onneksi taloudelliset säästötoimenpiteet eivät ainakaan vielä olleet päässeet puraisemaan varusteisiin. Sen lisäksi, että käytössä olevat varusteet ovat laadukkaita, muodostavat ne tarkoin harkitun kokonaisuuden, josta on kaikki ylimääräinen karsittu pois. Joukko- ja henkilökohtaiseen varustukseen sisältyy monia pieniä yksityiskohtia, jotka arktisissa olosuhteissa nousevat arvoon

arvaamattomaan. Kuten aiemmin jo kuvattiin, yksittäisen taistelijan varusteista erityisen käytännöllisiksi osoittautuivat makuupussi - makuualusta yhdistelmä, työhansikkaat, ranneremmein varustetut kintaat sekä kaksi termospulloa. Suomalaisen sotilaan varustukseen verrattaessa jalkineet lienevät ainoa heikkous. Nahkaiset talvikengät eivät mielestäni ole missään nimessä niin monikäyttöiset ja helpohoitoiset kuin kotoiset huopakumisappaat. Joukko-kohtaisen kaluston osalta erityisen huomion ansaitsevat nykyaikaiset retkiteltat ja ryhmälle jaettavat kaasukeittimet. Lukuisten etuisuuksien ohella ne sisältävät silti ainakin kaksi melkoista heikkoutta - huonon taistelunkestävyyden ja korkean yksikköhinnan.

Taistelutekniikan kehittämiseen panostettava

Pohjois-Ruotsin olosuhteisiin kehitetty taistelutekniikka oli hyvin samanlainen kuin mihin myös Suomen Lapissa on totuttu. Suurin vivahde-ero oli ruotsalaisten pyrkimys hankkimaan suojaa vihollisvaikutukselta jatkuvan liikkeen

avulla. Asia näkyi niin ryhmän perus-
etenemismuodoissa kuin rynnäköki-
vääriellä ammuttaessa, jossa korostettiin nopeita laukauksia ja sukset jalassa toimimista.

Kurssi oli mielenkiintoinen ja tarjosi monia käyttökelpoisia ideoita niin Jääkäriprikaatin varusmieskoulutukseen kuin puolustusvoimien kantahenkilökunnan kurssitukseenkin. Lisäksi The Norrlands Dragoons joukko-osastona ja Arvidsjaurin jylhä pohjoinen ilmasto osoittivat, että mikäli me haluamme vielä tulevaisuudessakin korostaa olevamme talvitaistelun ammattilaisia, on sen syytä keskittää huomattavasti enemmän henkilöstö- ja aikaresursseja arktisen osaamisen kehittämiseen. Enää ei ole varaa elää viime sotien tuottamis-
sa mielikuvissa, joissa vanikanpalalla ja pakilla varustettu suomalainen korpisoturi selviää tilanteesta kuin tilanteesta keskellä kylmintä kaamosaikaa. Ruotsalaisten aktiivinen tutkimus- ja kehittämistoiminta on tuottanut monia ensi alkuun mitättömiltä tuntuvia, mutta äärimmäisissä olosuhteissa merkittäviksi osoittautuvia innovaatioita sekä taistelijan varusteisiin että toimitapoihin. □

Jouni Kvist

Suomen vahvin upseeri

Teksti: Jari Rantapelkonen

Periksiantamattomuus ja tunnollisuus sopivat moneen upseeriin. Jouni ”Jone” Kvistille niistä on ollut hyötyä myös vaativan harrastuksen parissa. Voimanostossa tarvitaan pitkäjänteisyyttä sekä tietysti lahjakkuutta. Jonelle voima tarttui jo nuorella iällä, josta saakka hän on kilpaillut Suomenmestaruustasolla ja pärjännyt upeasti. Nämä ominaisuudet ovat vienteet yliluutnantti Kvistin voimanoston miesten Suomen ja Euroopan terävimmälle huipulle sarjoissa 75 ja 82,5 kiloa. Maailmanmestaruuskisoista on kotiin Kajaaniin tuotu seitsemäs sija.

Raakaa voimaa - tekniikkaa ja tahtoa

”Voimanosto on raaka voiman mittari”, kiteyttää Jouni Kvist. Siinä kilpaillaan kolmessa nostomuodossa. Jone itse on jalkakyykännyt huimat 300 kiloa, penkiltä on noussut kahta ja puolta kiloa vaille haamuraja 200 kiloa ja maasta on vedetty uskomattomat 312,5 kiloa. Nostomuotojen tulokset lasketaan yhteen ja isoimman yhteistuloksen nostanut voittaa. Vaikka raaka voima on ratkaisevin, niin kaikkea ei voi laittaa sen piikkiin. ”Sopiva tekniikan ja voiman kombinaatio. Hyvä tekniikka takaa turvallisen nostami-

Kainuun Prikaatissa palveleva yliluutnantti Jouni Kvist on Pohjoismaiden mestari ja viisinkertainen Suomen mestari voimanostossa. Hän harrastaa urheilua monipuolisesti, mutta voimailusta on tullut tämän 83. kadettikurssin voimamiehen ykkösharrastus. Päätäväisen nuoren upseerin parhaat vuodet voimanoston huipulla ovat vasta edessä.

sen. Raaka voima on merkitsevin, mutta tahdon lujudella on suuri merkitys.”, valottaa Jone lajin salaisuuksia.

Nöyrä nostaja ei ota kaikkea kunniaa itselleen vaan ”paikalliset kokeneemmat voimailijat huomasivat kykyni, neuvotivat ja ohjasivat.” Jouni Kvist on nostanut rautaa jo ”vaahtosammuttimen” kokoisesta lähtien. Penkkipunnerrustuloksia vertailtiin kaveriporukoissa kilvan. Oululaisesta OVN-88 seurasta kaikki lähti liikkeelle. Kvist muistaa kuinka

hän vasta ensimmäistä kertaa salilla käydessään nosti jalkakyykystä jo sata kiloa. Hän oli silloin vasta 10 vuotias ala-astelainen. ”Siinä oli yläasteen pojille nieleskelemistä” muistaa Jone. Tänä päivänä Kvistiä valmentaa kajaanilainen Juha Hiltunen.

”Loistavia ystäviä”

Mitä laji on sitten antanut nuorelle upseerille, mutta erittäin kokeneelle voimanostajalle? ”Loistavia ystäviä”, vastaa voimamies. ”Olen päässyt matkustamaan maissa, joissa muuten olisin tuskin koskaan käynyt. Omalla tavallaan se on myös kasvattanut itsetuottamustani.”, pohtii Kvist ja letkauttaa nauhrahtaen, että ”kaupakassien kantaminen on huomattavan paljon helpompaa.” Joitakin loukkaantumisia on sattunut, mutta niistä on selvitty kunnialla.

Tänä päivänä Jouni Kvistiä vie eteenpäin voimilla kilvoittelu.

Jouni Kvist vuoden 2004 SM-kisoissa vetää 300 kiloa eli neljä kertaa oman painonsa.

Kvist on määrätietoinen harrastuksen suhteen, sillä hänen on vaikea kuvitella treenaavansa tosissaan ilman selkeitä päämääriä. Itsensä kehittäminen on pitkäjänteistä puuhaa. Jonen mukaan ”kehittymistä tapahtuu koko ajan, välillä nopeammin, välillä kehitys junnaa paikallaan pitkiäkin aikoja. Aina löytyy sellainen määrä rautaa, jonka edessä on taivutava.” Voimanostossa kiehtoo myös sosiaalinen ympäristö, josta löytyy mukavia ystäviä. Tärkeänä Jone pitää sitä, että ”harjoittelun pitää olla hauskaa.”

Voimanosto on monipuolinen harrastus. Lajia harrastavat ihmiset nuorista väreihin. Brutaalin lajin parissa on paljon myös naisnostajia, myös Jouni Kvistin vaimo Helena. Minkäänlaista ”rasismia” ei lajin parista Kvistin mukaan löydy.

Aikaa aktiiviselta voimamieheltä löytyy myös muiden urheilullisten harrastusten pariin. Vaimon ja kahden pojan (Konsta ja Santeri) parissa hiihdetään, luistellaan, pelataan, painitaan, uidaan ja tietysti leikitään. Onpa aikaa löytynyt uudellekin harrastukselle, jota Jone kuvaa humoristisesti: ”Aloitin syksyllä avantouinnin, joka on siinä mielessä hyvä harrastus, ettei siihen uppoa liikaa aikaa.”

Pilke silmäkulmassa

Voimanostouran varrella on sattunut kaikenlaista. Jonen mieleen tulee eräs hauska tapaus, jota hän kuvaa seuraavasti: ”Se liittyy vuoden 1995 junioreiden Euroopan mestaruuskilpailuihin, jotka pidettiin Ukrainan Tsherkassyssa. Vii-

meissä maastavedossa oli panoksena mitali. Luonnollisesti tsemppasin nostoon kovasti, kuuntelin korvalapuistani ”pakkasmetallia” ja raivosin. Huoltajani ohjasi minut lavalle väärällä vuorolla ja olipa lähellä, että olisin noston vastustajan raudat, mikäli saksalainen kuuluttaja ei olisi puuttanut tilanteeseen.

Jouni Kvist keskittyy vuoden 2006 SM-kisoissa Ylöjärvellä.

Silloin nolotti ja loppukisa meni mönkään, mutta jälkepäin ajatellen tapaus on ollut todella koominen.”

”Voimanosto on antanut uralle sopivan henkireiän ja vastapainon työlleni. Upseerin ura on tarjonnut minulle mahdollisuuden suunnitelmalliseen harjoitteluun. Sotilaskoulutus on antanut lajin kannalta valmiuksia isojen tapahtumien johtamiseen ja organisointiin.”, pohtii kadettiupseeri Kvist voimanoston ja upseerinuran suhdetta.

Yliluutnantti Kvistin vankoilta harteilla oli johtaa maalikuussa 2006 junioreiden ja veteraanien Suomenmestaruuskisat Sotkamossa. Sen hän johti palautteiden perusteella kiitettävästi pilke silmäkulmassa.

Ainoat rajat asetamme itse

Ainoaksi ongelmaksi ja epäkohdaksi pienen kaivelun jälkeen löytyy harrastuksen sivuvaikutuksena painoindeksi. Painoindeksi ei tietenkään suosi yliluutnantti Kvistin voimia ja lihaksia vaikka Cooperissa meneekin 3000 metriä. Onneksi yliluutnantti on kyennyt oikeilla kunto suorituksilla korjaamaan tätä epäkohtaa, jotta palkkapussi ei vaa’assa liiaksi kevenisi.

Kvist on monella rintamalla harrastuksessa mukana. Hän valmentaa itse Sotkamon Visan junioreita ja toimii seuransa puheenjohtajana. Syksyllä Kvist aikoo nostaa seurajoukkueen SM-kisoissa. Tavoitteena on lyödä omat ennättykset. Jone suhtautuu harrastukseen muutenkin terveellä tavalla. ”Tavoitteena on pysyä hyvässä kunnossa ja terveenä.”, kertoo yliluutnantti keskeisimmästä tavoitteestaan.

Yliluutnantti Jouni ”Jone” Kvist viihtyy kuntosalilla nelisen kertaa viikossa. Salilta taitaa löytyä myös perusta voimanostaja Kvistin motolle, joka vie häntä kohti päämääriä: ”Sinulla on enemmän voimaa kuin aavistatkaan. Ainoat rajat ovat ne, jotka itsellesi asetat.” □

Arto Aunola

25 vuotta radioselostajana

Teksti: Jari Rantapelkonen

Kadettikurssi 57:n viestilinjan käyneen Arto Aunolan kipinä urheiluun syttyi jo pikkupoikana. Radiota kuunneltiin siihen aikaan yhdessä kuin hartaushetkeä. ”Pekka Tiilikaisen ja Paavo Noposen selostukset radiossa olivat kotona eräänlaisia pyhiä hetkiä”, muistaa Aunola esikuvistaan, jotka toimivat hänellä myöhemmin selostuskursseilla myös kouluttajina.

Vaimo kehotti radiokursseille

Arto Aunolan kotiseudulla, Saloisten Mettalanmäellä (nykyistä Raahea) järjestettiin omia olympiakilpailuita. Arto innostui oman urheilemisen lisäksi selostamiseen. Ensin hän pääsi kuuluttajan tehtäviin ja myöhemmin radioselostajaksi. ”Siirtyminen radioon on vaimon syytä, hän totesi tarkalla musiikkikorvallaan ääneni sopivan radioalloille”, kertoo Aunola ja jatkaa, että vaimo ”kehotti hakemaan Radio Keski-Suomen avustajakurssille Jyväskylässä talvella 1981.”

Radioselostukseen kuten muuhunkin urheiluun on Arto Aunola antautunut täysin rinnoin. Se ei kuitenkaan riitä. Selostamiseen eivät riitä pelkästään lahjat vaan olennaisen tärkeää on elinikäinen koulutautuminen ja oppiminen. Ne ovat olleet Aunolalle radioselostamisen taitoa eteenpäin vievä perusta. ”Kävin urheilutoimituksen oman urheiluselostajakurssin Otavan opistolla Mikkelissä. Yle on kouluttanut sen jälkeen säännöllisin väliajoin freelance -toimittajia kiitettävästi.” Opiskelu liittyy myös Urheiluruudun toimitta-

Urheilun moniottelijan Arto Aunolan monet tuntevat äänestä. Everstiluutnantti evp on selostanut Pekka Tiilikaisen ja Paavo Noposen innoittamana radiossa jo neljännesvuosisadan. Tästä kadettiupseeri Aunola hymyillen ”syyttää” vaimoan.

miseen televisiossa. Urheiluruutu alkoi jo vuonna 1985. ”Ylen TV- toimitus on kouluttanut meitä toimittajia lähes vuosittain”, kertoo Aunola ja toteaa, että ”vain harva vuoden 1981 kurssilaisista on jaksanut jatkaa tätä työtä aina näihin päiviin saakka!”

Suorat lähetykset ja yllätykset kiehtovat

Kysyin Arto Aunolta mikä radioselostamisessa oikein kiehtoo. Aunola toteaa heti ensimmäiseksi, että ”radioselostukset ovat lähes järjestään suoria lähetyksiä ja siinä piilee niiden kiehtovuus; sanotasi et saa vedettyä takaisin tai korjata sanomaasi munaamatta itseäsi toisin kuin lehtijuttujen teossa.”

Samoilu erämaissa on yksi Arto Aunolan latautumismuotoja kiireisinä ”eläkepäivinä”.

Vielä 25 vuoden jälkeenkin on tehtävässä säilyttävä nöyrä ote, sillä mokia tulee matkan varrella väistämättä. Aunolan mukaan ”niistä tulee ottaa aina opiksi. Saankin radiosta runsaasti kuuntelijapalautetta, joka innostaa aina uudelleen yrittämään parempaa selostusta.” Ylen kanavaa kuunnellaan yllättävän paljon myös Suomen rajojen ulkopuolella. Palautetta tulee kuulemma ympäri maailman. Vaimo ja lapset ovat selostusmatkoilla usein mukana. Perhettään Arto Aunola pitääkin kriittisimpänä, mutta samalla parhaimpaa neuvojanaan haasteellisella selostamisen saralla.

Yllätykset kiehtovat radioselostuksessa. Vielä vuosikymmenten jälkeen Aunola paljastaa, että ”koskaan et ole liian hyvin valmistautunut selostuksiisi. Yllätykset suorassa lähetyksessä pitävät vireyttä yllä.” Esimerkkinä hän mainitsee maailmanennätykset ja Suomen ennätykset. Radioselostamisen huippuhetket tulevat siten salaa, mutta juuri siitä nauttii ja innostuu selostaja Aunola: ”Suomalaismenestyksen selostaminen on selostajan uran huippuhetkiä. Niitä tulee itse kunkin kohdalle harvoin. Siksi ne jäävät toimittajan työssä ikuisesti muistoihin. Samoin maailman huippu-urheilijoiden haastattelemineen on todellista herkkua.”

Monessa hurjassa mukana

Arto Aunola selostaa Oulun Kärppien jääkiekkopelien lisäksi paljon muutakin. Hän on selostanut uransa aikana lähes kaikkia Suomessa harrastettavia urheilulajeja. Pääosissa ovat olleet pesäpallo, jääkiekko, mäkihyppy, hiihto, yleisurheilu, jalkapallo, ralliautoilu, lento- ja koripallo pienempiä lajeja unohtamatta. Vuoteen 1999 asti Aunola on selostanut eri lajeja lähinnä Keski- ja Etelä-Suomeen keskittyen. Sen jälkeen hänen tehtäviinsä tuli puolen Suomen eli Pohjois-Suomen urheilutahutumien selostaminen.

”Mieliin painuvia selostuksia ovat olleet Akropolis-ralli Ateenassa, SM-painit Kurikassa, ampumahiihdon Maailman cup, ison mäen SM-kilpailut ja Matti Nykänen”, luettelee Aunola ja lista jatkuisi vaikka kuinka pitkään.

Everstiluutnantti Aunola on palvellut Suomea myös maailmalla. Hän on turvannut rauhaa muun muassa Namibiassa, Libanonissa ja Makedoniassa. ”Namibiassa 10 kilometrin maantiejuoksua selostin nauhalle koko juoksun ajan tehden siinä samalla kilpailijoiden haastatteluja ynnä muuta mukavaa.”, kertoo Aunola. Omankin kunnon on täytynyt olla siis kohdallaan. Lisäksi ”YK-palveluksien aikana olen pyörittänyt rauhanturvaajien omaa radioasemaa vastaavana toimittajana.”

Muihinkin tempauksiin Aunola on radioselostuksen lisäksi joutunut. Toimiessaan kenttäkuuluttajana - aina MM- ja SM-tason kilpailuissa vuodesta 1977 alkaen - tulee Aunolalle hurja tapahtuma mieleen: ”Muistan Keuruun juhannuskisat. Tein niissä tandem-hypyn 3000 metristä selostaen samalla tapahtumia lintuperspektiivistä kisayleisölle. Maahantulon jälkeen tehtävä jatkui suoraan kuuluttajan kopissa.” Huikeaksi selostajaksi Aunola leimattiin, kun hän selosti jälleen juhannuksena, mutta nyt Kuortaneen kisoissa yleisurheilua. Aki Parviaisen keihäskaari kantoi silloin Parviaisen ennätykseen yli 93 metriä ja samalla maailman kärkitulokseen. Keihäskaari sai varmasti lisäpotkua Aunolan tyylikkäästä ja innostuneesta kielestä.

Kauniimman sukupuolen edustajien haastattelut kuuluvat toimittajan etuoikeuksiin. Ringa Ropo-Junnila haastateltavana Keuruun juhannuskisoissa.

Mikä radioselostuksessa on oleellista?

”Oleellista on pystyä kertomaan todelliset tapahtumat, jotta kuulija pystyy samaistamaan itsensä paikan päällä olevaksi katselijaksi.”, kiteyttää selostajaverstiluutnantti ja jatkaa: ”tärkeää on kertoa otteluissa sen hetkinen tilanne ja huippusuoritukset kisan aikana.”

Toimittajan työtä tapahtuu kuitenkin paljon mikrofonin ulkopuolella. Lyhyenkin selostuksen valmisteluihin voi mennä useita tunteja. Taustatiedot ja niiden hankkiminen ovat oleellinen osa selostusta, mutta ne eivät saa muodostaa pääasiaa. Oikeiden taustatietojen hakeminen ja nivouttaminen selostukseen on oma taiteen muotonsa. Kielen ja tyylin käyttö on tärkeä vaikutuskeino. ”Radioselostuksissa tulee välttää väsyttävää kaavamaisuutta ja tautologiaa. Murrettakin voi joskus käyttää tilanteeseen sopivana kevennyksenä,” tietää Aunola.

Elämänurheilua uudesta näkökulmasta

Radioselostaminen on antanut Arto Aunolle paljon. Hän on päässyt kiertämään ja näkemään maailmaa aivan uudesta näkökulmasta verrattuna tavallisiin turisteihin. Aunola itse toteaa, että radioselostus ”on tuonut tullessaan runsaasti uusia

tuttavuuksia ja hyviä kaverisuhteita jopa pataluhaksi toimittajaksi tunnepurkauksissa haukkuneiden valmentajien kanssa.”

Upseerikoulutuksesta on ollut harrastuksessa hyötyä. Toimittajan tulee tuntea ihmisen sisin. Aunolan mukaan ”sotilaana on oppinut analysoimaan ihmisen toimintatapoja tiukassa paikassa.” Maanpuolustustyötä Aunola on jatkanut reservissä Pohjois-Pohjanmaan Maanpuolustuspiirin piiripäällikönä.

Vierivä kivi ei sammaloidu

Muutenkaan kadettiupseeri ei ole jäänyt lepäämään laakereillaan. Harrastuksista ei ole puutetta. Talvella hiihdetään jopa yli 3000 kilometriä ja kesällä rullaluistellaan sekä uidaan. Viestimiehet tuntevat Arton myös Keski-Suomen Viestipataljoonan historiikin kirjoittajana. Haaveena Aunolalla on kirjoittaa kirja Namibian itsenäistymisestä paikan päällä koettujen kokemusten perusteella.

Paitsi suustaan ja kielestään on Arto kätevä käsistään. Talojen rakentaminen on mieluisaa puuhaa. Sekin on pysynyt hänellä mukana jo nuoruudesta sillä ”kaikki puutyöt ovat olleet harrastuksena aina poikasesta lähtien.” Aunolaa kiehtoo erityisesti vanhojen esineiden entisöinti, koska ”entisöintitöissä näkee oman käden jäljen heti tuoreeltaan.” Tällaiset työt eivät varmasti pääse häneltä heti loppumaan. Ja jos välillä loppuisivatkin, niin Oulun Seudun Urheilutoimittajien puheenjohtajuus pitää väliajat kiireisenä järjestötyössä.

Arto Aunolaa ohjaa radioselostamisessa jatkuva kehittymisen halu sekä siihen liittyvä nöyrä ajatus: ”Tällä alalla on aina uutta opittavaa. Koskaan et ole täydellinen selostaja. Jos niin kuvittelet, voit vaihtaa alaa heti!” Everstiluutnantti evp Arto Aunola on käyttänyt 25-vuotisen radioselostajan uralla usein aforismeja tehokeinona, muun muassa Konsta Pylkkäsen aforismeja. Haastattelun loppuksi Arto Aunola huikkasi - huristaen samalla matkaansa - osuvasti: ”Vierivät kivet eivät sammaloidu”. □

Realismia sotaväkeen

Teksti: Jussi Korpinen

Todellisuus 50 vuotta sitten

Vuonna 1954 vahvistetussa Kouluttajan oppaassa sotilaskoulutuksen päämääränä on taisteluelkelpoisen joukon kehittäminen. Joukon tuli toimia johtajansa tahdon mukaisesti ja taistelun järkytyksissäkin johdon hengessä oma-aloitteisesti.

Taistelutaito saavutetaan pääasiallisesti harjaantumalla. Harjoittaminen ei saa kuitenkaan muodostua innostusta tappavaksi, tarkoituksettomaksi toistamiseksi, vaan se on pyrittävä tekemään mielenkiintoiseksi ja vaihtelevaksi. Uutta asiaa ei kannata ryhtyä harjoittamaan, ennen kuin koulutettaville on selvitetty sen tarpeellisuus. Harjoittavan opetuksen kannalta on virheiden korjaaminen erityisen merkityksellistä, koska virheellisesti opittua ja omaksuttua on vaikea oikaista. Virheellisiä vastauksia ja suorituksia korjatessa käytetään myönteisesti vaikuttavaa menettelyä. Kouluttaja voi ensin selostaa toiminnassa ilmenevät hyvät puolet ja tämän jälkeen esittää paremman ratkaisun. Virheitä korjatessa on annettava koulutettavien itse esittää toimintansa syyt ja keksiä tekemänsä virheet. Kouluttaja voi helpottaa tätä selostamalla, mitä vihollinen olisi saattanut tehdä virheellisten suoritusten aikana.

Kaikki edellä kirjoitettu on vuoden 1954 Kouluttajan oppaasta. Olen saanut vaikutelman, että nykyään taistelukentän todellisuus on jossain unohdettu ja varusmiehiä koulutetaan herkästi siten, että riittää kun he toistavat kouluttajan näyttämiä liikkeitä (apinointi). Unohdetaan se, että oppiakseen toimimaan mahdollisimman oikein taistelukentällä taistelijankin pitää ymmärtää päämäärä. Oppiakseen taistelukentällä vaadittavan toiminnan toistoharjoittelua ei pidä unohtaa - päinvastoin - siihen pitää panostaa eikä sitä voi toteuttaa oppitunneilla. Harjaantuminen pitää kuitenkin osata tehdä mielek-

Mielipidekirjoitukseni käsittelee ihmisen kouluttamista sodan ajan tehtäviin. Sodan ajan ympäristöä olen pyrkinyt käsittelemään realistisesti. Kirjoitukseni alkaa otteilla Kouluttajan oppaasta, versiosta mikä on kirjoitettu sodan opit omakohtaisesti koettuna. Olen sotilaspedagogiikan pääopettaja Maasotakoululla Lappeenrannassa. Jos artikkeli herättää tarpeen informoida vielä kolikon toista puolta, niin kirjoittajan tavoittaa sähköpostilla jussi.korpinen@milnet.fi

kääksi, ei välttämättä miellyttäväksi.

Muistettiinko vielä vuonna 1954 Suomen käymät sodat ja ymmärrettiin, että taistelukenttä on niin vaikea ympäristö, ettei koulutus voi olla toiminnan opettamista ilman taistelijan omaa ajattelua? Sen lisäksi opetus perustui oppaan mukaan mm. taistelijan omaan päätteilyyn, kokonaisuuden ymmärtämiseen, omatoimisuuteen, merkityksellisyyteen ja itsearviointiin. Nykyään nämä opetuksen piirteet liitetään konstruktivismiin. Pitäisikö kouluttajien perehtyä siis paremmin siihen mitä konstruktivismi voisi merkitä käytännössä koulutuksessa?

Realismia nykypäivään

Vaikka nykypäivänä konstruktivismi on yhteiskunnassamme ja myös puolustusvoimissa vallalla oleva ismi, niin joskus tekisi mieli olla realisti. Todellisuuden käsityksenä realismi tarkoittaa sitä, että esineet, oliot ja ilmiöt ovat olemassa, vaikka me emme sitä tietäisikään. Jos ihmisellä on riittävä kosketus todellisuuteen, silloin tieto todellisuudesta on saatavissa. Todellisuus on sitä mitä on - vaikka siitä ei pitäisikään.

Oppiminen realismissa on sitä, että ihminen tuntee todellisuuden. Ihmisen omista ajatusrakennelmista on hyötyä vain, jos käsitys todellisuudesta on oikea. Päästäkseen oikeaan käsitykseen todellisuudesta omia käsityksiä pitää pystyä arvioimaan kriittisesti. Muuten vaarana on se, että käsitys todellisuudesta on väärä ja ajatusrakennelma on näin ollen hyödytön.

Opetus pitää siis järjestää mahdollisimman totuudenmukaiseksi. Vaikka realismi ymmärretään varmaan melko usein pinnallisena tapana ajatella, niin realismiin liittyy myös mm. tosiasioiden keskinäisten suhteiden ymmärtäminen. Kapeasti ajateltuna realismissa on verraten paljon samoja piirteitä kuin konstruktivismissa. Molempiin ismeihin liittyy esimerkiksi kriittinen ajattelu, pohdinta, kokonaisuuden ymmärtäminen sekä ihmisen oma aktiivinen osallistuminen.

Realistisessa opetuksessa pyritään tämän hetken totuudenmukaiseen ympäristöön ja totuudenmukaisiin tilanteisiin. Tulevaisuus otetaan huomioon opetuksessa siten, että kehitetään jokaisen tason sotilaan kriittistä ajattelua ja oppimaan oppimisen taitoja. Kun tehtävä ja kalusto muuttuvat, johtaja ja joukko toimivat sen mukaan. Kun varomääräys muuttuu, harjoituksen johtaja noudattaa tätä uutta määräystä. Tämä on itsestään selvää, mutta joskus tuntuu siltä, että kaikille se ei ole. Oppimaan oppimisen taitoja tulee kehittää varusmieskoulutuksesta ammattisotilaan reserviin siirtymiseen asti.

Henkeä luodaksemme pyrimme positiivisuuteen ja se on oikein. Mielestäni on kuitenkin oikeampaa antaa realistinen kuva taistelukentän todellisuudesta. Muuten opettelemme toimimaan väärin, väärässä epärealistisessa todellisuudessa. Kun kouluttajalla on sopivasti pelisilmää, kannattaa välillä luoda lumepositiivisuuttakin - se voi onnistuessaan luoda oikeaa positiivisuutta mikä puolestaan tuo oppimiseen laatua. Nykypäivän varusmiesaineskin on todellista. Toimikaamme tämän aineksen kanssa realistisesti.

Käyttäytymisen muokkaus elämille kehitetyllä menetelmällä on edelleen tehokas monenlaisen yksittäisen taidon opettamisessa. Ongelma on siinä, että tällainen opetuskäytäntö estää laajemman ymmärryksen ja ajattelun kehittymistä. Toiminnan älyllinen vastuu siirretään pois oppijalta. Oppijan aktiivisuus on tiukasti ohjattua sattumanvaraista toimeliaisuutta. Oppija ei kehity itsenäiseen työskentelyyn, omaa osaamista ja ymmärrystä ei opi arvioimaan. Suorituksen hyvyyden kriteerinä kun on aina suorituksesta saatava välitön palaute. Kun motivaatiota pyritään ylläpitämään tai voimistamaan ulkoisilla palkkioilla, opitaan siinä ainakin jatkuva palkkion odottaminen.

Ihminen realistisesti

Sotilaat ovat ihmisiä. Ihmistä psyykkisenä ja fyysisenä olentona on tutkittu niin paljon ja tätä tietoa on saatavilla niin paljon, että ihmetyttää voidaanko sotilaita vielä nykypäivänä pitää jonain luonnonoikkuina? Laittamalla maastopuvun päälle muutamme sotilaksi - emme ole enää ihmisiä - kaikki ihmiseen liittyvät tutkitut lainalaisuudet muuttuvat?

Jos ihminen on oppinut siihen astisessa elämässään tietyllä tavalla, se on todellisuutta. Se mitä on opittu ennen varusmiespalvelusta, on todellisuutta. Oppimista on tutkittu hyvin paljon. Ihmisen motorista oppimista on tutkittu myös liikuntatieteissä paljon. Perusperiaatteet, jotka liittyvät ihmisen motoriseen oppimiseen, eivät kaiketi muutu, kun laitetaan maastopuku päälle? Taistelilijan taidot ovat käsittäkseni usein motorisia taitoja. Alokaskoulutuksessa voisi siis soveltaa urheiluvallmennuksesta tuttuja nykytutkimukseenkin perustuvia periaatteita. Nämä periaatteet eivät perustu

Jussi Korpinen

ulkoiseen käyttäytymisen sammuttamiseen tai vahvistamiseen.

Taistelussa on vaiheita, jolloin taistelilijan on pakko ajatella. Aivojen on oltava mukana mm. maaston käytössä edettäessä, opittaessa hyvä ampumataito - toimittaessa tilanteen mukaan lähes kaikessa toiminnassa. Pitäisikö tätä alokkaan taitoa, taitoa ajatella, kehittää enemmän? Samalla voitaisiin saada mielekkyyttä vaatimaan toistoharjoitteluun? Jos taistelilijan tulee oppia ajattelemaan, sitä pitää ”opettaa”. Uimaan oppii uimalla ja ajattelemaan oppii ajatteleamalla. Ihmeellistä!?

Opetuksessa tulee käyttää menetelmiä, jotka edistävät oppimaan oppimisen taitoja. Myös vaihteittain opettaminen voidaan toteuttaa siten, että oppijan oppimisen taidot kehittyvät. Tehokkaaseen motoriseen oppimiseen pitää liittää myös ajattelu ja periaate siitä, mitä ollaan tekemässä. Opettamisen tehokas aika voidaan käyttää siten, että toistoharjoittelullekin jää enemmän aikaa.

Tehokas sotimiseen liittyvä toistoharjoittelu pitää toteuttaa siellä missä tätä taitoa tarvitaan - taistelukentän kaltaisessa maastossa. Tässä vaaditaan kouluttajalta ammattitaitoa; laadukas ja tehokas toistoharjoittelu on aivan jotain muuta kuin järjetön juokseminen. Ilman tätä toistoharjoittelua on turha aloittaa reflektointia, koska ”ei ole mitään mitä reflektoida”. Lisäksi on mietittävä hyvin tarkkaan mikä on se taito mikä pitää

osata automaationa. Näitä taitoja on uskallettava harjaannuttaa tarvittaessa tuhansilla toistoilla.

Taistelilijan on opittava korjaamaan itse omat virheensä. Kouluttajan vastuulla on saada koulutettava miettimään itse omia tekemisiään. Jos kouluttaja ennakoi aina koulutettavan virheet, eikä anna koskaan mahdollisuutta oppia itse omista virheistään, eikä anna mahdollisuutta parantaa itse omaa toimintaa, ei koulutettava koskaan opi tekemään mitään täysin itsenäisesti. Tämä ei kai ole tavoitteemme?

Varusmiesten palveluksen keskeyttämisen syyt ovat todellisuutta. Mikä se syy on? Voisiko edelleen yhtenä suurimmista syistä olla se, että opetusmenetelmät poikkeavat liikaa nuoren siihen asti maksumista tavoista? Pitäisikö panostaa enemmän ihmisen mielenkiintoa ylläpitäviin monipuolisempiin opetusmenetelmiin? Vieläpä sellaisiin menetelmiin, jotka eivät poikkea ainakaan liikaa muun yhteiskunnan menetelmistä? Vähin mitä pitäisi tehdä, on saada nuoret ymmärtämään menetelmiemme valintojen syyt. Varusmiesaines on sitä mitä on - halusimme tai emme.

Lopuksi

Tavoitteeni nykyisessä tehtävässäni on vain ja ainoastaan mahdollisimman sotakelpoisten joukkojen luominen Suomen puolustusvoimien selkärangaksi sotaa tai kriisiä varten. Teen tätä työtä koulutuksen näkökulmasta. Nykyinen palvelusaika, varusmiesaines ja tulevaisuuden kriisit vaativat mielestäni sen, että sotilaiden opetuksen on perustuttava siihen todellisuuteen missä elämme. Tarkoitän tällä faktoja esimerkiksi sodasta sekä faktoja ihmisestä oppijana. Pitäisikö sotilaiden perehtyä ihmiseen oppijana ja sotilaaseen ihmisenä nykyistä enemmän?

En väitä, että kentällä ei osattaisi opettaa (kouluttaa). Tarkoitukseni on pitää omat jalat maassa ja saada kenttä keskusteluun mukaan. Kentällä jos missä tiedetään mikä on todellisuus, jossa elämme. Kun siihen liitetään tietoa ihmisestä oppijana (varusmieskin), saadaan toivottavasti edelleen parempia tuloksia tulevaisuutta varten. Realistisesti. Sotilaskuri säilyttäen. Tämä on vielä pakko sanoa, ettei kukaan voi ymmärtää lukeensa väärin. □

Arvot, valat ja velvoitteet

Teksti: Seppo Ruohonen

Kadettikunnan perustamisidea syntyi ensimmäisen kadettikurssin upseereiden keskuudessa kadettitoveruuden ja kadettiaikana luodun yhteenkuuluvuuden ylläpitämisen tarpeesta läpi koko upseerinuran ja elämän. Yhteisenä arvoperustana oli Suomen itsenäisyys ja isänmaan rakkaus sekä niistä kumpuava maanpuolustustahto. Itsenäisen Suomen aikana kadettilupauksen ja sotilasvalan velvoitteet ovat joutuneet koetukselle kolmessa sodassa. Ovat ne viitoittaneet sodan jälkeen suomalaisten upseerien ja sotilaiden moraalialia ja käyttäytymistä kansainvälisillä kentilläkin jo puoli vuosisataa.

Suomalaisen upseerin eettiset arvot takautuvat aina Haapaniemen Kadettikoulun ensimmäisen johtajan everstiluutnantti Samuel Möllerin oppeihin. Hän halusi päästä eroon akordi-järjestelmästä ja kasvattaa suomalaisia upseereita johtamaan suomalaisia sotilaita suomalaisessa maastossa isänmaanrakkauden ohjaamana. Hän ei arvostanut isänmaan puolustuksessa ulkomaisia palkkaupseereita eikä osteutissa viroissa palvelevia esimiehiä.

Näiden arvojen siivittämänä on upseerin työ motivoitua ja maanpuolustustahto leimaa toimintaa myös palveluksen ulkopuolella. Suomalainen yhteiskunta ja puolustusvoimat ovat läpikäyneet Kadettikunnan perustamisen jälkeen vaikeita sisäisiä ja ulkoisia murroksia, kolme sotaa, asekatkennän vaikeudet, sodanjälkeisen jälleensrakentamisen, kylmän sodan aikaiset ulkopoliittiset kriisit ja tasapainottelun sekä viimeisen vuosikymmenen eurooppalaisen yhdyntymisen ja euroatlantisen yhteistyön velvoitteet ulkomaantehtävien.

Tänään voimme todeta alkuperäisen, selkeän arvopohjan kestävyiden ja

Seppo Ruohonen

ajankohtaisuuden. Nuoret Kadettikoulussa upseerintutkinnon suorittaneet ja kadettilupauksensa antaneet Kadettikunnan jäsenet seisovat lujasti kadettiupseereiden arvojen, perinteiden ja eettisen koodiston takana. He tuntevat koulutuksensa tähtäävän konkreettisesti kadettilupauksensa mukaisesti isänmaan puolustamiseen.

On epäilty, että upseerin perusarvot ja kadettilupaus, sotilasvalakaan, eivät enää olisi linjassa kansainvälisten sitoumuksiemme kanssa. Ulkomaantehtäviin ei voida ainakaan nykyisen asevelvollisuuslain perusteella käskeä vaan lähtö perustuu vapaaehtoiseen hakeutumiseen ja reservin sopimussotilaiden sitoumuksiin. Kysymys on siis ammattimaisesta hakeutumisesta ja värvätymisestä ulkomaantehtäviin, ei velvollisuudesta.

Asevelvollisuuslain perusteellinen uudistus ja laki vapaaehtoi-

sesta maanpuolustuksesta ovat työn alla. Julkisuuteen tihkuneiden tietojen mukaan vuonna 2008 voitaisiin asevelvollisia varusmiehiä ja reserviläisiä lähettää maailman kriisikentille asevelvollisuuslakiin perustuen. Silloin ei kysytä työehtojen ja henkivakuutusten perään vaan lähdettävä on. On helppoa arvioida miten tämä vaikuttaisi aseelliseen palvelukseen hakeutumiseen ja suhtautumiseen kadettilupaukseen ja sotilasvalaan ja sitä kautta kansalliseen puolustukseemme. Nato-jäsenyyden tai laajennetun rauhankumppanuuden puristuksissa se loisi paineita myös ammattiarmeijan suuntaan. Tässä asiassa eivät puurot ja vellit saisi suunsurminkaan sekoittua. Se romuttaisi maanpuolustuksemme talvisodan aattona saavutetun pitkän yhteisymmärryksen perinteen ja merkittävän osan suomalaista identiteettiä.

Aiheeseen liittyy myös Kadettikunnan piirissä käytävä arvokeskustelu kadettilupauksen sisällöstä. Viime vuonna arvoseminaarin tuloksena julkaistun kirjan ”Arvot ja velvollisuudet isänmaan puolustuksessa” muutamissa alustuksissa on voimakkaita painotuksia kadettilupauksen ja sotilasvalan muuttamiseksi. Näiden käsitysten mukaan kadettilupauksessa ja sotilasvalassa pitäisi mainita myöskin ulkomaantehtävien velvoitteet. On syytä valaista asian toistakin puolta ja virittää keskustelua myös arvoseminaarien ja kabinetien ulkopuolella. Yllämainitun arvokirjan tervehdyksessään nykyinen puolustusministerikin toteaa: ”Parasta olisi, että tällaisessa prosessissa virta kävisi pääsääntöisesti alhaalta ylös - eikä päinvastoin”.

Kun nykyiset ulkomaantehtävät, aivan samoin kuin perinteiset YK:n tehtävätkin suoritetaan erillisten ammatillisten sitoumusten perusteella, ei ole mitään mieltä hämmentää selkeää

isänmaanrakkauteen, eettiseen ja moraaliseen perinteeseemme kuuluvaa sitoutumista konkreettisesti puolustaa tätä maata ja sen itsenäisyyttä kadettilupauksen hengessä ”...lupaun uhrata työni ja elämäni isänmaalle...”. Kun ulkomaantehtävät ovat jo nykyäänkin uraansa rakentavalle upseerille palvelusvelvollisuus de facto, niin koko asia saattaisi vesittyä vaikkapa mahdollisiin palvelussopimus- ja henkivakuutuskeskymyksiin. Pidettäköön ulkomaanpalveluksen ammatilliset palvelussopimus- ja henkivakuutusasiat asevelvollisuuslain velvoitteen, sotilasvalan ja kadettilupauksen ulkopuolella.

Kirjoittaja ei tuntenut minkäänlaisia ristiriitaa 1980-luvun Libanonissa tai 1990-luvun alussa Persianlahdella, vaikka aikanaan annetussa sotilasvalassa eikä kadettilupauksessa mainittukaan kansainvälisiä tehtäviä. Tunsin olevani YK:n tehtävissä isänmaan asialla mutta en toki asevelvollisuuslain velvoittamana enkä ollut myöskään uhraamassa henkeäni samoin kuin muutkaan suomalaiset omaansa maailmanrauhalle. Ei se ole rasittanut monien vuosien palvelusta siviilikriisinhallinnan tehtävissäkään. Se on kyllä vahvistanut käsityksiä oman kansallisen puolustuksemme tärkeydestä. Upseerin koulutus ja kokemus ovat puolestaan olleet arvokasta pääomaa kansainvälisissä tehtävissä eikä yleisesti hyväksymistämme moraalitai ihmiskäsityksistä ole ollut haittaa tehtävien hoidolle - päinvastoin.

Pelätäätkö suomalaisen upseerin ja sotilasvalan antaneen sotilaan eettisen vakaumuksen ja moraalin nollautuvan heti ylitettäessä valtakunnan raja. Ovatko nykyisen valan ja lupauksen antaneet epäluotettavampia kuin monet muut ulkomaan- tai siviilikriisinhallinnan tehtäviin hakeutuneet, eettisesti ja moraalisesti vahvoiksi todetut suomalaiset, jotka eivät ole antaneet minkäänlaisia lupauksia tai valoja esivallalle. Osoittaako tämä sitä epävarmuutta mitä koetaan, kun lähdetään mukaan epämääräiseen terrorismin vastaiseen sotaan vaikkapa kaukaisille merille torjumaan merirosvoja tai omasuojaan keskittyvien EU:n taisteluosaston sotilaiden joutuessa esimerkiksi raivaamaan tienvarsipommeja tai puhdistamaan huoltoreiteiltä ja kylis-

tä terroristeja. Sodassa, joka on myös sotaa maailman energiavaroista ja näyttää saavan piirteitä myös sivilisaatioiden ja uskontojen välisestä sodasta. Ehdotukset kadettilupauksen ja sotilasvalan muuttamiseksi osoittavat nöyryyttävää epäluottamusta suomalaisen upseerin ja sotilaan eettisten arvojen ja moraalien aitouteen ja kestävyYTEEN. Se vielä puuttuisi, että niitä alettaisiin sovittaa suurvaltojen pirtaan.

Jos valoja ja lupauksia muuttamalla yritetään isänmaanrakkauteen ja maanpuolustushenkeen vedoten ehkäistä, kuten on eräissä yhteyksissä todettu, Abu Graibin kaltaiset tapaukset, niin onpa edetty kauas sotilasvalan henkisestä pohjasta. Olisikohan asia kuitenkin niin, että jos suurvallan poliittisessa johdossa ja 46 %:ssa kansasta on kannatusta kidutuksen puolesta niin eivät kai ihmisoikeusrikkomukset ole poissuljettuja kyseisen maan sotilaiden ulkomaan tehtävissä. Kyllä kai tällaiset rikollisetkin ovat moneen kertaan vannotettuja demokratian ja ihmisoikeuksien puolustajia. Ongelma on selkeästi kulttuuri-, kuri- ja oikeudenhoitokysymys.

Tässä asiassa vastuu on asetettava aivan muualle kuin kadettilupauksen tai sotilasvalan sisältöön. Vastuu kuuluu koko suomalaiselle yhteiskunnalle, sen poliittisille päätöksentekijöille, kasvatukselle, komentajille ja esimiehille. Suomalaisen upseerin kasvatus on Samuel Möllerin ajoista lähtien pyrkinyt korostamaan upseerin eettisiä arvoja ja moraalitai ihmisenä ja esimiehenä varsinaisen sotilaskoulutuksen rinnalla. Se on luja pohja kadettilupaukselle ja sotilasvalallekin.

Ei ulkomaantehtäviä mainittu Karjalan korvissa ulkomailla aikanaan taistelleiden sotilasvalassa tai kadettilupauksessa. Ei sitä mainittu jatkosodan aikana Saksan Waffen-SS:n joukoissa vapaaehtoisina taistelleiden suomalaisten sotilasvalassa tai upseeriden kadettilupauksessa. Ei ulkomaita varmastikaan mainittu Etelä-Saksassa Kustaa II Adolfin mukana seikkailiiden suomalaissoturien tai hakkapeliittojen lupauksissa ja valoissa. Jääkärit taistelivat Saksan rintamalla isänmaanrakkauden sisäisen tunteen velvoittamana. Valat vannottiin esivallalle ja

omalle maalle. Esivallalta oli puolestaan lupa odottaa viisautta ja vastuuta tehtävissä, joihin sotaväkeä käytettiin.

Vaatii syvää harkintaa ennen kuin suomalaisia sotilaita päätetään lähettää ulkomaantehtäviin asevelvollisuuslain nojalla ja sotilasvalaan vedoten. Sen arvokasta velvoitetta kun on vaikea irrottaa sen alkuperäisestä yhteydestään sen eettisen ja moraalisen velvoitteen vesittymättä. Kun ulkomaantehtävien poliittiset perusteet, legitimaatio, etiikka ja moraalitai ovat paikallaan, niin vapaaehtoisia kyllä löytyy ja jokaisen edellytetään ottavan tehtävänsä palvelusitoutuksensa mittaisesti. Voi olla, että äärimmäinen sotilasvalan tai kadettilupauksen velvoite joutuu tarkempaan puntariin kuin oman kotiseudun puolustamisessa. Ainakin joukkonsa turvallisuudesta vastaavien komentajien ja esimiesten odottaisi ottavan sen huomioon (force protection). Asevelvollisuuslakiin perustuva isänmaan puolustus ja ammatillisiin sopimuksiin liittyvät kansainväliset velvoitteemme ovat ainakin tällä hetkellä kaksi täysin erillistä asiaa. Esimerkiksi palo- ja pelastusalan, hoitoalan sekä humanitaarisiiin ja ihmisoikeustehtäviin lähtevien palvelusitoutukset ovat rinnastettavissa ulkomaantehtäviin lähtevien sotilaiden asemaan. He eivät lähde perustuslain velvoittamina maanpuolustustehtäviin vaan omien arvojensa ja valintojensa perusteella. Näin on hyvä.

Kirjoittajan mieltä alkoivat askarruttaa nämä kysymykset vuonna 1991, sinä tammikuun aamuna, kun aamutelevisiossa haastateltu silloinen puolustusministeri antoi lausuntonsa Kuwaitin vapautusoperaation alettua. Hän kertoi innoissaan ollessaan silloin Tukholmassa virkamatkalla miten vapaaehtoisien pataljoonan lähettäminen Kuwaitiin on vain eduskunnan yksinkertaisen enemmistön takana ja asevelvollisuus-pataljoonankin vain perustuslain sääntämisyjärjestyksen takana. □

Heikoin lenkki

Kadettikunta on upseerien aatteellinen yhdistys, jonka päätehtävä on edistää ja vahvistaa jäsenistönsä yhteenkuuluvuutta sekä kansallisiin perinteisiimme rakentuvaa suomalaista upseerihenkeä. Kadettikunta pitää tärkeänä upseerikunnan arvokeskustelua, jonka kautta upseeri voi entistä syvemmin sisäistää ammatinsa ainutlaatuisuuden yhteiskunnan palvelijana ja siitä johtuvat korkeat velvoitteet. Kadettikunta tukee myös voimakkaasti maamme turvallisuuspolitiikkaa, jotta kansalaisten maanpuolustustahto ja luottamus maamme säilymiseen itsenäisenä kansakuntana pysyvät korkealla tasolla.

Kadettikunnan päätehtävä on säilynyt vakaana 85 vuotta eli yhdistyksemme koko olemassaolon ajan. Ensimmäinen kadettikurssi perusti Kadettikunnan 27.1.1921 kokoontuessaan valmistumisensa jälkeiseen ensimmäiseen vuosipäivän juhlaansa. Kadettikurssin kirjassa majuri Leo Frank kiteyttää kurssin aikana syntyneen kadettiveljeyden innoittamana Kadettikunnan ydinolemuksen:

”.. Päätimme säilyttää tämän toveruuden läpi elämämme. Harvoin on mikään päätös kestänyt niin lujasti kuin tämä... Päätimme myös yrittää kokoon tulla aina silloin tällöin... Vaikka ensi vuonna samana päivänä samassa paikassa, miksipä ei?”

Viime vuonna tuhannelle kadettiupseerille kohdistetun jäsenkyselyn perusteella kadettiveljeys on tänäkin päivänä kadettiupseereille vahva side läpi elämän. Lähes 80 % vastaajista oli sitä mieltä, että kadettiveljeys merkitsee hänelle paljon. Tässä ei ollut eroa aktiivipalveluksessa olevien ja evp-upseerien välillä. Aate on siten periytynyt ensimmäiseltä kurssilta alkaen kurssilta kurssille vahvana jo vuosikymmenien ajan. Merkiksi kuulumisesta veljesjoukkoomme on jokaiselle kadettilupauksen antaneelle kadetille ensimmäisestä kurssista alkaen annettu symbolisesti henkilökohtainen kadettinumero, joka on liittännyt hänet yhdeksi lenkiksi kadettiupseerien

katkeamattomaan ketjuun. Koska ketju on yhtä vahva kuin sen heikoin lenkki, on erittäin tärkeää, että jokainen kadettiupseeri ymmärtää asian merkityksen.

Kadettikunta toimii kahdessa ulottuvuudessa. Kadettikurssin toiminnassa jatketaan kurssin aikana syntyneen kadettiveljeyden syventämistä ja opitaan entistä paremmin tuntemaan samanikäiset kadettiveljet. Kadettiopiireissä taas toimitaan varuskunnan tai joukko-osaston puitteissa ja opitaan tuntemaan yhä paremmin eri-ikäisiä kadettiveljiä. Veteraanisukupolven kadettiupseerit ovat usein korostaneet tämän yhteenkuuluvuuden ja keskinäisen tuntemisen merkitystä taisteluissa jaksamiselle. Se toimi sodan aikana puolustusvoimiemme tärkeimpien johtajien keskuudessa suurena voimanlähteenä, samalla tavalla kuin koko veteraanisukupolven tunnuksiksi nousut sanonta ”kaveria ei jätetä”. Taistelutilanteessa on suuri etu tuntea esimiehet ja alaiset kadettiveljinä sekä luottamus siihen, että he täyttävät tehtävänsä.

Maailman pysyvästä rauhantilasta ei tulevaisuudessakaan voi kukaan sanoa mitään varmaa, joten meidän upseerien, yhteiskunnan meille antaman tehtävän mukaisesti, on edelleen oltava valmiit johtamaan suomalaisia sotilaita isänmaamme vaikeimpina hetkinä. Tässä suhteessa pienellä Suomella ei ole varaa siihen, että upseeristossamme olisi heikkoja lenkkejä.

Kaaderitanssiaiset 27.10.2006

Jokainen kadettiupseeri muistaa varmasti Kadettikoulun arvokkaat juhlat tanssiaisineen. Ne ovat nuorelle miehelle ja naiselle ensimmäinen oppikurssi seuraelämästä. Kadettiajan jälkeen on jokaisen upseerin elämään kuulunut useita arvokkaita tilaisuuksia oman joukko-osaston vuosipäivän iltajuhlista muihin uran varrelle sattuneihin kansallisiin ja nykyään yhä useammin myös kansainvälisiin juhlatilaisuuksiin. Jokaiselle ovat kuitenkin syvimmälle mieleen

painuneet kadettiaikaiset tanssiaiset hienoina ja hyvähenkinä juhlina.

Tämä mielessä Kadettikunta on yhdessä Kadettikoulun kanssa päättänyt kokeilla perinteisten kadettitanssiaisten järjestämistä ”vanhoille kaadereille”. Jos, ja luultavasti kun, kokemukset syyskokouksen aattopäivänä 27.10.2006 järjestettävistä kaaderitanssiaisista muodostuvat hyväksi, on niistä mahdollisuus tehdä vuosittainen perinne. Koska tilojen vuoksi mukaan mahtuu vain noin kaksisataa henkeä, on kiinnostuneiden mukaan pääsynsä varmistamiseksi hyvä varata heti paikka tässä lehdessä olevan ilmoittautumisohjeen mukaisesti. Luvassa on vanhan perinteen mukaisesti hyvää ruokaa, tasokasta tanssimusiikkia ja yllätyksiä, kuten kadettihenkinisissä tilaisuuksissa aina on ollut

Hyvät kadettiveljet ja -siskot!

Lehden ilmestyessä olemme kaikki aloittamassa lämmintä ja aurinkoista kesäloma-aikaa kerätäksemme voimia syksyn haasteisiin. Tuleva syksy ei varmasti tule olemaan upseereille yhtään helpompi kuin alkuvuosikaan. Siksi Kadettikunnan toimisto toivottaakin jokaiselle kadettiveljelle läheisineen hyvää kesää!

Pekka Rapila
pekka.rapila@kadettikunta.fi

Puolustusministeri tutustui Kadettikuntaan

Puolustusministeri Seppo Kääriäinen vieraili Kadettikunnan toimistossa 24.3.2006. Ministerille esiteltiin Kadettikunnan toimintaa ja meillä olevia hankkeita. Erityisesti puolustusministeriä kiinnosti valmistumassa oleva Kadettikunnan kaikkien aikojen suurin hanke Suomi kylmässä sodassa, onhan hän itsekin ollut jo kylmän sodan aikaan merkittävä poliittinen vaikuttaja Suomessa.

Vierailun yhteydessä puolustusministerille luovutettiin myös hänelle yhdistyksemme 85-vuotispäivämäärällä 27.1.2006 myönnetty Kadettikunnan ansiomitali miekkojen kera.

Puolustusministeri Seppo Kääriäinen otti vastaan Kadettikunnan ansiomitalin miekkojen kera kenraalimajuri Ilkka Asparalta.

Kaaderitanssiaiset perjantaina 27.10.2006

Kadettikunta ry:n syyskokous pidetään tänä vuonna Helsingissä. Samana viikonloppuna Kadettikunta järjestää juhlalliset Kaaderitanssiaiset Maanpuolustuskorkeakoulun perinteisissä tiloissa perjantaina 27.10.2006. Tilaisuus on avoin kaikille Kadettikunnan jäsenille puolisoineen. Tavoitteena on luoda vuosittainen kadettiupseerien yhteinen tapahtuma, jossa voidaan viettää mukava yhdessä olon hetki hyvässä seurassa maittavan illallisen sekä tanssin kera.

Tilaisuus alkaa illallisella klo 18.00 ja tanssit alkavat noin klo 21.30 jatkuen puoleen yöhön. Tilojen rajallisuudesta johtuen mukaan voidaan ottaa noin 200 henkilöä ilmoittautumisjärjestyksessä. Illalliskortin hinta on enintään 30 euroa/henkilö sisältäen kolmen ruokalajin illallisen, ruokajuomat, oheisohjelman sekä tietysti hyvän seuran ja tanssit.

Järjestelyiden helpottamiseksi pyydämme tekemään alustavat ilmoittautumiset viimeistään 30.8.2006 mennessä Marjukka Lehtiselle, puh 09-490 759, fax 09-446 262, tai marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi.

Tarkempi kutsu ja ohjelma julkaistaan Kylkiraudan syyskuun numerossa sekä Kadettikunnan kotisivuilla syyskuussa. Lisätietoja tilaisuudesta antaa tarvittaessa everstituutnantti Jari Kallio (puh 09 181 45100, gsm 040 755 1308, jari.kallio@mil.fi).

Tervetuloa!

Vuoden kadettiupseeri

”Kadettiveljeys on voimavara”

Haastattelu: Arto Kotro

Kadettikunnan hallitus nimesi vuoden 2006 kadettiupseeriksi everstiluutnantti Jussi Larkan Hämeenlinnasta.

Everstiluutnantti Larkka on toiminut Kanta-Hämeen kadettiopiston hallituksessa yhtäjaksoisesti yli 15 vuoden ajan. Hämeenlinnan varuskunnan upseerikerhon puheenjohtajana hän toimi vuodesta 1987 alkaen kerhon toiminnan lopettamiseen ja yhdistyksen purkamiseen vuoteen 2004 asti eli 17 vuotta.

Jussi Larkan erityiseksi osaamisalueeksi kadettiopiston juhlatoimikunnan puheenjohtajana on muodostunut kadettiopiston omien juhlien järjestämisen lisäksi tiivis yhteistoiminta muiden alueen upseeri- ja maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Samalla hän on kadettiopistossaan siirtänyt aktiivisesti perinne- ja veljespiiritöitä nuoremmille upseeripolville.

Jussi Larkka on kadettikursista 49. Hän on palvellut Hämeen Jääkäripataljoonassa sekä Hämeenlinnan Sotilaspiiriin, Helsingin Sotilaspiiriin ja Etelä-Suomen Sotilasläänin esikunnissa. Larkka siirtyi reserviin vuonna 1989. Everstiluutnantiksi hänet ylennettiin vuonna 1994. Everstiluutnantti Larkka on palkittu Kadettikunnan ansiomitalilla vuonna 2001.

Kuinka lähdit mukaan Kadettikunnan toimintaan ja mitä se on sinulle antanut?

Kadettikoulun jälkeen ensimmäiset kosketukset paikalliseen kadettiopistoon olivat Kadettikunnan vuosipäivän juhlat, joihin meidät sen ajan nuoret upseerit komennettiin. Suhtauduin tähän käskyyn perustuneeseen osallistumiseen myönteisesti, sillä olin jo tutustunut Kadettikunnan toiminta-ajatuksiin.

Vuoden kadettiupseeri everstiluutnantti Jussi Larkka.

Silloisen nuoren upseerin kiinnostus oli pääasiassa työssä. Olin ensimmäistä todella suurta kurssia, mutta upseeripula oli silloin edelleen hyvin vaikea. Pahimmillaan 1960-luvun puolivälin jälkeen kesäaikaan olin kahden kompanianpäällikön sijainen ja jääkärijoukkueen johtaja. Ajatusten ja motivaation painopiste oli varmasti töissä!

Kapteenikurssin jälkeen ajauduin upseerikerhon johtokuntaan ja ikään kuin ”takaportista” sain seurata kadettiopiston toimintaa useissa hankkeissa. Palvellessani 1980-luvulla Helsingissä everstiluutnantti Matti Närhi pyysi minua mukaan Helsingin kadettiopiston toimintaan. Reserviin siirtymisen jälkeen minut valittiin vuonna 1991 Hämeenlinnan kadettiopiston hallitukseen ja olen siinä jatkanut tähän päivään saakka. Kadettiopistomme nimi on muutettu sittemmin Kanta-Hämeen kadettiopistiksi. Se on monella tavoin

tullut hyvin läheiseksi - ei vain minulle, vaan myös vaimolleni Tarjalle.

Kadettiopistomme samoin kuin Kadettikunta on antanut minulle läheisen kumppanuuden suomalaisiin samalla tavalla tärkeistä asioista ajatteleviin upseereihin, ja mikä on hyvin tärkeä asia, myös heidän perheisiinsä. Näin vanhemmiten on todella mukava huomata, että on hyviä ystäviä. Tunnen myös, että Kadettikunnan työn kautta voin olla ylpeä suomalaisesta upseeriudesta.

Miten määrittelisit kadettiveljeyden ja mitkä ovat kokemuksesi sen toteutumisesta käytännössä?

Tunnen kuuluvani tosi lujaan joukkoon, joka kovankaan paikan tullen ”ei jätä kaveria”. Yhteisöllisyys on siis ehkä tärkeimpiä tekijöitä, joka on luonut minulle ja perheelleni elinikäisiä ystävyysuhteita.

Vakaumukseni ammentaa samalla tavalla asioita katsovien joukosta yhä uusia voimavaroja. Perheellani on tuttavaverkko, johon voimme luottaa aina ja kaikissa tilanteissa. Meillä on siitä erinomaisia kokemuksia. Työelämä on jo jäänyt, mutta on hienoa olla erikäisten kadettiupseerien joukossa ja todeta ”ketjun eri renkaiden olevan lujasti taottuja” ja yhteisen toveruuden jatkuvuuden.

Lainaan muutaman sanan majuri Leo Frankin kirjasta ”Ensimmäinen kadettikurssi”. Siinä todetaan: ”Päätimme säilyttää tämän toveruuden läpi elämämme. Harvoin mikään päätös on kestänyt niin lujasti kuin tämä maaliskuun 29. ja 30. päivien välisenä yönä tehty”. Tässä on kadettiveljeyden ydin. Kadettikunnalla on tämän lisäksi suuri merkitys maanpuolustuksen ja turvallisuuspolitiikan lipunkantajana. Kaikessa

tässä olemme mukana me, Kadettikunnan jäsenet eri kadettiipiireissä. Sanotaan, että häränajajat puhuvat häristä. Uskon, että on mukava meidänkin silloin tällöin kokoontua yhteen puhumaan ”häristä” eli meidän omista asioistamme.

Olet ollut yhteistoiminnassa muiden upseeri- ja maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Millaisia ovat olleet saamasi kokemukset? Kuinka yhteistoimintaa voidaan kehittää?

Johtuen ikävuosieni määrästä ja yhteensä 16 vuoden kokemuksesta kahdessa sotilaspiirissä on tielleni osunut todella monia erilaisia upseeri- ja maanpuolustusjärjestöjä. Kokemukseni ovat olleet hyvin myönteisiä. Täytyy muistaa, että kadettiupseerien pitää aina pystyä asennoitumaan yhteistyötahon mukaisesti eikä esittää olevansa minkäänlaisia ”besserwissereitä”. Yhteistoiminta ei voi lähteä vain yhdestä osapuolesta vaan tilanteissa on elettävä aidosti ja kiinnostuneesti mukana. Jollei kiinnostusta ei ole, ei ole myöskään yhteistoimintaa. Joskus tuntuu siltä, että aikaa ei riitä, vaikka kuinka pyydetäisiin mukaan. Yhteistoiminta edellyttää monesti sitä, että tingitään jostain muusta,

ei kuitenkaan yhteisistä tavoitteista ja asioista.

Meidän voimamme on työssämme Suomen kansa, sen reservi, eri järjestöt ja erityisesti niissä toimivat ihmiset.

Olet toiminut kadettiipiirisi juh latoimikunnan puheenjohtajana ja samoin upseerikerhon puheenjohtajana. Upseerikerho kuitenkin jouduttiin lakkauttamaan puolustushallinnon rakennuskannan omistusjärjestelyjen johdosta. Mitkä ovat kokemuksesi juh latoiminnasta ja sen merkityksestä. Mikä oli upseerikerhon merkitys ja kuinka toimintaa voidaan uusissa olosuhteissa jatkaa?

Mielestäni on tavattoman tärkeää, että mme unohta itseämme. Arkea riittää jokaisella. Sen vastapainoksi meidän pitää ainakin kerran vuodessa pukeutua parhaisiimme, kokea vanhat upseeriperinteet, syödä niin kuin upseerit eikä niin kuin...Meillä on monia mahdollisuuksia kokoontua eri asioiden yhteydessä ja minusta tuntuu, että tähän osaan kadettiveljeyttä tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Ihminen ei elä ainoastaan leivästä vaan...

Upseerikerho Hämeenlinnassa oli

instituutio, joka lakkautettiin päätösten tekijöiden kannalta puolusteltavalla tavalla. Päätökset olivat ylempältä taholta annettujen määräysten mukaisia. Upseerikerhon toiminnan päättymisen mukana katosi hämeenlinnalaisilta maanpuolustajilta, veteraaneilta, heidän järjestöiltään ja jopa yksityisiltä ihmisiltä ehkä kaupungin kaunein juhlasali. Aina on kuitenkin muistettava, että ei kerhon käyttäjien toiminta päättynyt kerhon lakkauttamiseen. Hämeenlinnassa on monia mahdollisuuksia kokoontua ”lippujen alle”, vaikka kerho olikin vuosikymmeniä hämeenlinnalaisten ”maanpuolustuskeskus”.

Kadettiipiirille kerho oli todella meidän oma paikkamme. Vuosikymmenien ajan siellä järjestettiin lukuisat juhlat Kadettikunnan vuosipäivinä, Itsenäisyyspäivinä upseerijärjestöjen tanssiaisina ja monissa muissa tilaisuuksissa. Ne olivat tyylikkäitä tilaisuuksia! Kokoonnuimme kerholla kadettiipiirin kokouksissa, neuvotteluisa ja monissa muissa tilaisuuksissa. Nyt käytämme Vanhaa Linnaa Vanajaveden rannalla ja varuskunnan sekä sotilaskodin tiloja.

Kadettikunnan vuosipäivänä vuonna 2004 Hämeenlinnan sankarihaudalla.

Maatalousnäyttelyssä Hämeenlinnassa vuonna 2002 Kadettikunnalla oli oma esittelytelttansa puolustusvoimien osastolla. Everstiluutnantti Larkka esittelijänä.

Kuinka perinne- ja veljestoiminta on toteutettu kadetti- piirissäsi ja miten sitä voidaan edelleen kehittää?

Kadetti-
piirimme lienee eräs maamme suurimmista, mikä luonnollisesti lisää joukon heterogeenisyyttä. Kenraaliluutnantti Erkki Rannikon johdolla ja aloitteesta syntyi jo useita vuosia sitten evp-upseerien toiminta-ajatus. Kokoonnumme syyskuusta toukokuuhun kerran kuussa kuulemaan sotilasaiheisia esitelmää. Päätämme niin syys- kuin kevätkaudenkin tutustumismatkaan johonkin sotilaskohteeseen. Lippupäivänä juomme paraatiasussa lasin kuohuviiniä ja kupin kahvia sekä tapaamme kadettiveljiä. Tilaisuus on avec ja kadetti-
piirimme on mukana järjestelyissä unohtamatta tietenkään rouvien taitavaa kädenjälkeä. Joissakin esitelmätilaisuuksissa ja tietenkin lippujuhlapäivän juhlassa ovat mukana myös reserviupseerikerhon seniorijäsenet. Mielestäni tässä toimintamallissa toteutuu esimerkillisesti veljestoiminta.

Joukkomme heterogeenisyys on erinomainen voimavara. Sen hyödyntäminen ei ole vain jostain syystä onnistunut. Tämän vuoden Kadettikun-

nan vuosipäivän yhteydessä meitä koontui joukko kadetti-
piiriin upseereita Hämeen Vanhan Linnan linnatupaan viettämään iltaa. Juhlan isännän, majuri Jukka Saarion johdolla virisi muistelojen hieno tarinointi, johon kaikki ottivat osaa. Tässä olisi erinomainen aihepiiri, jonka puitteissa voitaisiin koota eri ikäpolvet kertomaan omia kokemuksiaan kadettiajasta, upseeriudesta ja työstään puolustusvoimissa. Näin välitettäisiin todella elävää perinnettä sukupolvilta toisille ja uskon, että saataisiin myös nuoria upseereita mukaan. Ajatellaanpa vain, kuinka inhimillisiä ja ”herkullisia” juttuja voitaisiin kirjata, ehkä jopa tulevia historiankirjoittajia varten. On melkoinen kiire nauhoittaa vanhojen kadettiveljien kertomukset sodan jälkeisiltä hyvinkin vaikeilta vuosilta. Sodan ajan aineistoa sen sijaan lienee runsaasti.

Esitit jo aikaisemmin erästä tapaa aktivoida nuoria upseereita mukaan kadetti- piiriin toimintaan. Haluaisitko vielä lisätä joitakin näkökohtia tähän kysymykseen?

Nuorten upseerien saaminen mukaan on lähes ”ikuisuus-
kysymys”. Kadetti-
piirien on järjestettävä sellaista toimin-

taa, joka kiinnostaa nuoria upseereita. Silloin he lähtevät mukaan.

Uskon vakaasti, että kaikki nuoret upseerit tunnustavat Kadettikunnan aatemaailman ja pääosa heistä on vilpittömästi kiinnostunut toiminnasta kadetti-
piireissä. On kuitenkin monia kynnyksiä nuoren upseerin elämässä. Nykyajan rytmissä on myös Kadettikunnan pystyttävä päivittämään tehtäviään ja tarjontaansa. Enää ei riitä komentaminen osallistumaan erilaisiin tilaisuuksiin ja eri järjestöjen sekä yhdistysten toimintaan, kuten minun nuoruudessani kovin usein asiat ratkaistiin. Toisaalta upseerien koulutus antaa erinomaisen mahdollisuuden suuntautua ulospäin aatteellisessa maanpuolustustyössä myös Kadettikunnan antamin perustein jo kadettina ja nuorena upseerina.

Lopuksi haluan vielä korostaa sitä, että Kadettikunta ja erityisesti Kanta-Hämeen kadetti-
piiri ovat antaneet minulle erittäin hienoja elämäni mittaisia ystävyys-
suhteita. Olen voinut toimia suomalaisten upseerien ja heidän perheidensä kanssa Kadettikunnan arvokaiden päämäärien hengessä.

Palkitsemisia Kadettikunnan 85-vuotispäivänä

Kadettikunnan ansiomerkki

Vuosien kuluessa on eri tavoin haluttu palkita niitä uurastajia, jotka ovat tehneet pyyteetöntä työtä Kadettikunnan tavoitteiden hyväksi. Pitkäaikainen, vuosikausia - jopa vuosikymmeniä jatkunut toiminta halutaan huomioida myöntämällä aktiiviselle jäsenelle Kadettikunnan ansiomerkki. Ansiomerkkien myöntäminen on aloitettu 55 vuotta sitten, kun Kadettikunta täytti 30 vuotta. Kautta aikojen Kadettikoulusta on valmistunut noin 10000 upseeria. Kevätkokouksessa 2006 jaettiin ansiomerkit numeroiltaan 96-106 seuraaville:

Majuri Jukka Saario, eversti Aarno Liusvaara, kenraaliluutnantti Heikki Tilander, majuri Jukka Haltia, kenraalimajuri Sami Sihvo, majuri Jukka-Pekka Mustonen, kenraalimajuri Ilkka Aspara, komentajakapteeni Hannu Rantala, everstiluutnantti Tomi Nurminen, majuri Ari Suontlahti ja majuri Jussi Aaltonen.

Kadettikunnan ansiomitalit miekkojen kera

Puolustusministeri Seppo Kääriäinen, majuri Reino Johannes Laajaniemi ja majuri Markku Juhani Suikkanen.

Ansiomitalit

Eversti Hannu Einari Aikio, eversti Oiva Tapio Niitynperä, kommodori Väinö Antero Karumaa, everstiluutnantti Seppo Juhani Ruohonen, komentaja Reino Jyrki Arne Berner, everstiluutnantti Matti Tapio Karjalainen, everstiluutnantti Markku Juhani Tomperi, everstiluutnantti Erkki Antero Utunen, everstiluutnantti Matti Mikael Mikkonen, majuri Risto Heikki Luukkanen, kapteeni Mikko Riku Tapani Kokkonen ja toimitusjohtaja Aarno Unkila.

Ansiolevykkeet

Ansiosta ja harrastuksesta Kadetti-

kunnan tarkoituksena toteuttamiseksi Kadettikunnan hallitus on myöntänyt Kadettikunnan ansiolevykkeen numerot 336 - 374 seuraaville:

Kapt Jarno Limméll, evl Tapio Skog, evl Markku Nissinen, evl Martti Ericsson, ev Kari F Jääskeläinen, evl Pekka Karikoski, eversti Pekka Jouko, ev Reijo Piira, maj Esa Koivu, maj Juhani Salmenpohja, evl Olavi Wetterstrand, evl Panu Bergius, ev Heikki Hult, evl Jarmo Seppä, ev Tapio Niitynperä, maj Folke Nordman, evl Asko Perkiö, evl Timo Nissinen, evl Seppo Ruohonen, maj Arto Tiainen, evl Esa Kelloniemi, ev Sampo Ahto, evl Juha Myyryläinen, ev Sakari Honkamaa, maj Paavo Keskiruusi, maj Kari Danielsson, evl Jussi Larkka, komkapt Mikko Salo, maj Markku Lappalainen, maj Paavo Rautio, maj Esko Raaterova, evl Ilmari Hakala, evl Heikki Happonen, evl Mauri Ikonen, ev Kari Kasurinen, maj Pertti Louni, maj Hannu Melkko, evl Aimo Metso ja ev Pertti Suominen.

Ansiolevykkeen saajien rivistöä.

85-vuotias Kadettikunta ry juhli Turussa

Kadettikunta ry vietti 85-vuotisjuhlaansa Turussa 25.3.2006. Kokouspäivään sisältyi yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous, päiväjuhla sekä jäsenille puolisoineen tarkoitettu iltajuhla. Päiväjuhlan jälkeen juhlan osallistujat laskivat kukkalaitteen Kadettikunnan entisen puheenjohtajan ja kunniajäsenen, jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin muistokivelle sekä osallistuivat Turun kaupungin vastaanotolle kaupunginvaltuuston kokoustoissa.

Kevätkokous

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Turun ja Porin Sotilasläänin auditoriossa. Kokouksessa oli läsnä 102 Kadettikunnan jäsentä. Edellisen kerran vuosikokous pidettiin Turussa vuonna 1981.

Ennen kokouksen alkua Turun kadettiipiirin puheenjohtaja everstiluutnantti Seppo Ruohonen toivotti osanottajat tervetulleiksi Turun varuskuntaan ja kertoi juhlapäivän ohjelmasta.

Kevätkokouksen avauspuheessaan Kadettikunnan puheenjohtaja, kenraalimajuri Ilkka Aspara totesi vuoden 2005 olleen jälleen toiminnan täyteinen:

Kadettikunnan joka kolmas vuosi kokoontuva valtuuskunta piti kokouksensa lokakuussa Maanpuolustuskorkeakoululla. Kokouksessa hyväksyttiin strategia- ja 3-vuotissuunnitelmat esiteltäviksi Kadettikunnan syyskokoukselle. Kenraalimajuri Asko Sivulan ilmoittettua esteen valittiin valtuuskunnan uudeksi puheenjohtajaksi kenraaliluutnantti Heikki Tilander.

Kadettikunnan, Suomen Reserviupseeriliiton ja Maanpuolustuskorkea-

koulun johtamisen laitoksen yhteinen seminaari ”Arvot ja velvollisuudet isänmaan puolustuksessa” järjestettiin helmikuun puolivälissä Helsingissä. Yhteensä seminaariin osallistui noin 130 henkeä. Seminaarin esitelmistä julkaistaan jälleen jo perinteiseen tapaan kirja.

Suomi kylmässä sodassa projekti eteni suunnitelman mukaisesti ja esiteltiin kutsuvieraille Kadettikunnan 85-vuotispäivänä 27.1.2006. Jo keväällä julkistettiin yhteistyössä veteraanien ja puolustusvoimien kanssa valmistettu veteraani- ja maanpuolustusjuhlan ohjelmakokonaisuus, jonka tavoitteena on jatkaa veteraanien sanoman eteenpäin viemistä maakunnissa myös veteraanisukupolven väistyttyä.

Kevätkokouksen puheenjohtajina toimivat Kadettikunnan puheenjohtaja ja Turun kadettiipiirin puheenjohtaja.

Kadettikunnan 85-vuotisjuhlakokoukseen osallistui arvovaltainen joukko yhdistyksemme jäseniä.

Iltajuhlan pääpöydässä oli iloisia ilmeitä.

Kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin Kadettikunnan päivitettyt strategiasuunnitelmat sekä päättyneen vuoden vuosikertomus ja tilinpäätös. Kadettikunnan jonkin verran alijäämäinen tilinpäätös vahvistettiin yksimielisesti ja hallitukselle sekä muille tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus tilivuodelta 2005.

Maanpuolustusjuhla

Kokouksen jälkeen pidettiin samassa tilassa arvokas maanpuolustusjuhla, jossa Turun yliopiston poliittisen historian professori Timo Soikkanen piti mielenkiintoisen esitelmän aiheesta ”Ulkoasiainhallinnon ja puolustushallinnon suhteiden kehitys nootikkriisin ajoista lähtien”.

Juhlan alkaessa palkittiin Kadetti-

kunnan hallituksen vuoden 2006 kadettiupseeriksi nimeämä everstiluutnantti Jussi Larkka, jonka todettiin muun muassa tehokkaasti edistäneen kadetti- ja upseeriperinteiden siirtämistä nuoremille upseeripolville.

Juhlassa jaettiin Kadettikunnan ansiomerkit ja -levykkeet sekä puolustusministerin päivämäärällä 27.1.2006 myöntämät Kadettikunnan ansiomitat.

Maanpuolustusjuhlan jälkeisen Turun kaupungin vastaanoton yhteydessä luovutettiin kaupungille Kadettikunnan seinälevyke.

Kadettikunnan internetsivuilla www.kadettikunta.fi on lisää valokuvia 85-vuotisjuhlasta.

Pääsihteeri Pekka Rapila

Kadettikunnalle uusia kunniajäseniä

Kadettikunta kutsui kevätkokouksessaan Turussa 25.3.2006 kaksi uutta kunniajäsentä, kenraalimajuri Asko Olavi Sivulan ja kommodori Jukka Kaleva Pajalan, molemmat Helsingistä.

Kenraalimajuri Asko Sivula valmistui upseeriksi 44.kadettikursilta vuonna 1959.

Hän toimi koko pitkän ja ansiokkaan aktiiviupseeriuransa vahvasti kadettilupauksensa mukaisten arvojen puolesta ja on esimerkillisellä toiminnallaan ollut erinomaisena kadettiupseerin mallina alaisilleen ja työtovereilleen. Hän kuului 1970-luvulla siihen kaukokatseiseen upsee-

riryhmään, joka oli käynnistämässä Kadettikunnan turvallisuuspolitiikan opetusta kouluissa. Tuolloin ammattitaitoisesti luotua toimintamallia noudatetaan Kadettikunnan toiminnassa vielä 2000-luvullakin. Asko Sivulan aloitteesta käynnistettiin 1990-luvulla Kadettikunnan edelleen jatkuva arvokeskustelu ja siihen liittyvät arvoseminaarit julkaisuineen.

Kommodori Jukka K Pajala valmistui meriupseeriksi 29.merikadettikursilta vuonna 1959. Hän on sisäistänyt toiminnan Kadettikunnassa elämäntehäväkseen toimien kahteen otteeseen Kadettikunnan hallituksen jäsenenä yhteensä 12 vuotta, mistä ajasta 8 vuotta

Kadettikunnan varapuheenjohtajana. Hän toimii edelleen Kadettikunnan arvotyöryhmässä ja talousjaostossa sekä Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön valtuuskunnassa. Hänen panoksensa kadettiupseerimatrikkeliin 1985 ja 2000 toimituskuntien puheenjohtajana oli ratkaiseva matrikkeliin asiatioiden oikeellisuudelle ja tarkkuudelle. Jukka Pajala on suorittanut kutsumuksensa mukaista aatteellista maanpuolustustyötä pyyteettömästi ja itseään korostamatta sekä ollut aina valmis panemaan itsensä likoon tärkeiksi näkemiensä ihanteiden ja eettisten arvojen puolesta.

Uudet kunniajäsenet Asko Sivula ja Jukka Pajala ryhmittivät nimityksen jälkeen Kadettikunnan puheenjohtajan Ilkka Asparan kanssa yhdistyksemme lipun eteen.

Kutsu VIII Kaaderigolfiin

Tuusulassa to - pe 3. - 4.8.2006

VIII Kaaderigolf järjestetään Tuusulassa Tuusulan Golfklubin kentällä 3.-4.8.2006. Kilpailu on kaksipäiväinen (18+18)

Sarjat	Yleinen scr/hcp Seniorit 55 + pb Veteraanit 65 + pb Yliveteraanit 70 + pb Naiset/puolisot pb
Lähdöt	<i>torstaina</i> 3.8 klo 11.30, <i>perjantaina</i> 4.8. klo 8.30.

Osanottomaksu on 90,00 euroa, joka maksetaan paikan päällä ja sisältää molempien päivien greenfeen sekä tulokahvin.

Muuta huomattavaa torstaina 3.8 illalla on illanvietto/illallinen MPKK:lla (Taistelukoulu) hinta on 30,00 euroa. Illanviettoon toivotaan myös muita kadettiveljiä kuin golfin harrastajia.

Majoitusvaihtoehto majoitus MPKK:lla (Taistelukoulu) hinta 10 eur/henkilö.

Ilmoittautuminen alla olevalla lomakkeella 28.7.2006 mennessä

Tiedustelut majuri, liikuntaneuvos Risto H. Luukkanen puh. 0400- 458 565.

Lähtöajat 2.8. alk. Tuusulan Golfklubilta 042- 410 241.

Ilmoittaudun VIII Kaaderigolf-kisaan Tuusulassa 3.- 4.8.2006

Nimi _____

sähköposti/puhelin _____

Arvo _____

Kadettiipiiri _____ Kadettikurssi _____

Sarja (rasti) Yleinen ____
Seniorit ____
Veteraanit ____
Yliveteraanit ____
Naiset ____

Osallistun illanviettoon
Kyllä ____ Ei ____

Illallisvaihtoehto
Liha ____ Kala ____ Kasvis ____

Varaan majoituksen PVKK:lta 3. - 4.8 väliseksi yöksi _____ hengelle

Muita toiveita _____

Palauta 28.7.2006 mennessä majuri, liikuntaneuvos Risto H. Luukkanen, Laiduntie 9, 04300 Tuusula

Päämajan upseerit

Sotiemme 1939-1945 Päämajassa palvelleet upseerit kokoontuvat perinteiselle veljeslounaalle arkipuvussa
keskiviikkona 18.10.2006 kello 12.00
Helsinkiin Katajanokan Kasinon Karimosaliin.

Osallistumisilmoittautumiset ravintolan hovimestarille puh. 09-6222 722.
Tiedustelut sihteerille Olli Vuoriolle puh. 09-53 44 39 tai GSM 050-5639872.

Tervetuloa
Järjestelytoimikunta

Lähde Helsingin kadettiisiin matkalle Valamoon ja Kronstadtin

Helsingin kadettiisiin kesämatka toteutetaan kahteen erityisen kiinnostavaan, uudelleen matkailulle avautuneeseen kohteeseen, Valamon luostariin ja Kronstadtin linnoitukseen.

Matkan ajankohta on 26.-28.8.2006.

Valamon ortodoksinen munkkiluostari on luoteisen Venäjän mielenkiintoisimpia nähtävyyksiä. Luostarin 800-vuotinen historia on ainutlaatuinen yhdistelmä loistoa ja rappiota. Nyt luostari on jälleen heräämässä eloon. Myös Valamon saariston luonto on näkemisen ja kokemisen arvoinen.

Pietarin edustalla Kotlinin saarella sijaitseva Kronstadt oli suljettua sotilasaluetta 1990-luvun lopulle asti. Kronstadtin kaupungin ja linnoituksen 300-vuotinen historia on myös merkittävä osa ihmiskunnan historiaa nousuineen ja tuhoineen. Osa alueesta on liitetty UNESCO:n maailmaperintöluetteloon. Mielenkiintoinen nähtävyys on 1984 aloitettu Pietaria ympäröivä patohanke.

Matkan aikana tutustutaan useisiin sotahistoriallisesti merkittäviin taistelupaikkoihin. Asiantuntijaoppaana toimii sotahistorioitsija Anssi Vuorenmaa.

Helsingin kadettiisiin tukema matkan hinta jäsenille ja heidän seuralaisilleen on vain 295 euroa/henkilö, muille 310 euroa.

Tarkempi ohjelma ja varaukset VL-Matkoista, 09-444 774.

Kadettikunnan toimisto on kesälomien vuoksi suljettuna 3. - 31.7.2006

Henkilökunta on lomalla seuraavasti;
Pääsihteeri 26.6-23.7. ja 4.-17.9 ja toimistonhoitaja 3.-31.7. ja 28.11-6.12.
Kiireellisissä asioissa voitte lähettää sähköpostia
marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi tai yrittää kännykästäni
puh. 050 582 1464.

Hyvää kesää!
Marjukka Lehtinen

Kadettikurssi 55 ja Merikadettikurssi 40 juhlivat 35-vuotistaivaltaan

Presidentti Urho Kekkonen avasi Saimaan kanavan ja 100 kadettia Santahaminan Kadettikoulun ovet vuonna 1968. Kadettikurssin kokonaisvahvuus oli varsin pieni. Maavoimissa aloitti 75 kadettia, ilmavoimissa 15 ja merivoimissa 10.

Kaikilla oli yhteinen ensimmäinen vuosi. Kahden ja puolen vuoden opiskelun jälkeen valmistui 94 luutnanttia keväällä 1971.

Kapteenikurssit käytiin vuosina 1975 - 1977 ja Sotakorkeakoulun 45 kadettiveljeä vuosina 1979 - 81. Yleisesikuntaupseerien määrä lienee kadettikurssien ennätys.

Nyt jo kuluneiden 35 vuoden jälkeen on yhä viisi upseeria kurssiltamme palveluksessa. Puolustusministeriön kansliapäällikkö, kenraaliluutnantti Kari Rimpi on vielä pitkäikäin.

Vuosijuhlaan kokoonnuimme tällä kertaa ilman puolisoitten valvontaa pe-

rinteiseen tyyliin Santahaminan Kadettikoululle 18.3.2006. Kaikkiaan 40 kadettiveljeä iloitsi jälleennäkemisestä, kaukaisin matka tapaamiseen oli liikemies Jouni Lyytisellä Perusta.

Kadettiväapelimme Juhani Palonen ja kurssimme kuopus Heikki Harjunmaa laskivat kukkalaitteen Kadettikoulun Sankariaulassa. Kurssikokouksen johti aktiivikenraalikutna: Kari Rimpi nuijanvarressa ja Jarmo Peltola sulakynässä. Kurssin 40-vuotishistoriakirjan laatimaan lupautuivat Ilkka Kianto ja Yrjö Peltola. Valokuvauksen aloitti jo Pentti Väänänen. Söimme maittavan kadettiaterian ilman, että kukaan vanhempi tai nuorempi kadetti sitä häiritsti. Kadettikoulun johtaja everstiluutnantti Jari Kallio esitteli valaisevasti nykyisen ja tulevan kadettien koulutusjärjestelmän. Kysymyksiä ja ihmettelyä riitti, mutta kiire oli jo Suomenlinnan lautalle.

Merikadettiveljet vara-amiraali Jaakko Smolanderin johdolla ottivat meidät tyylikkäästi vastaan Merisotakoululla. Saunottiin kuuluisassa Merisotakoulun suuressa saunassa perinteiden kera ja ilta päättyi yhteiseen illalliseen Suomenlinnan Upseerikerholla.

Kurssimme hovirunoilija Erkki Rajamäki intoutui lausumaan jo kolmannen runokirjansa antia.

Elämän helmiä oli tämäkin tapaamisemme. Tulevaan 40-vuotisjuhlaamme kokoonnumme kesällä 2011 Jyväskylään Erkki Rajamäen kutsumana. Kohti uusia tavoitteita!

Kadetti 5515

Tunnelmaa kurssikokouksessa Kadettikoululla. Kuva Pentti Väänänen.

Kadettikunta r.y.:n myyntiartikkelit

TUE TOIMINTAA – TILAA			
ADRESSIT			1.4.2006
Toimitus myös suoraan vastaanottajalle. Hintoihin lisätään postikulut .			
4-lehtinen	7,00	KIRJEENSULKIJAMERKIT	
suruaddressi	7,00	tunnus	0,70 / kpl
sininen mokkaantinen	22,00	arkeittain	17,50 (25 kpl)
PIENOISADRESSIT	ml. kuoret	JOULUKORTIT	
tunnuksella	0,50	klassikko (sk, rk)	0,50
kolme kadettia	0,50	poro	0,60
KORTIT	ml. kuoret	kynttilä (sk, rk)	0,60
kiitoskortti (sk, rk)	0,30	lippu	0,65
kortti ilman tekstiä	0,50		
kutsukortti	0,30	MUUT	
pöytäkortti	0,20	kadettipatsas	600,00
MERKIT		standaari	25,00
jäsenmerkki	15,00	cd Suomi on hyvä maa	8,00
virkatutkintomerkki	22,00	cd, Eessä seisten, eellä mennen	10,00
KIRJAT			
Kunnia kestävän palkka, Kadettikunta 1921-1996	17,00 (kluutti) 25,00 (nahkaselk.)	Hehkuvien mielin, Kadettikuoron 150-vuotishistoriikki	12,00
Kadettiupseerimatrikkelit 1920-2000	54,00	Kaaderilauluja	30,00
Kadettiupseerimatrikkelit 1920-1985	31,00		
Lisäksi on myynnissä kurssikirjoja			
Tilaja;			
Osoite:			
Tilaukset postitse	Kadettikunta, Eino Leinon katu 12 E 64, 00250 Helsinki		
Puhelimitse	(09) 490 759	faxilla	(09) 446 262
S-postilla	marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi		
Huom! Toistaiseksi ei ole mahdollista saada korutekstausta.			

26. Kadettikurssi

Kokoonnumme avec perinteiselle lounaalle Helsinkiin Suomalaiselle Klubille Kansakouluja 3 keskiviikkona elokuun 23. päivänä kello 13.00.

Ilmoittautumiset Klubin vahtimestarille 14. - 19.8. puh. 09-694 6644.

Muistuta kadettiveljiä ja rouvia tilaisuudesta. Laita päivyriisi merkintä lounaasta.

Tule mukaan ja muista ilmoittautua.

Kurssitoimikunta

Everstiluutnantti Antti Juutilaiselle kunniapalkinto

Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiö palkitsi ye-everstiluutnantti Antti Juutilaisen kunniapalkinnolla Katajanokan Kasinolla 28.4. pidetyssä tilaisuudessa. Antti Juutilainen on viimeksi kunnostautunut Tieto-Finlandialla palkitun Jatkosodan pikkujättiläisen toisena päätoimittajana. Kunniapalkinto on huomionsoitus

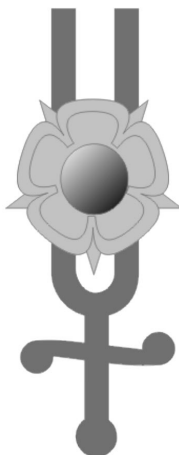
Antti Juutilaiselle hänen elämäntyöstään suomen sotahistorian tutkijana ja kirjailijana. Hän on ollut laatimassa teossarjoja Talvisodan historia 1 - 4 ja Jatkosodan historia 1 -6 sekä julkaissut useita sotahistoriallisia teoksia, kuten Mottien maa (1985), Ilomantsi, lopultakin voitto (1994) sekä Talvisodan pikkujättiläinen (1999) yhdessä

Jari Leskisen kanssa. Antti Juutilainen tunnetaan myös erinomaisena sotahistorian esitelmöitsijänä ja matkaoppaana. Hänet valittiin viime vuonna Suomen Sotahistoriallisen Seuran kunniajäseneksi. Lukuisilla kadettiupseereilla on ilo ja kunnia tuntee ”Iso-Antti” Kadettikoulun aikaisena joukkueenjohtajana ja upseeriveljenä.

Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön puheenjohtaja eversti Ahti Lappi (vasemmalla) luovutti kunniapalkinnon everstiluutnantti Antti Juutilaiselle.

”Ohoi sä kalpa kulta, on silmäniskus tulta...”

Kaaderien iloinen yhteislauuilta keskiviikkona, 13.9.2006 klo 18.00 Santahaminan Upseerikerholla.

Matti Orlamo ja Kaaderilaulajat laulattavat kadettiveljiä ja siskoja tutulla kerholla. Puolisot ja daamit mukaan laulamaan vanhoja, ehkä jo unohtuneitakin kadettilauluja, serenadeja ja merimieslauluja. Laulukirjoissamme on muitakin iloisia lauluja, kuin myös marssilauluja ja isänmaallisia lauluja. Kirjat ovat paikalla. Nuotin lukutaito tai kymppi laulussa ei ole tarpeen, sillä Matti saa kyllä ujoim-

matkin laulamaan!

Laulun lomassa nautitaan lohikeittoa kyytipoikineen. Asu vapaa.

Kerhon emäntää varten pyydetään ennakkoilmoittautumista mielellään maanantain 11.9. kuluessa Kadettikunnan toimistoon, marjukka.lehtinen@kadettikunta.fi, puh 490759, tai Kaaderilaulajien isännälle, Risto Rantakarille, risto.rantakari@elisanet.fi gsm 040-5147360

*Tervetuloa
Kaaderilaulajat*

Kirjallisuusarviot

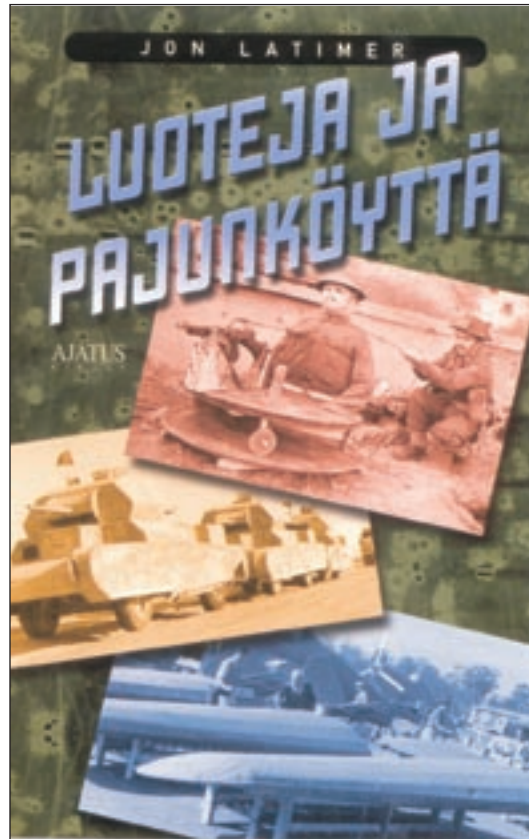
Jon Latimer: Luoteja ja pajunköyttä. Harhautus sodankäynnissä

Toimittanut suomentanut
Heikki Tiilikainen
Helsinki, Gummerus
383 sivua

Kalevala kuvaa ”vakaan, vanhan Väinämöisen” tiedon ja viisauden lähteeksi, kuten monet muutkin läntisen maailman tiedon myyttiä koskevat kuvaukset uskovat vanhuuden ja viisauden voimaan. Sotilasyhteisössä kokemuksen määrä, sotilasarvo ja ikä sanelevat erityisen merkittävästi viisauden ja tiedon määrää. Erityisesti paineen alla kyseisellä lähtökohdalla on taipumusta vielä vahvistua.

Heikki Tiilikainen on onnistuneesti kommentoinut ja suomentanut Jon Latimerin harhauttamisen perusteoksen. Kirja lähtee liikkeelle ajatuksesta, että sotilaskulttuuri ei siedä epäjärjestystä ja sekaannusta, vaan kulttuuria ohjaava ajatus on, että tapahtumilla on jonkinlainen järki ja merkitys. Jopa silloin, kun informaatio on rajallista ja ristiriitaista, sotilaskulttuurissa tehdään innokkaasti päätöksiä. Sodankäynnissä siksi harhauttamisen taito on keskeistä: että vihollinen, näkee, kuulee ja uskoo siihen, mitä se toivoo.

Harhauttaminen on taitona niin vaativa, että siihen turvaututaan vasta hädän hetkellä voimatasapainon saavuttamiseksi. Lisäksi lännessä harhauttamista on pidetty epämoraalisena, kuten usein kaoottista taidetta ja epämääräistä kulttuuria, joka on koettu sotilaspireissä rutiinien uhkaksi. Esimerkiksi Latimerin mukaan harhauttaminen säilyi pitkään amerikkalaisen sotilaskunniakäsityksen vastaisena. Suurvallat ovat uskoneet teknologiaan, jolla hankittaisiin ylivoima. Sodan voittaminen tapahtuisi rationaalisesti ilman harhauttamiseen turvautumisen

tarvetta. Fredrik Suuren innoittamana monet asevoimat ovat uskoneet enemmän ”vauhtiin ja voimaan” kuin harhautuksen keveään taiteeseen. Tehokkaimmat harhauttajat hyödyntävät epätavanomaista ajattelutapaa, jota ei juuri arvosteta rauhan ajan armeijassa. Menestyksenkäs harhauttaminen on enemmänkin taidetta kuin tiedettä. Meneillään olevalla informaatiovallankumouksella on samanlainen vaikutus kuin teollisella vallankumouksella.

Latimer korostaa kuinka esimerkiksi keskiajalla läntinen ritariaate suhtautui harhauttamiseen paheksuvasti. Kun taistellaan lähietäisyydellä, harhauttaminen ei ole kovinkaan sopiva keino taistelemiseen. Sen sijaan globaali informaatioteknologia mahdollistaa juuri visuaalisen ja tilannekuvaan liittyvän harhautuksen.

Sotilaskulttuurissa erotetaan toisistaan sanat tieto (information) ja tiedustelu (intelligence). Edellinen on pelkkää tosiasiaa, kun taas jälkimmäinen sisältää aina sotilaallista tulkintaa ja merkityksenantoa. Lisäksi käytetään vihollistiedustelua (reconnaissance)

ja alueiden valvontaa (surveillance), jolla pyritään luomaan omalle toiminnalle turvallisuutta (security). Latimerin mukaan tiedustelukuvan vertaaminen palapelin rakentamiseen on liian yksinkertainen vertaus, koska kyseessä on enemmänkin abstraktin maalauksen tulkinta. Hyvä tiedustelu-upseeri seuraa kuvan muodostumista ja ennustaa mitä abstraktiosta konkretisoituu. Harhauttaminen on taidetta, koska esimerkiksi saksalaisten järjestelmällinen naamiointi paljasti usein heidän toimintansa. Naamioiminen ei ole itsetarkoitus, vaan tähtää harhauttamiseen. Mitä ei voida kätkeä tai naamioida, voidaan aina esittää toisessa muodossa. Kun Pablo Picasso matkusti Pariisiin läpi ja näki naamiomaalattun tykin, hän sanoi: ”Tuon me olemme luoneet”.

Kirjaa voi suositella kaikille, jotka ovat kiinnostuneita niin sotahistoriasta, sotataidosta kuin informaatio sodasta. Kirja herättää kysymään, kuinka minä itse olenkaan harhautettavissa.

Aki-Mauri Huhtinen

Veli Kauranen: Suomen vanhat linnat, kartanolinnat, linnoitukset ja skanssit.

Tykkimiehet ry

Suomen Tykistömuseon julkaisu n:o 3

Suomen Tykistömuseo on julkaisusarjassaan ehtinyt jo kolmanteen ja neljänteen julkaisuun. Kaksi ensimmäistä ovat Jyri Paulaharjun kirjoittamat Hämeenlinnan tykistö 1200- luvulta vuoteen 1809 ja Tykistötiedustelu iskee. Äskettäin ilmestynyt kolmas julkaisu on Suomen vanhoja linnoja käsittelevä upea teos. Siihen on koottu kaikkien linnojen saatavissa olevat tiedot. Ulkoasultaan ja näyttävyydeltään se on teos parhaasta päästä.

Kirjoittaja, majuri Veli Kauranen, on tehnyt suurtyön, johon on mennyt aikaa hänen mukaansa vuosikymmeniä. Ei ihme, että perheen naisväki on joskus katsonut häntä pitkään. Mutta ilmeisesti tunnustustakin on tullut, sillä ei mies olisi muuten tällaista tehtävää jaksanut vuosikausia puurttaa.

Kirjoittaja on käsitellyt ensin hallintolinnot, joihin kuuluvat muun muassa Turun linna, Hämeen linna, Viipurin linna, Kuusiston linna, Raaseporin linna, Olavinlinna ja Korsholman linna. Seuraava aihepiiri sisältää kartanolinnat. Niistä mainittakoon Louhisääri, Fulkkila, Prinkkala, Sarvilahti ja Sundby. Kartanolinnoista monet muut ovat pelkkiä raunioita. Joitain on ollut vaikea sijoittaa sanan linna merkitykseen. Seuraavana ovat maalinnoitukset, joita ovat muun muassa Helsinki, Hamina, Loviisa, Lappeenranta ja Kärnäkoski. Viimeisenä ovat järvi- ja merilinnoitukset, joihin luettiin muutama skanssikin, jotka ovat tavallaan miehistösuojia. Sellaisia olivat muun muassa Sortavalan ja Utajärven skanssit.

Vanhan kotikaupunkini Viipurin linnaa ja linnoitusta on käsitelty sangen vaatimattomasti, ehkäpä siihen on vaikuttanut nimenomaan se, että linna ei enää kuulu maamme rajojen sisälle. Kuitenkin jo alkutekstissä on mainittu,

että vuoden 1939 rajojen sisäpuolelle jäänyttä aluetta käsitellään. Pyöreää tornia ei mainita kuin yhden kerran. Kuitenkin minun oli määrä viettää sen ravintolassa 10-vuotissyntymäpäiviäni. Määräystä syystä asiasta ei tullut mitään, mutta pidän tätä kuitenkin virheenä. - No, leikki sikseen!

Otsikolla Varsinais-Suomen tarulinnot käsitellään niitä linnoja tai puolustuksen etuvartioita, jotka oli rakennettu kristinuskon levittäytyessä Hämeeseen. Loppujen lopuksi ne eivät olleet tarulinnoja, vaan niistä on jäänyt ainakin nimistön perusteella todisteita olemassaolostaan.

Kirjan lähdeaineisto on hyvin kattava. Tekijä on tutustunut melkoiseen määrään linnoihin liittyvää kirjallisuutta ja arkistojen monenlaisiin aarteisiin, jopa yksittäisiä artikkeleita myöten. Sotasokeiden julkaisut on kuitenkin mainittu vain vuosilukuina, vaikka Sampo Ahdon kirjasarja lienee yksi mainittavimmista lähteistä. Edes kirjojen nimiä ei ole mainittu, eikä myöskään kirjoittajaa.

Kirjan kuvitus on näyttävä, mutta joidenkin alkuperäiskuvien ollessa värikuvia niiden toisto on jäänyt kovin kehnoksi. Syynä ei ole ollut tekijän taitamattomuus vaan kirjapainon kehnous. Ammattitaitoinen kirjapaino saa

värikuvista hyviä mustavalkoisia kuvia. Toisaalta myös jotkut alkuperäiskuvat ovat olleet siinä määrin kehoja, että niiden karsiminen olisi tehnyt hyvää kirjan ulkoasulle. Samoin olisi voinut karsia samanlaatuisia kuvia, mikä olisi tehnyt esitetyistä linnasta tai alueesta lukijalle mielenkiintoisemman. Myös olisi voitu välttää postimerkin kokoisia kuvia, joita on melko runsaasti.

Lappeenrannan taistelun muistomerkissä on hirrenpätkä, jonka kerrotaan tarinan mukaan valuneen linnoituksen portista alas verivirran mukana. Se kuvaa vain taistelun pitkää kestoaikaa ja kaatuneiden ja haavoittuneiden lukumäärää. Ajankulun myötä hirren valuminen verivirran mukana on muodostunut kansantarinaksi.

Kaiken kaikkiaan kirja on tutustumisen arvoinen ja erityisesti mainio lahjakirjaksi, jonka voisi hyvinkin antaa isälle tai pojalle tai viemisenä tuttaville. Kansikin on hyvin näyttävän näköinen. Positiivisena puolelta vielä mainittakoon, että loppuun on lisätty englannin- ja ruotsinkielinen kirjan kokonaisesitys. Kirjan voi ostaa tai tilata Hämeenlinnasta Tykistömuseosta.

Martti Sinerma

Urho Myllyniemi, Ilkka Korhonen, Esa Rahkonen: Tykkipoika ei peljätä saa, Kenttätükistökerho seitsemällä vuosikymmenellä

Tammisaaren Kirjapaino Oy 2005
ISBN 951-97069-4-1
278 sivua

Kenttätükistön suoje-luspyhimyksen, Pyhän Barbaran päivänä 4.12.2005 julkistettiin Kenttätükistökerho ry:n historiateos. Aselajikerho kuuluu osana Helsingin Reserviupseeripiiriin. Vuonna 2004 kerho sai uuden nimen, Kenttätükistökerho - Artilleriklubben ry, muuttuen siten valtakunnalliseksi tykkimiesten yhteisöksi.

Kerhon historia on monin tavoin kiintoisa. Itse asiassa alkusyys saatiin 31.10.1940 talvisodan jälkeen Helsingin Reserviupseerikerhon eräässä kokouksessa, jossa pohdittiin kerhon jakamista aselajiharrastuspiireihin. Talvella 1941 oli jo laadittu alustava suunnitelma harrastuspiireistä, joihin sisältyi muun muassa tykistö. Sitten valittiin asianmukaiset toimikunnat. Näin lähti itämään ajatus kenttätükistökerhosta, jonka virallinen käynnistys tapahtui kuitenkin eri syistä johtuen paljon myöhemmin. Monet muut aselajit ehtivät edelle. Sota tapahtumiseen vaikutti osaltaan tähän myöhäisyyteen kuten kaikkeen muuhunkin yhdistystoimintaan.

Kirja kertoo kerhon vaiheet seikkaperäisesti. Ensi lukemalta sisältö vaikuttaa henkilöluetteloinen ja vuosikokouksien selostuksineen vain kerhon sisäiseen käyttöön soveltuvalta. Käsitys on virheellinen. Itse asiassa lukijan eteen avautuu koko reserviupseerikuntamme uhratuva ja isänmaanrakkauden sävyttämä työ vaaran vuosista nykyhetkeen. Liittoutuneiden Valvontakomission käskyjen ja rauhansopimuksen pykälien mukaan sotien jälkeen reserviupseerikerhojen toiminta keskittyi lähinnä erilaisiin harrastuksiin, yhteisiin tilaisuuksiin kuten esitelmiin ja vierailuihin sekä illanviettoihin. Varsinaista puo-

lustusvoimien ulkopuolista sotilaallista koulutusta ei saanut antaa.

Helsingin Reserviupseerikerho ry:stä oli 1950-luvun alkaessa muodostunut lähinnä keskushallintoelin toiminnallisen painopisteen ollessa alaosastoissa. Näitä perustettiin lisää kaiken aikaa, mutta tykkimiehet loistivat poissaolollaan. Viimein herättiin. Toukokuun 10. päivänä 1951 Katajanokan Upseerikerholla oli Helsingin Reserviupseerikerho ry:n Kenttätükistöosaston perustava kokous.

Tästä alkoi virallinen taival kohti nykyistä Kenttätükistökerho ry:tä.

Toiminta käynnistyi vitkaan mutta sitten alkoi tapahtua, puhuria purjeisiin toi osaston Katajanokan Upseerikerholla järjestämä Tykkimiesten ilta 30.3.1954. Tilaisuus oli aktiivi- ja reserviupseerien yhteinen. Nyt oli hyvä jatkaa, aito tykkimieshenki oli virinnyt ja toiminta monipuolistui ja tehostui.

Kenttätükistökerho ry:n historian sivuilta avautuvat aikanaan kaikessa hiljaisuudessa aloitetut koulutustapahtumat, niiden laajentuminen uusiin uumiin Neuvostoliiton romahdettua sekä nykyhetken kiinteä maanpuolustustoiminta pattereineen kaikkineen. Kirjassa tulee todella hyvin esille itäisen naapurimme painostuksen ja maassamme syntyneen

radikalismien vaikutukset maanpuolustukseemme ja reserviupseeritoimintaan.

Yhteistoiminta ruotsalaisen tykistöupseerin ja tutkijan, Suomen ystävän, everstiluutnantti Jonas Hedbergin kanssa oli merkityksellinen. Hedberg oli kirjoittanut Ruotsin tykistöhistoriasarjan, jossa käsiteltiin myös Suomessa olleita tykistöjoukkoja. Yhteistoiminta käynnistyi konkreettisesti, kun Hedberg oli kutsuttu luennoimaan tykkimiesten iltaan 6.3.1964 aiheesta ”Finlands artilleri intill 1811” Hedbergin toimi aloitteellisesti Ruotsin ja Suomen tykistöupseerien vastaisessa yhteistoiminnassa, joka toteutui monipuolisina Karteschen-vierailuina ja Hedberg-kilpailuna. Ruotsin puolustusvoimissa 2000-luvun alussa tapahtunut voimakas supistaminen, suoranainen alasajo, heijastui vähentävästi myös tykistöupseerien yhteisiin puuhiin. Suurelle yleisölle vaikuttavin oli kaiketi Kuninkaallisen Suomen Tykistörykmentin 200-vuotisjuhllisuuksien vietto Helsingissä 3.6.1994. Senaatintorin kalustoesittely ja näyttelyt vetivät katsojia runsaasti. Pääjuhla oli Yliopiston juhlasalissa.

Kenttätükistökerho on solminut kiinteät yhteydet myös Viron kenttätükistöön. Tapaamiset ja yhteistilaisuudet puolin ja toisin ovat olleet menestyksellisiä.

Kenttätükistökerho ry:n historiateos on taiten laadittu, hyvä lähdeviitteistö ja selventävät liitteet täydentävät tekstiä. Kirjan sivuilta ilmenee myös se vanha totuus, että kaikkeen toimintaan vaaditaan aktiivinen puuhamiesten ryhmä, joka vetää mukaansa ja kehittää. Näin on käynyt myös Kenttätükistökerho ry:ssä, jossa tiettyjen henkilöiden energisyys ja kaukokatseisuus on linjannut vuosikymmenistä taivalta. Monet kerhon aloitteet on otettu käyttöön maanlaajuisesti tykistömme toiminnassa ja perinteissä.

”Tykkipoika ei peljätä saa” on liitetty Suomen Tykistömuseon julkaisusarjaan numerolla 4. ”Vieras valta ja maa meit’ei orjiksi saa, tykit laulua Suomen kun soi”.

Jyri Paulaharju

**Paavo Salonen ym.
Kadettiveljeyttä Tam-
mivyöhykkeellä**
ISBN 952-91-8672-X
Jyväskylä 2005

Kadettikunta on julkaissut kiitettävästi erilaisia kirjoja, mutta Kadettikoulu ja eri kadettiipiirit vähemmän. Erityisen hämmästyttävää on Kadettikoulun historian puuttuminen. Selityksenä saattaa olla, että tehtiinhän vuonna 1969 Kadettikoulun 50-vuotishistoria ja eri kadettikurssit ovat julkaisseet historiikkeja 25 - 30 kappaletta. Täydellinen Kadettikoulun historia kuitenkin puuttuu.

Kadettiipiireiltä ei oikeastaan ole odotettu historiategosta, mutta aihetta olisi. Niin eri alueille ja erilaisissa ympyröissä ne toimivat.

Turun kadettiipiiri on kiitettävän tarkkaasti koontanut oman piirinsä historian. Se julkaistiin kirjana vuonna 2005.

Tuloksena syntynyt historiategos on ansiokas. Toimituskunnassa ovat olleet Paavo Salonen, Pertti Huttunen, Tuomo Hirvonen, Seppo Ruohonen (nykyinen piirin puheenjohtaja), Hannu Melkko ja Martti Haavisto. Viimeksi mainittu on toimittanut teoksen.

Turun kadettiipiiri aloitti toimintansa vuonna 1924, joten takana on vuosia yli 80. Yhteistoimintaa oli jo ennen sitäkin. Valmistuihan 1. kadettikurssi 31.3.1920 ja kadetti numero 1, kurssin priimus ja kadettivääpeli Reino Laine, valitsi joukko-osastokseen Porin Rykmentin. Porilaisten ohella on mainittava luonnollisesti meriupseerit, joita on palvellut Turussa 1920-luvun alusta

alkaen. Eikä unohdeta rannikkotykkimiehiäkään. Heitä oli Turussa alusta alkaen.

Historiategos on rakennettu mielenkiintoisesti. Kadettikursseittain on esitelty upseerit valmistumisjärjestyksessä. Luonnollisesti kerrotaan myös niistä kadettiupseereista, jotka siirron kautta tulivat piirin alueelle. Samanaikaisesti on tuotu esiin, mitä tapahtui Turussa ja muualla Suomessa. Maailman tapahtumatkin selvitetään, joskin luonnollisesti suppeasti.

Vaikka usein puhutaan vanhoista hyvistä ajoista, niin kyllä tässäkin teoksessa selvitetään sitä kaoottisuutta, mikä armeijassa vallitsi, kun upseereiden joukossa oli Venäjällä koulutuksen saaneita, jääkäriupseereita, ulkomailla jatkokoulutuksen saaneita, lyhyempiä tai pidempiä erilaisia upseerikursseja käyneitä - ja kadettiupseereita. Oli

myös ristiriitoja suomenkielisten ja ruotsinkielisten välillä.

Yhteiskunnallinen kehitys oli 1920-luvulla varsin ristiriitaista. Seuraavalla vuosikymmenellä tilanne oli toinen Mäntsälän kapina pois lukien.

Ennen talvisotaa monet Turkuun tulleet kadettiupseerit olivat Turusta, Varsinais-Suomesta tai Satakunnasta, mutta joukossa oli muualtakin kotoisin olevia. Olin kuitenkin aistivini koko kirjan ajan tiettyä "turkulaista" nurkkapatriotismia, joka oikein suunnattuna on hyvä asia.

Sotien aika oli tietenkin alakuloa, niin kuin tekijät sitä kutsuvat, mutta sotien jälkeen toiminta vähitellen elpyi.

Sotien jälkeiseltä ajalta kirjassa on omakohtaisiakin muistelmia kuten esimerkiksi kenraaliluutnantti Erkki Laatikaisen elämänläheiset muistelukset nuoren upseerin ajalta. Sotien jälkeen Turkuun Kadettikoulusta tulleita upseereita ei enää esitellä vaan keskitytään kuvaamaan monipuolisesti nimenomaan kadettiipiirin toimintaa, mikä onkin oikea ratkaisu. Tietenkin on marssitettu "framille" paikalliset kenraalit. Osa on Turussa palvelleita, osa eläkkeelle siirtyessään Turkuun muuttaneita.

Kiitän kirjan sisältöä, kuvitusta, taittoa ja liitteitä. Hieman kritisoin 12 tyhjää sivua, kun kerran aineistoa on ollut runsaasti.

Lyhyesti totean kirjan ansiokkaaksi historiategokseksi. Siitä sopii muidenkin ottaa mallia.

Tapio Skog

Tehdään se yhdessä.

**Kari Norkola (toim.):
Urkien ensimmäiset
Kaaderimuistoja 2
40. Kadettikurssi 50
vuotta**
ISBN 952-91-8761-0
Helsinki 2005

Vuonna 1992 julkaistiin ”monumentaalinen” historia 26. kadettikurssista. Tämä kaikkien aikojen suurimman kadettikurssin kirja lähes mykisti muut kirjoittamista ja julistamista ajatelleet, sillä niin mahtava tuo kirja oli. Kadettikurssi 40 ei kuitenkaan säikkynyt, vaan toteutti oman ”virallisen” historiansa vuonna 1996. Se on hyvä historiikki. Kirja oli esikuva useille kadettikursseille tämän tyyppisestä teoksesta. Asiaa oli paljon. Kertomatta jäi kuitenkin edelleen vielä hyvin paljon. Siksi nyt kymmenen vuotta myöhemmin on julkaistu Kaaderimuistoja 2.

Historiikin alkuosa on täynnä kursilaisten esseitä yön hämyssä kirjoitettuna. Aiheet, kuten tiedetään, olivat vapaat ja niin todella tuntuu käsitellyn kaikkea mahdollista urheilusta, Lapin matkailusta, Marskista ja radioamatööri toiminnasta, unohtamatta koulutustoimintaa, aikapulaa ja kuoleman säteilyä. Jokaisen esseen vieressä on valokuva nuoresta kadetista. Kovasti ovat silloiset kadetit vuosien myötä muuttuneet, mutta onhan heidän kadettiajastaan jo 50 vuotta.

Toinen suuri osasto on omistettu tapahtumille, pienille tai suurille. Palvelus tai sen kehittäminen ei ole juuri esillä. Sen sijaan saamme tutustua iltaloma- ym. kulttuuriin, viehättäviin naiskaunottariin ja ”kuulalaakeriin”, jolla ei ole mitään tekemistä metallin kanssa. Kulttuuriakin on ansiokkaasti harrastettu.

Muuan kertomus tuntui tutulta. Kyseessä oli vanhempi helsinkiläinen lääkäri, joka kutsui kadetteja kanssaan oopperaan nauttimaan ns. korkeammasta taiteesta. Myös omalla kadettikurssillani vuotta myöhemmin oli

samanlainen tapaus. Tietääkseni asia oli vilpiton, ainakin kadettitoverini kertoivat näin.

Jotain koulutukseen liittyväkin on muistettu. Lentäjät ovat muistelleet lentokoulutusta. Niinhän sitä sanotaan, että lentäminen ei ole ammatti - se on elämäntapa.

On luonnollista, että kirjassa on katsaus kuluneisiin vuosiin kurssin omasta näkökulmasta. Moni on rivistä poissa. Heitä on lähes 25, mikä on hätkähdyttävän paljon.

40. Kadettikurssilta valmistui 63 upseeria. Kolmesta tuli kenraali, 12 yleni everstiksi. Elossa on 40 kurssin upseeria. Keski-ikä on juuri nyt 72,5 vuotta.

Tässä julkaisussa ”törmäsin” ensimmäisen kerran ns. kummi-kurssiin, joka 40.kadettikurssilla on kadettikurssi 90.

Nyt julkaistu teos on tarkoitettu luonnollisesti ennen kaikkea 40.kadettikurssin käyttöön. Siitä on kuitenkin iloa ja hyötyä myös muille.

Kirjan on toimittanut ja taittanut monitoimimies Kari Norkola. Toimitusneuvostoon kuuluivat Reijo Kuusisto, Matti Mattila, Veikko Poikonen, Raimo Riikonen, Jouko Suni ja Veikko Tähtinen.

Kadettikurssi 40 on jälleen tehnyt laadukasta työtä. Kurssia on syytä onnitella erinomaisesta lopputuloksesta.

Tapio Skog

Kaikki saman lipun alta!

Yritysliput ■ Viirit ■ Kansallisliput ■ Mainoskankaat
Banderollit ■ Pöytästandaarit ■ Suunnittelutuki
Lipputangot ■ Tanko-osat ■ Asennukset ■ Liputusjärjestelmät
Lippusarjat ■ Terveystankot ■ Asennukset ■ Liputusjärjestelmät

Flagmore
www.flagmore.com

Vattuniemenkuja 4 E, 00210 Helsinki, (09) 5497 6500

JÄRÄMÄ LAPINSODAN MUSEO

Kuvat: Tapio Huttunen

Järämä sijaitsee 18 km Karesuvannosta Kilpisjärvelle päin. Järämässä on n. 100 m² kokoinen näyttelyrakennus, jossa pysyvä näyttely ”Sota-aika Tunturi-Lapissa”. Rakennuksen takana kohoavilla rinteillä on Saksalaisten toisen maailmansodan jälkeen rakentama ”Sturmbock-Stellung”, entistetty linnoitusalue. Järämä on avoinna kesäaikana ja siellä voi istahtaa hetkeksi kahvikupposen ääreen. Näyttelyyn ja linnoitusalueelle onsisäänpääsymaksu.

LISÄTIETOJA:

Enontekiön Matkailutoimisto,
Ounastie 165, 99400 ENONTEKIÖ,
p. 016-556 215, 556 211, fax 556 229
E-mail: matkailu.info@enontekio.fi
ja internet: www.enontekio.fi

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO

Jääkärintie 80
62420 KORTESJÄRVI

Museossa kerrotaan jääkäri liikkeen syntyvaiheista, toiminnasta ja sen merkityksestä maamme itsenäisyydelle.

Avoinna 15.6. - 15.8. joka päivä klo 11.00 - 18.00
16.8. - 14.6. ma - pe klo 10.00 - 15.00
muina aikoina sopimuksen mukaan

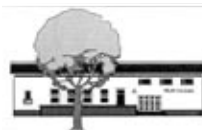
Pääsymaksu 2 euroa sisältää esittelyn, museokauppa

Puhelin 06-2412 4228, 2412 400
Email kunta@kortesjarvi.fi
www-sivusto www.kortesjarvi.fi

JALKAVÄKIMUSEO Mikkelin Vanha Kasarmialue Jääkärintie 6-8, 50100 Mikkeli

Avoinna 16.5.-31.8. päivittäin klo 10-17, muulloin pe-su klo 11-16.
Puh/Fax 015-369 666, GSM 044 3369 666
Kotisivu: www.jalkavakimuseo.fi
Erikoisnäyttelyt: JALKAVÄEN 60 RAUHANVUOTTA
www.jalkavakimuseo.fi

RUk-museo

Kadettikoulunkatu 8,
49400 HAMINA
Puh. (05) 181 66498

AVOINNA

Kesäaikana
tiistaista sunnuntaihin
klo 10.00 - 16.00
muulloin tilauksesta
puh. (05) 181 66291

Museossa on nähtävänä
Reserviupseerikoulun perinteitä ja
toimintaa sekä Haminan että Niinisalon
kausilta.

Tervetuloa Suomen Tykistömuseoon!

Linnankasarmi, Hämeenlinna

Kaupungin keskustassa Hämeen vanhan linnan vieressä sijaitseva sotahistoriallinen erikoismuseo.

Vaikuttavat multimediaesitykset kesän 1944 taisteluista:

- IHANTALAN IHME, Tali-Ihantalan suurtaistelu
- KORPISODAN SUURVOITTO, Ilomantsin mottitaistelu.
- TAISTELU LAATOKAN KARJALASSA, Syväriitä Nietjärvelle. Filmejä myös myytävänä videokasettina tai dvd:nä, 25 euroa/kpl + postituskulut.

Erikoisnäyttelyt:

- Tarton rauhnan rajojen sisältämät Suomen vanhat linnat, kartanolinnat, linnoitukset, skanssit, redutit ja joukko luostareita, mittava kuvanäyttely
- Vainolaista vastaan, sotaa kuvin ja piirroksin vuodelta 1943

Teemanäyttelyt mm:

- Suomen Marsalkka Mannerheim 1867–1951

– sotilas ja valtiomies – tutkimusmatkailija

– humanitäärinen toiminta

- Jääkäriiliike 90 vuotta

Erään jääkäriin tarina

Ainutlaatuinen valokuva- ja esinenäyttely Jääkäripataljoona 27:ssä palvelleen jääkäriin vaiheista.

- Sotilaskotinäyttely

Sode elää ajassa

- Lotta Svärd -perinnenäyttely

Avoinna: 1.10.–31.3. ma–su 12–17 1.4.–30.9.

ma–su 10–18, muulloin sopimuksen mukaan.

Ilmainen sisäänpääsy:

– sotaveteraanit – koululaisryhmät opettajan johdolla

Cafe Katri (03) 1814 3447.

Tiedustelut: puh. (03) 682 4600, fax (03) 682 4601

Linnankasarmi, 13100 Hämeenlinna

e-mail: tykistomuseo@virpi.net www.tykistomuseo.fi

PANSSARIMUSEO

Hattulantie 334, 13200 Parolannummi, puh. 03-8814 4524
Avoinna: 1.5.-30.9. ma-su klo 10-18 ja 1.-31.10. la-su klo 10-17

UUTTA MUSEOLLA:

T-72 ja BTR-60

KORSULAULUILTA KE 14.6. klo 19

PERHEPÄIVÄ LA 15.7. klo 10-16

Panssarimuseolla Parolannummella

- PsPr:n kalustoesittely
- laser-ammuntaa
- poniratsastusta
- pomppulinna
- kilpailuja
- myyntipisteitä
- sota-koiranaytoksia
- Miauskis-kissa
- viihdyttää klo 12
- sotilassoittokunta klo 13-15

HämPsP:n perinnepäivän paraati klo 10.
Paraatissa mukana museovaunuja. Telo-ajelua museokäytöllä maksua vastaan HämPsP:n taistelu-näytös klo 14

NÄYTTELYT 2006

- ▶ "TERVEISIÄ SODASTA"
Puhdetyöt ja sotamustoesineet 1939-1945
- ▶ Suomalaisen panssarijoukkojen merkit ja tunnukset 1919 - 1945

TOIMINTANÄYTTÖKSIÄ 2006

17.-18.6. ja 5.-6.8. klo 12.00

toimisto@panssarimuseo www.panssarimuseo.fi

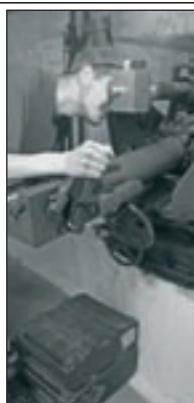

Huittisten museo

Presidentti Risto Ryti -osasto
Kuvanveistäjä, professori Lauri Leppäsen taiteen kokoelma
Pai-kallishistoriaa

Avoinna la-su klo 12-16
1.6.-15.8. myös ti-pe klo 12-17
Ryhmillä myös sopimuksesta

Kirkkotie 4, Huittinen, p. 02-5604319
museo@huittinen.fi

JOENSUUN BUNKKERIMUSEO

Osa Salpalinjaa

Avoinna: 1.6. - 27.8. ti-su klo 11-17,
maanantaisin suljettu

Liput: 3/2€

(osa tuotosta veteraanityöhön),
ryhmäopastukset: 44€ (suomi)

Tiedustelut ja varaukset Carelicum
carelicum.lipunmyynti@jns.fi
puh. (013) 267 5222,
050 5202762/Kankaanrinta

Kanttiini- ja nuotiopalvelut:
Joensuun sotaveteraanit ry
Pohjois-Karjalan Sotilaspoikien Perinnekiila

Constantem decorat honor

Ylennetty kenraalimajuriksi

Jaakko Taneli Oksanen 58. k 4.6.2006

kontra-amiraaliksi

Juha Sakari Rannikko 46. mek 4.6.2006

prikaatikenraaliksi

Ilkka Pertti Juhani Laitinen 69.k 21.3.2006

Juhani Mikael Kääriäinen 60. k 4.6.2006

Juha-Pekka Liikola 61. k 4.6.2006

Vesa Tapio Tynkkynen 62. k 4.6.2006

everstiksi

Aapo Eljas Cederberg 64. k 4.6.2006

Jouko Juhani Hyötyläinen 63. k 4.6.2006

Juha-Pekka Pystynen 67. k 4.6.2006

Eero Tapio Pyötsiä 68. k 4.6.2006

Mika Tapio Soininen 68. k 4.6.2006

Juha Eerik Tammikivi 65. k 4.6.2006

Pekka Juhani Tynkkynen 68. k 4.6.2006

kommodoriksi

Sakari Paavo Antero Martimo 67. k 4.6.2006

everstiluutnantiksi

Vesa Antero Blomqvist 75.k 6.12.2005

Erkki Tapio Matilainen 75.k 6.12.2005

Jaakko Johannes Ritola 75.k 6.12.2005

Kai Juhani Skogström 68.k 6.12.2005

Timo Kalevi Karjalainen 69.k 21.3.2006

Lauri Pekka Olavi Airaksinen 72. k 4.6.2006

Mats Mikael Feldt 72. k 4.6.2006

Jari Pekka Juhani Haataja 72. k 4.6.2006

Arto Ensio Ikonen 72. k 4.6.2006

Pasi Pellervo Jokinen 75. k 4.6.2006

Tuomo Aarne Armas Katisko 65. k 4.6.2006

Mikko Lauri Tuomas Kauppala 75. k 4.6.2006

Pertti Sakari Kuokkanen 72. k 4.6.2006

Ahti Olavi Kurvinen 72. k 4.6.2006

Asko Kustaa Olavi Muhonen 72. k 4.6.2006

Timo Juhani Mäki-Rautila 72. k 4.6.2006

Ali Juhani Mättölä 73. k 4.6.2006

Esa-Jussi Nuutila 65. k 4.6.2006

Eero Juhani Pakarinen 72. k 4.6.2006

Timo Kalevi Saarinen 72. k 4.6.2006

Harri Kalevi Savolainen 72. k 4.6.2006

Timo Mikko Ilmari Soikkeli 72. k 4.6.2006

Ari Tapio Suominen 63. k 4.6.2006

Jukka Veli Tapani Tonteri 64. k 4.6.2006

Manu Petteri Tuominen 73. k 4.6.2006,

palvelusarvo komentaja

Hannu Tapani Virta 66. k 4.6.2006

Vesa Juhani Virtanen 73. k 4.6.2006

Pasi Tapio Välimäki 73. k 4.6.2006

komentajaksi

Petri Kalevi Heilanen 55.mek 4.6.2006

Heikki Olavi Jantunen 72. k 4.6.2006

Topi Juhani Tuukkanen 55.mek 4.6.2006

Jussi Pärttyli Voutilainen 72. k 4.6.2006

majuriksi

Jarkko Tapani Kolehmainen 78.k 21.3.2006

Heikki Antero Kumpula 78.k 21.3.2006

Harri Petteri Tossavainen 78.k 21.3.2006

Mika Marko Tapani Barck 74. k 4.6.2006

Jukka Pekka Harajärvi 77. k 4.6.2006

Rolf Johan Helenius 74. k 4.6.2006

Juhani Markus Helin 73. k 4.6.2006

Heikki Jari Jauhainen 74. k 4.6.2006

Ilkka Ilari Jääskeläinen 74. k 4.6.2006

Ilpo Juhani Kärkkäinen 74. k 4.6.2006

Jorma Olavi Könttä 74. k 4.6.2006

Harri Tapani Lehtola 77. k 4.6.2006

Kimmo Olavi Levander 74. k 4.6.2006

Caj-Cristian Liukonen 74. k 4.6.2006

Harri Pekka Mäkelä 74. k 4.6.2006

Mika Veli-Martti Niemi 74. k 4.6.2006

Tero Emanuel Paakkari 77. k 4.6.2006

Hannu Tapani Palkovuori 74. k 4.6.2006

Pasi Petteri Pelkonen 74. k 4.6.2006

Lassi Juhani Piirainen 74. k 4.6.2006

Asko Antero Ruohomäki 74. k 4.6.2006

Antti Matti Tapio Saarelainen 74. k 4.6.2006

Juha Petteri Seppälä 77. k 4.6.2006

Olli Mikael Siivola 77. k 4.6.2006

Markku Juhani Suomela 77. k 4.6.2006

Mika Matti Gabriel Tapanainen 74. k 4.6.2006

Jukka Alpo Sakari Tirkkonen 74. k 4.6.2006

Matti Jeremias Tonteri 77. k 4.6.2006

Matti Juhani Tuikka 74. k 4.6.2006

Matti Tapani Valkeapää 74. k 4.6.2006

Markku Juhani Väätänen 74. k 4.6.2006

Matti Tapani Ylinen 74. k 4.6.2006

komentajakapteeniksi

Marko Kristian Aheristo 61.mek 21.3.2006

Vesa Johannes Aalto 74. k 4.6.2006,

palvelusarvo majuri

David Mauri Prosi 74. k 4.6.2006

kapteeniksi

Hannu-Matti Tapani Ahtinen Ou+täydk 4.6.2006

Ari Petteri Anttila 84. k 4.6.2006

Tuomas Olavi Arajuuri 84. k 4.6.2006

Sami Erik Elfving 83. k 4.6.2006

Riku Jetro Juhana Hartikainen 84. k 4.6.2006

Janne Juhani Hotta 84. k 4.6.2006

Veli-Pekka Huttunen 84. k 4.6.2006

Tommi Petteri Iiskonmäki 84. k 4.6.2006

Markus Ville Juhani Ilonen 83. k 4.6.2006

Janne Kristian Jortama	84. k	4.6.2006	Komdri Kaukoranta Timo Veli J.	62.k	1.1.2007
Markus Keijo Tapani Kaartinen	Ou+täydk	4.6.2006	Kom Ranta Raimo Tapani	64.k	1.1.2007
Juha Matti Kaleva	Ou+täydk	4.6.2006	Maj Tuisku Mika Ilmari	74.k	1.9.2006
Mika Juhani Kantola	Ou+täydk	4.6.2006	Ev Nordberg Erkki Juhani	55.k	1.9.2006
Antti Tuomas Keränen	84. k	4.6.2006	Maj Lumiaho Seppo Juhani	64.k	1.8.2006
Ari-Matti Kalevi Korhonen	84. k	4.6.2006	Maj Kuosmanen Heikki Tapani	64.k	1.8.2006
Mikko Juhani Kuokka	84. k	4.6.2006	Lpamir Österlund Bo Ragnar	38.mek	1.8.2006
Petri Juhani Landkammer	84. k	4.6.2006	Maj Keckman Pentti Sakari	67.k	1.7.2006
Antti Juhani Lautala	84. k	4.6.2006	Maj Ketola Veli-Matti Johannes	68.k	1.7.2006
Mikko Tuomas Leppänen	84. k	4.6.2006	Ev Kasurinen Kari-Aapo Paavali	56.k	1.7.2006
Jani Sakari Liitola	83. k	4.6.2006	Kenrm Sipi Kalervo Vilho	53.k	1.7.2006
Sami Petteri Liukkonen	84. k	4.6.2006	Evl Parkkola Ari Johannes	64.k	1.6.2006
Teemu Einari T. Mahlamäki	84. k	4.6.2006	Evl Laukkanen Lassi Kullervo	63.k	1.6.2006
Jyri Johannes Mattila	84. k	4.6.2006	Kom Berner Reino Jyrki Arne	47.mek	1.6.2006
Sami Markus Melander	84. k	4.6.2006	Ev Storgårds Karl Gustav Mikael	60.k	1.6.2006
Teemu Timo Tapani Metsola	84. k	4.6.2006	Komdri Grönberg Stig-Göran	60.k	1.6.2006
Antti Elias Oikarinen	84. k	4.6.2006	Maj Timonen Matti Tapani	73.k	1.6.2006
Erkki Alekski Paalu	84. k	4.6.2006	Kapt Vesikko Jarmo Heikki	79.k	1.6.2006
Harri Tapio Pelkonen	Ou+täydk	4.6.2006	Ylil Ruokojärvi Kai Petri Ossian	83.k	1.6.2006
Kimmo Mikael Pispa	84. k	4.6.2006	Kapt Oijala Eero Valto	76.k	22.5.2006
Panu Antero Pokkinen	83. k	4.6.2006	Evl Niukkanen Tuomo Juhani	63.k	1.5.2006
Jouni Samuli Poutanen	84. k	4.6.2006	Maj Hemilä Seppo Juhani	58.k	1.5.2005
Jari Veikko Puiras	88.k	4.6.2006	Maj Mikkonen Martti Tapio	63.k	1.5.2006
Janne Juhani Pukkila	84. k	4.6.2006	Maj Rantanen Lars Tapio	63.k	1.5.2006
Jussi Tapio Puustinen	84. k	4.6.2006	Maj Auvinen Mauri Olavi	64.k	1.5.2006
Kaj Tommi Henrik Pyöriä	84. k	4.6.2006	Evl Juntunen Seppo Jaakko Juhani	61.k	1.5.2006
Riku Juhana Reijonpoika Rantakari	84. k	4.6.2006	Kapt Kulmala Kalle Johannes	82.k	4.4.2006
Jani Antero Reijonen	84. k	4.6.2006	Maj Sievänen Pekka Antero	70.k	1.4.2006
Timo Antero Ronkainen	84. k	4.6.2006	Maj Somerkallio Aimo Olavi	64.k	1.4.2006
Vesa Lauri Ilmari Sahlman	84. k	4.6.2006	Maj Silvennoinen Kari Juhani	63.k	1.4.2006
Janne Jouko Taneli Sallila	84. k	4.6.2006	Maj Ilola Lasse Olavi	62.k	1.4.2006
Paavo Tapani Sarala	84. k	4.6.2006	Evl Teräsvalli Timo Tapani	62.k	1.4.2006
Mikko Olavi Sarantola	84. k	4.6.2006	Maj Pöyry Timo Pekka Juhani	60.k	1.4.2006
Tommi Keijo Petteri Sikanen	84. k	4.6.2006	Evl Partonen Pekka Tapani	63.k	1.4.2006
Kimmo Mikko Antero Suotsalo	84. k	4.6.2006	Kaptl Sipilä Hannu Untamo	65.mek	31.3.2006
Marko Juhani Taimela	84. k	4.6.2006	Kapt Hartikainen Ville Johannes	82.k	29.3.2006
Kalle Vihtori Tilli	Ou+täydk	4.6.2006	Maj Kuisma Petri Juhani	70.k	1.3.2006
Timo Antero Vestama	84. k	4.6.2006	Maj Hämäläinen Heikki Tapani	71.k	15.2.2006
Tuomas Antero Väyrynen	84. k	4.6.2006	Kenrl Kylä-Harakka Ilkka Eemeli	53.k	1.2.2006
Eija Liisa Ylönen	84. k	4.6.2006	Prkenr Tuunanen Martti Pekka	60.k	1.2.2006
			Ev Väänänen Pentti Juhani	55.k	1.2.2006
			Evl Aho Martti Kalevi	60.k	1.2.2006
kapteeniluutnantiksi			Komkapt Partio Markku Armas	47.mek	1.2.2006
Jan Emil Torsten Brunberg	67. mek	4.6.2006	Maj Jormanainen Juhani Ensio	63.k	1.2.2006
Mika Lari Sebastian Hartemo	66. mek	4.6.2006	Maj Järvinen Markku Juhani	63.k	1.2.2006
Olli Markus Hartikainen	67. mek	4.6.2006	Komkapt Ramsi Juha Antero	63.k	1.2.2006
Timo Johannes Heikkinen	71. mek	4.6.2006	Maj Vienola Hannu Ilmari	63.k	1.2.2006
Jari-Pekka Kettula	67. mek	4.6.2006	Kenrm Holma Juha Heikki	53.k	1.1.2006
Hannu Olavi Koski	83. k	4.6.2006	Evl Haverinen Seppo Ensio	65.k	1.1.2006
Jarmo Tapio Mäkinen	67. mek	4.6.2006	Evl Koho Ilkka Olavi	66.k	1.1.2006
Ulla Tuulikki Riikonen	67. mek	4.6.2006	Evl Erävaara Petri Tapio	67.k	1.1.2006
Kari Tapio Tarvainen	67. mek	4.6.2006	Maj Manninen Kari Tapani	70.k	1.1.2006
			Ylil Puumalainen Markku Antero	82.k	7.12.2005
Reserviin			Evl Alhovaara Pekka Ahti Juhani	61.k	1.12.2005
Ev Liinamaa Jukka Antero	63.k	1.1.2007	Ylil Liikamaa Marko Tapio	84.k	1.9.2005
Maj Riikonen Markku Antero	63.k	1.1.2007	Evl Nyman Erkki Ilkka Olavi	58.k	1.9.2005
Komkapt Enberg Pekka Juhani	47.mek	1.1.2007	Ev Vaahtolampi Esko Pentti	53.k	1.9.2005
Evl Seppä Jarmo Juhani Kullervo	64.k	1.1.2007			

Kylkirauta onnittelee ylennettyjä ja toivottaa reserviin siirtyneille parhainta menestystä!

”Totuuksia” on syytä epäillä

Päähäni taottiin nuorempana upseerina uskomus, jonka mukaan eräs toisen maailmansodan tärkeimmistä sotataidollisista kokemuksista oli se, että suurhyökkäysten voima oli vastustamaton. Jos ylivoimainen hyökkääjä tosissaan yritti, se meni aina puolustuksen läpi. Näin meitä kuulemma opetti toinen maailmansota, ja tämän opetuksen perustalle sodanjälkeisiä periaatteita sitten rakenneltiin. Muutamia poikkeuksia toisen maailmansodan kaavasta sentään myönnettiin löytyvän. Syytä tai toisesta nuo poikkeukset olivat tapahtuneet Suomen rintamalla. Ihantalassa, Vuosalmella ja Nietjärvellä me suomalaiset olimme heittäneet takaisin hyökkääjän, joka epäilemättä oli ollut ylivoimainen ja vakavissaan koettanut tehdä meistä selvää.

Halumatta pienimmästäkin määrin vähätellä veteraaniemme saavutuksia on kuitenkin todettava, ettei suurhyökkäysten torjuminen muuallakaan ollut aivan poikkeuksellista. Sananvallon ollessa sataprosenttisesti voittajamaiden hallussa, mihin tilanteeseen ei edelleenkään ole tullut mainittavaa muutosta, puolustajien eli saksalaisten torjuntamenestyksistä vain vaiettiin, eikä niistä näin ollen tiedetty juuri mitään.

Malliesimerkki propagandasta, joka meilläkin nieltiin mukisematta, oli neuvostoliittolainen tarina Stalinin kymmenestä strategisesta iskusta vuonna 1944. Tarinan tarkoituksena oli luonnollisesti neuvostoliittolaisen ja erityisesti toveri Stalinin sotataidon suunnitelmallisuuden ja vastustamattomuuden osoittaminen. Jo tasaluku kymmenen todisti, miten järkkymättömästi Suuri Sotapäällikkö toteutti tahtonsa.

Lukuun päästiin kuitenkin vain sillä tavalla, että ”unohdettiin” epäonnistuneet hyökkäykset. Outoa oli, että meillä ei huomattu edes sitä, että omankin maamme kohtalolle ratkaisevan tärkeät saksalaisten torjuntavoitot Narvan rintamalla helmi- ja maaliskuussa 1944 sekä saman vuoden heinä- ja elokuussa eivät saaneet mitään huomiota osakseen. Todellisista suurhyökkäyksistä oli kuitenkin kysymys, ja meidän olisi saattanut käydä todella huonosti, elleivät ”saksalaiset”, jotka itse asiassa olivat saksalaisia, virolaisia, hollantilaisia, norjalaisia, belgialaisia ja muita eurooppalaisia vapaaehtoisia, olisi hukuttaneet venäläisten rynnistystä vereen ja tuleen. Venäläisillähän oli Kannaksen suurhyökkäykseen liittyen tarkoitus tehdä mairinnousu Etelä-Suomeen, jos Baltia olisi ollut heidän hallussaan. Saksan apu meille kesällä 1944 olisi joka tapauksessa käynyt mahdottomaksi, ja muutenkin olisi tilanteemme ollut enemmän kuin hankala.

Myös muut epäonnistumisensa Neuvostoliitto sivuutti vaihtololla. Ehkä merkittävin esimerkki oli suurhyökkäys keskellä itärintamalla marras- ja joulukuussa 1942, josta ei aikoihin puhuttu mitään. Voimaa hyökkäykseen oli keskitetty melkein kaksi miljoonaa miestä, 3300 panssarivaunua, 24 000 tykkiä ja kranaatinheitintä sekä toista tuhatta lentokonetta. Hyökkäys päättyi täysin alivoimaisen puolustajan torjuntavoittoon ja nykyvenäläisten tietojen mukaan 215 000 miehen tappioon hyökkääjän riveissä.

Jopa Normandian valtava hyökkäyssotatoimi, jonka loppujen

lopuksi oli suorastaan pakko johtaa läpimurtoon, tarjoaa joukon esimerkkejä menestyksellisestä puolustuksesta. Sitä osoittaa parhaiten se, että liittoutuneet onnistuivat valloittamaan Caenin keskeisen kaupungin vasta noin puolentoista kuukauden kuluttua mairinnousun alkamisesta. Kuitenkin kaupunki oli määrä ottaa jo ensimmäisen hyökkäyspäivän eli kesäkuun 6.päivän 1944 iltaan mennessä. Caenin keskustaan on rantaviivalta 15 kilometriä, ja sen korkeammat rakennukset näkyvät hyvin mairinnousurannikon mäennyppylöille.

Voimasuhteiden puolesta liittoutuneiden olisi pitänyt päästä Caeniin melkein puoksumarssissa. Rannikkoa puolusti tällä alueella 716.Divisioona 40 kilometriä leveällä puolustusalueella divisioonan vahvuuden ollessa vajaa 7800 miestä.

Naapuridivisioonassa oli sentään lähes 13 000 miestä, mutta myös sen puolustusalue lähenteli 40 kilometriä. Meillä ei näin harvaa puolustusta ollut kuin jossain Itä-Karjalan korvessa. Reservejä armeijakunnalla, johon divisioonat kuuluivat, oli yksi panssaridivisioona, jolla oli noin sata Pz IV-tyyppistä panssarivaunua. Saksalaista kenttätykistöä oli divisioonien 80 kilometriä leveällä vastuualueella kymmenen patteristoa, jota täydensivät rannikkotykistön kantalinnoitetut kolme patteria. Muu oli vasta puolivalmista, ja lisäksi koko tykistö tuhoutui tai lamaantui hyökkääjän tulivalmistelussa. Linnoitteita oli vähemmän kuin meikäläisessä VT-asemassa Kannaksella.

Tätä heikkoo rintamaa vastaan kohdistui maailmanhistorian massiivisin hyökkäys. Saksalaisarmeijakunnan kimppuun oli ensimmäisenä hyökkäyspäivänä käymässä neljä divisioonaa ja yksi maahanlaskudivisioona. Divisioonien vahvuus vahvennukseksi oli yhtymää kohden 40 000-50 000 miestä maahanlaskudivisioonaa lukuun ottamatta. Toimintaan osallistui noin 7000 laivaa ja 12 000 lentokonetta, joita vastaan saksalaisilla oli asettaa 43 lähinnä veneluokan alusta ja muutama sata lentokonetta.

Läpimurtoa ei yllättävää kyllä tapahtunut, ja niinpä Normandian varsinaiset taistelut käytiin vasta seuraavien kahden ja puolen kuukauden aikana. Kumpikin osapuoli toi luonnollisesti paikalle lisää joukkoja, ja esimerkiksi viikon kuluttua saksalaisilla oli 130 000 miestä ja 600 panssarivaunua ja liittoutuneilla 380 000 miestä sekä 2700 panssarivaunua. Puolustajan tavattomana kiusana oli hyökkääjän täydellinen ilmaherruus kaikkine siitä aiheutuneine seurauksineen. Saksalaiset joukot pystyivät torjumaan suunnattoman ylivoimaiseksi kasvaneen hyökkääjän vielä useiden viikkojen ajan.

Aikanaan omaksumani oppi toisen maailmansodan suurhyökkäysten vastustamattomuudesta ei siis aivan vastannutkaan todellisuutta, mutta pitkään minulta meni, kunnes sen käsitin. Kuinka kauan menee siihen, että ymmärrettäisiin nykyisin markkinoidun tietokonesodankäynninkin olevan jotain muuta kuin sodan todennäköinen arki? Ahaa-elämys saattaa hämärtyä, kun television amerikkalaisohjelmissä visaisempienkin ongelmien vastaukset löytyvät tietokoneiden kuvaruuduilta, ja niistähän me elämää opimme.

Sampo Ahto

IN MEMORIAM

Perkki

Väinö Kaarlo Juhana
Majuri
s. 25.10.1915
k. 14.2.2006
Kad.n:o 259
11.merikurssi

Loikkanen

Jyrki Heikki Antero
Majuri
s. 28.6.1937
k. 18.2.2006
Kad.n:o 601
28.merikurssi

Vartiainen

Osmo Johannes Vartio
Majuri
s. 17.8.1917
k. 21.2.2006
Kad.n:o 1968
24.kurssi

Kääriäinen

Olli Antti
Eversti
s. 14.12.1920
k. 23.2.2006
Kad.n:o 2482
26.kurssi

Purhonen

Aarre Onni
Everstiluutnantti
s. 9.8.1920
k. 27.2.2006
Kad.n:o 2118
25.kurssi

Weuro

Reino Valdemar
Yliluutnantti
s. 22.9.1918
k. 5.3.2006
Kad.n:o 2667
26.kurssi

Saxberg

Erik Olof
Kapteeni
s. 3.11.1919
k. 13.3.2006
Kad.n:o 2881
27.kurssi

Lappalainen

Raimo Kalervo
Majuri
s. 11.6.1939
k. 15.3.2006
Kad.n:o 4523
49.kurssi

Nieminen

Samps Pellervo
Yliluutnantti
s. 12.10.1914
k. 16.3.2006
Kad.n:o 2538
26.kurssi

Seppänen

Pertti
Eversti
s. 31.5.1935
k. 17.3.2006
Kad.n:o 3721
42.kurssi

Wirkkula

Simo Rainer Samuel
Everstiluutnantti
s. 2.6.1936
k. 18.3.2006
Kad.n:o 3966
45.kurssi

Sarparanta

Heikki Seppo
Eversti
s. 21.10.1924
k. 21.3.2006
Kad.n:o 3006
28.kurssi

Wan

Alfred (Ali)
Majuri
s. 30.7.1922
k. 24.3.2006
Kad.n:o 3077
29.kurssi

Rajas

Karl Ernst Rafael
Everstiluutnantti
s. 4.4.1920
k. 28.3.2006
Kad.n:o 2123
25.kurssi

Örö

Lars (Lasse) Ferdinand
Komentajakapteeni
s. 23.4.1916
k. 29.3.2006
Kad.n:o 305
13.merikurssi

Uski

Pekka Juhani
Everstiluutnantti
s. 12.7.1936
k. 1.4.2006
Kad.n:o 655
31.merikurssi

Pylkkänen

Paavo Esko Iivari
Everstiluutnantti
s. 30.12.1941
k. 30.4.2006
Kad.n:o 5025
51.kurssi

Tuominen

Kyösti Juhani
Majuri
s. 3.6.1941
k. 25.4.2006
Kad.n:o 5084
51.kurssi

Helenius

Bertel Georg Verner
Everstiluutnantti
s. 18.12.1919
k. 11.5.2006
Kad.n:o 2733
27.kurssi

Hartikainen

Ville Johannes
Kapteeni
s. 3.10.1973
k. 17.5.2006
Kad.n:o 8694
82.kurssi

NLAW

Providing Anti-tank Superiority

NLAW (Next Generation Light Anti-tank Weapon) gives the individual soldier the unique capability to destroy an MBT with only one round, at ranges from 20 m to more than 600 m, from all angles, immediately after target detection and in all environments, firing even from confined spaces.

The technologically advanced NLAW is a Guided, Fire and Forget missile, meaning no “lock on target” is required. The combat soldier can engage armoured targets using the Overfly Top Attack mode or eliminate soft targets using the Direct Attack mode.

Saab Bofors Dynamics – engaged in precision

SAAB BOFORS DYNAMICS

Saab Bofors Dynamics AB · SE-691 80 Karlskoga, Sweden
Tel +46 (0)586 810 00 · Fax +46 (0)586 857 00 · www.saab.se

SAAB

.D763

> Tilannetietoisuuden ja päätöksenteon ylivoimaa

Tekla Defence – luotettava kumppani

TEKLA

www.tekla.com

Tekla Oyj on mallipohjaisten, operatiivisten sovellusten suunnannäyttäjä.

Ydinsaamistamme on ainutlaatuinen mallinnusteknologia ja siihen perustuvien valmiiden, integroitujen toimialakohtaisten ohjelmistotuotteiden ja palvelujen tuottaminen ja markkinointi.